Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikuselet.hu* *80. évfolyam, 21. szám* ■ *2015. május 24.* ■ *Pünkösd ünnepe* Ára: 275 Ft

Krisztus-arcú egyház

Missziói nap az északi és a déli kerületben, valamint három dunántúli egyházmegyében...

Összeállításunk a 8–9. oldalon

„Jövel, vigasztaló Szentlélek Isten!” ▶ *2. oldal*
Szentföld – újragombolva ▶ *5. oldal*
Pályaösszegző interjú Balicza Iván lelkésszel ▶ *7. oldal*
Nyolc évtizedes konfirmandusjubileum ▶ *13. oldal*
Szekszárdi beszélgetés Németh Pál kántorral ▶ *13. oldal*
Szlovák és német oldal ▶ *6. és 10. oldal*

PÜNKÖSD ÜNNEPE – APCSEL 2,1–13

Szentlélek – a kereszt lángbetűs igéje

Húsvét után negyvenkilenc napig Jézus ellenségei az üres sír hírére nyugodtan legyinthettek. Elégedetten nyugtázhatták, hogy a Jézus-ügy végére sikerült pontot tenniük.

De mi történik az ötvenedik napon? Megint a Názáreti nevétől hangos egész Jeruzsálem! Mindenki ellenállhatatlan kényszert érez, hogy állást foglaljon: vagy mellette, vagy ellene. Senki sem tud közömbös maradni! Az addig bezárkózott, sőt vidékre menekült apostolok pedig, Péterrel az élen, ott állnak a város utcáin és terein, és minden félelem nélkül, fennhangon hirdetik, hogy a názáreti Jézust Isten Úrrá és Krisztussá tette. Ezt hallva háromezren nyomban megkeresztelkednek.

A nagytanács és Pilátus lassan kénytelen tudomásul venni, hogy a Jézus-ügy még koránt sincs lezárva, a Názáreti mozgalma egyáltalán nincs eltemetve, sőt most kezd igazán kibontakozni.

Jézus ellenségei nem tudták mindezt mire vélni – mi tudjuk, hogy ez a Szentlélek műve! Mert a Szentlélekkel betelt apostolok nem a Szentlélekről kezdtek beszélni – róla egy szót se szóltak –, hanem Jézusról hirdették meggyőző erővel, hogy ő a Krisztus, ő a Messiás, ő az, akinek a nevében zsidó és pogány bűnbocsánatot és üdvösséget nyer, ha hisz benne.

A Szentlélek Krisztus ellenállhatatlan erejű tanúja a földön. Krisztust prédikálja és prédikáltatja mindazokkal, akiket betölt. De nem is akárhogyan prédikáltatja, hanem úgy, mint a megfeszítettet, akit mi feszítettünk meg bűneinkkel.

„Tudja meg tehát Izráel egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten Úrrá és Krisztussá tette azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek” – hallja az ünnepre Jeruzsálembe sereglett sokaság, és mintha szíven ütötték volna őket, egy emberként kérdezik Pétertől és az apostoloktól: *„Atyámfiai, férfiak, mit tegyünk?”* Egyikük sem mondja, hogy ártatlan, hiszen ott sem volt, amikor Jézust elítélték és keresztre szögezték. Pedig csak most érkeztek Jeruzsálembe a birodalom valamelyik távoli tartományából, talán Perzsiából, talán Egyiptomból, talán a médek vagy pártusok földjéről, de az is lehet, hogy a görög városok valamelyikéből vagy a birodalom központjából, Rómából.

Egyikük sem keres kibúvót. Valamennyien döbbenten mondják: „Én tettem ezt! Én árultam el az igazat, én szolgáltattam ki Pilátusnak halálos ítéletre, én ostoroztam meg, én tettem a fejére töviskoronát, én köpdöstem le, és én vertem a kezébe a szögeket, mert ha testben nem voltam is jelen, amikor ez történt, az én szívemben ugyanazok a bűnök élnek, mint azokában, akik ezt ténylegesen végrehajtották.”

Egyikük sem próbál menekülni, hanem kétségbeesve kérdezik az apostolokat: *„Mit tegyünk?”* És amikor az apostolok azt mondják nekik, hogy tartsanak bűnbánatot, térjenek meg, szakítsanak régi életmódjukkal, annak a bűnös nemzedéknek az életmódjával, amelynek tagjai, akkor nem állnak

AZ ÜNNEP IGÉJE

le vitatkozni, hanem elhatározzák, hogy engedelmeskednek. Háromezren keresztelkednek meg, kifejezve ezzel, hogy meghaltak az őket körülvevő világ számára, meghaltak az elfajult nemzedékük életmódjának, és már csak Krisztusnak élnek, aki meghalt bűneikért, de föltámadt, és bűnbocsánatot hirdet mindazoknak, akik hallgatnak rá, akik követik őt, akik hisznek benne.

Mindez a Szentlélek műve! Egyedül a Szentléleké! Nem Péter ékesszólása vitte ezt végbe, hanem Isten kiáradó Lelke! A Szentlélek műve az, hogy háromezer ember az apostoli szót hallva egyszerre csak bűnösnek érzi magát Jézus keresztre feszítésében, és megtér. A többi – a nyelveken szólás, a gyógyulások és minden más – csak kísérőjelenség.

Ha a Szentlélek jelenlétéről és munkájáról akarunk meggyőződni akár az egyházban, akár a gyülekezetünkben, akár a magunk életében, akkor ne a kísérőjelenségeket keressük! Hanem azt vizsgáljuk, hogy úgy szól-e egyházunkban az evangélium, mintha – Pál apostol szavával – Krisztust közöttünk feszítették volna meg: mintha mi magunk lennénk, akik elárultuk, magára hagytuk, kiszolgáltattuk, elítéltük, és fára szögeztük.

Azt vizsgáljuk, hogy átéltük-e, mit jelent életünkben a bűn hatalma. Megértettük-e, hogy amikor az embertársunkat megütöttük – akár valósággal, akár átvitt értelemben, akár csak a szavainkkal –, akkor Krisztust ütöttük arcul? Átéltük-e teljes komolysággal, hogy amikor embertársunkból űztünk gúnyt, akkor Krisztust gúnyoltuk ki? Átéltük-e, hogy amikor embertársunkat csaptuk be, vagy hagytuk magára bajában, akkor Krisztust hagytuk el, és Krisztust tagadtuk meg? Elhittük-e, hogy Krisztusnak úgy fáj a mások ellen elkövetett bűnünk, mintha ellene vétettünk volna? Megértettük-e, hogy ez valóság, és nem képletes beszéd? Mert ennek megértése a Szentlélek mindenekelőtti műve, függetlenül attól, hogy kísérik-e csodálatos jelek!

De a Szentlélek műve az is, ha megértjük, hogy Krisztus mindezt kész megbocsátani, ha nem kifogásokat keresünk, ha nem korunk „elfajult nemzedékére” mutogatva mondjuk, hogy köztük nem lehet úgy élni, ahogy Krisztus a *Hegyi beszédben* tanítja. Hanem arra törekszünk, hogy szeressük ellenségeinket, és bűnnek érezzük, ha nem tudjuk szeretni. Nem fordulunk el attól, aki kér tőlünk, és nem latolgatjuk, hogy tudja-e viszonozni. A rosszat így jóval győzzük le, mert Krisztusnak mondunk igent, hogy szabaddá lehessünk a világ értékrendjétől.

Ha hitünket naponta így éljük meg, akkor az minden látványos csoda nélkül is annak a jele, hogy a Szentlélek uralma és irányítása alatt áll az életünk, és már nem a világ lelke lakik bennünk.

Mindez lehetséges! Mert a pünkösd valóság. Isten Lelke ma is itt van, és köztünk is működni akar!

■ VÉGHELYI ANTAL

Imádkozzunk! Urunk, küldd el ma is Lelkedet, hogy élővé tegye szívünkben a kereszt igéjét, hogy általa felismerhessük bűneinket, és megnyíljunk bűnbocsátó szereteted előtt. Ámen.

Pünkösd ma

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Nem kortörténeti emlék, hanem ma is átélhető valóság a pünkösd. Az örökkévaló Isten ajándéka, a Szentlélek kitöltése, a gyümölcstermés és a karizmákkal, a lelki ajándékokkal való élés az egyház épülésére.

Legutóbb a szlovákiai evangélikus egyházban tapasztaltam ezt. Hétszázan voltunk együtt Pöstyénben (Piešťany), a városi kultúrházban három napon keresztül. A szlovák egyház evangélizációs és missziói mozgalma tizenhatodik éve szervez ilyen találkozásokat. Megvallom, eddig nem is hallottam erről a közösségről. Ez nem véletlen, hiszen a szükségszerű protokollon kívül ritkán találkoznak szlovák és magyar evangélikusok nagyobb rendezvényen, megmozduláson. Mélyek, érzékenyek a történelem által ütött sebek, sérülések.

A Trianon-trauma tart még, nem gyógyult be a seb. Hogyan gyógyult volna be, ha nem is volt szabad beszélni róla évtizedeken keresztül? Egy országot, népet darabokra szakítottak. Van-e itt bármi remény a megbékélésre?

Az Európai Unió enyhített a helyzeten. A határok átjárhatók lettek, egyházi és világi vonalon a nemzetrészek kezdenek összenőni, de a fájdalom, tehetetlenség továbbra is terheli minden igaz magyar szívét.

Hogy jönnek ezek a gondolatok éppen pünkösd ünnepén elénk? Úgy, hogy a pünkösd ajándéka minden bűnt, fájdalmat, hasadást, haragot, gyűlöletet felülír. *„...mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által.”* (Róm 5,5) És ha ez igazán megtörtént, akkor *„Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban”* (Gal 3,28). Folytathatnánk: Krisztusban nincs tehát magyar és szlovák, román és szerb, mert mindnyájan egyek vagyunk a Krisztusban.

De csak a Krisztusban! Nélküle felfaljuk egymást, de benne élve mi is kölcsönösen a másik által megajándékozottak vagyunk. És aki lenézi, bántja vagy kigúnyolja a románt, magyart vagy szlovákot, az nincs Krisztusban, akárhányszor mondja is el a *Miatyánkot* és a *Hiszekegyet.* Az nem Isten dicsőítése, hanem inkább ingerlése.

A pöstyéni konferencián hétszázan Krisztusban találkoztunk. Ez a Szentlélek csodája és ünnepe volt, aki legyőzte szlovák testvéreinkben a bizalmatlanságot, amikor a tizenhat éve működő konferenciára személyemben először hívtak magyar előadót.

Két tolmácsot is kaptam, hogy értsem az egész nap tartalmát, és engem is értsenek a helyiek. Az egyik egy szlovák asszony, aki fia halála után tért meg. Azóta aktív misszionárius. A másik segítségem pozsonyi baptista lelkipásztor volt.

Megtörtént a pünkösdi csoda: Isten adta az ő igéjét, üzenetét, drága evangéliumát, és ezt meg is értettük, megtértünk, illetve megújultunk. Együtt dicsőítettük mindannyiunk Atyját, és közösen vettünk úrvacsorát a helyi evangélikus templomban. A szolgálattevők között volt norvég, svéd, etióp származású amerikai, lengyel, szlovák és én. Megnyíltak a szívek. Sokan odajöttek hozzám is a szolgálatok után. Volt, aki azzal kezdte, hogy negyven éve nem beszélt magyarul, de most meg kell tennie. De ekkor már nem a magyar–szlovák ügy volt az érdekes, hanem együtt adtunk hálát azért, mert az irgalmas Isten lehajolt hozzánk, adta igéjét, amely ma is teremtő erővel bír.

Személyesen nekem is át kellett élnem azt, hogy Isten megfogott, és behelyezett egy ilyen közösségbe, hogy napokon keresztül tapasztaljam meg, hogy ő ugyanúgy szereti a szlovákokat, ahogyan a magyarokat és a többi népet. Ugyanúgy kijelenti magát nekik, és ugyanolyan forró bennük az Isten és ember iránti szeretet.

Kérdezheti most valaki: ez az élmény mit változtat az érzékeny helyzeten? Láthatóan talán keveset. De az Isten országa olyan, mint a kovász, amely az egész tésztát átjárja. Engedjük! Továbbra is számolni kell a nehézségekkel. Tennünk kell a megmaradt néhány magyar nyelvű, nehéz helyzetű gyülekezetünkért. A folyamat sokkal áldottabb, ha ebben szlovák testvéreink is részt vesznek. És hiszem, hogy nemcsak ők lehetnek segítségünkre, hanem mi is átadhatjuk nekik azt, amit mi kaptunk az Úrtól. Ahogy már eddig is van rá példa.

> **Hogy jönnek ezek a gondolatok éppen pünkösd ünnepén elénk? Úgy, hogy a pünkösd ajándéka minden bűnt, fájdalmat, hasadást, haragot, gyűlöletet felülír...**

A konferencia végén odajött hozzám egy nyolcvanöt éves, szép, tiszta tekintetű, ősz hajú lelkész. Elmondta, hogy a szlovák egyházban nyolcvan éve működik egy imaközösség. Ma nyolcszáz tagja van. Szombat esténként egyénileg és kis csoportokban imádkoznak egyházukért. A jövő évi konferenciájukra meghívnának engem is.

Rogate! Imádkozzatok! Vegyetek Szentlelket! Az imában azonosuljunk Isten jó és üdvös akaratával. Ő azt akarja ma is, hogy egy se vesszen el közülünk, hogy minden ember üdvözüljön, hogy a szlovák és a magyar áldássá legyen egymásnak.

A konferencia igéje ez volt: *„Megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket.”* (Jn 8,32)

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

Oratio œcumenica

Szentlélek Isten, dicsőítünk téged, Urunkat és Éltetőnket, aki életre hívtad egyházadat, kegyelmesen megtartod, és szüntelenül megajándékozod jelenléteddel. Lásd meg elesettségünket, hallgasd meg fohászunkat, mutasd meg irgalmadat! Szentlélek Isten, jöjj szívünkbe!

Köszönjük a pünkösdi csodát, amelyen keresztül nyilvánvalóvá tetted mindeneket üdvözíteni akaró szándékodat, és beváltottad Fiad által tett ígéretedet: elküldted közénk Szentlelkedet. Köszönjük, hogy nem feledkezel meg teremtményeidről, és ily módon is gondoskodsz rólunk. Tedd késszé szívünket Lelked befogadására, hogy általa valóságosan átéljük életújító hatalmadat, újjászülő kegyelmedet.

Rázd fel alvó lelkünket és közönyössé sorvadt életünket! Nélküled nem szabadulhatunk reménytelen helyzetünkből. Bocsásd meg, hogy oly sokszor hálátlanok vagyunk, amikor természetesnek vesszük a körülöttünk lévő dolgokat. Bocsásd meg, hogy elutasítók vagyunk ajándékaiddal szemben. Köszönjük, hogy hozzánk való hűséged ilyenkor sem inog meg. Még inkább éreztesd ezt velünk a nehéz helyzetekben: sikertelenségben, betegségben, gyászban, a félelemtől és bizonytalanságtól megterhelt időkben.

Szentlélek Isten, kérünk, továbbra is te éltesd egyházadat. Támogasd az igehirdetőket, hogy mindig a tőled kapott üzenetet továbbítsák a gyülekezeteknek. Különösképpen állj az egyházvezetők, püspökök, esperesek és lelkészek mellé. Naponként erősítsd meg bennük elhívásodat.

Kérünk, készíts fel bennünket igéd hirdetésének szolgálatára, hogy alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt készek legyünk a szólásra és a bizonyságtételre.

Szentlélek Isten, dicsőítünk téged, Urunkat és Éltetőnket, aki életre hívtad egyházadat, és kegyelmesen megtartod arra a napra, amikor teljességre jut országod Jézus Krisztus által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Keresztségnek lenni annyi, mint az evangéliumhoz ragaszkodni és Krisztusban hinni. Ez a hit hozza meg a bűnök bocsánatát és Isten kegyelmét. Ez pedig csakis a Szentlélekből fakad, aki pedig az ige által támasztja, a mi hozzájárulásunk és közreműködésünk nélkül. Ez Isten egyedül végbevitt cselekedete, a mi erőnk és szabad akaratunk nélkül. Ez utóbbi csak passzív szerepet játszik: hagyja magát formálni és alakítani a Szentlélektől, ahogyan agyagból vagy sárga földből készíti az edényt a fazekas (Jer 18). Az olyan ember, aki Krisztusban hisz, és megvallja hitét, hogy kizárólag őáltala nyerhetjük el bűneink bocsánatát, az örök életet és az üdvösséget, színtiszta kegyelemből és irgalmasságból, teljességgel függetlenül a mi érdemeinktől, jó cselekedeteinktől és erényeinktől, a világ részéről sok bántalmat és háborgatást szenved. Ám a Szentlélek mellette áll, vigasztalja és erősíti, és derűs szívet ad neki, amely semmibe veszi az összes megpróbáltatást, és a Szentlélek segít rajta, mert nem hagy magunkra minket."

Luther Márton: Asztali beszélgetések *(Márton László fordítása)*

PÜNKÖSD 2. NAPJA – APCSEL 10,34.42–48

Pünkösd – a kereszt felmagasztalásának ünnepe

Pünkösd vasárnapjának eseményeiben láthattuk, hogy amikor a Szentlélek kiárad, nyomban Jézus keresztjének halála kerül a figyelem középpontjába. Az ige hirdetői a megfeszített Krisztusról tanúsítják, hogy ő a Messiás, az ige hallgatói pedig rádöbbennek, hogy bűneik révén maguk is részesei az ártatlan Bárány megölésének. De részesei a megváltásnak is, amelyet Krisztus halálig való engedelmességével szerzett, és örökösei az örök életnek, amelyet föltámadásával kinyilatkoztatott.

Pünkösd vasárnapjának története tanúsítja, hogy a Szentlélek a kereszt igéje által a Krisztus keresztje alatt gyűjti össze a hívőket, és teremt egységet közöttük, feloldva az őket elválasztó nemzeti, etnikai, vallási és kulturális határokat. A mai történetben pedig annak lehetünk tanúi, hogy amikor a Szentlélek „szélvihara" alábbhagy, ezek az ellentétek rögtön kiújulnak.

Pünkösd vasárnapján a soknemzetiségű, sokféle vallási és kulturális hátterű tömeg előtt prédikáló Péternek nem voltak aggályai amiatt, hogy a pártusok, a médek, az arabok, a görögök, az egyiptomiak, a líbiaiak és a rómaiak – még ha a zsidók vallásával rokonszenvező prozeliták is, mint amilyen a mai történetben szereplő Kornéliusz százados – valójában mégiscsak pogányok, Isten választott népéhez nem tartozó, kultikus szempontból tisztátalan emberek.

Pünkösd vasárnapján a Szentlélektől megmámorosodott apostoloknak eszükbe sem jutott, hogy a prédikációjuk nyomán keresztségre jelentkező háromezer ember származását vagy hittani ismereteit vizsgálják. Beérték azzal, hogy betöltötte mindnyájukat a Szentlélek, ezért minden más szempont mérlegelése nélkül megkeresztelték őket.

A mai történetben ehhez képest egy elbizonytalanodott Péter apostollal találkozunk. A bevezetőből tudjuk, hogy a Cézáreában élő Kornéliusz százados – római létére – háza népével együtt istenfélő ember, a zsidók kifejezésével prozelita volt. Sok alamizsnát adott a népnek, és szüntelenül Istenhez könyörgött. Emellett látomása is volt, és Isten angyalának bátorítására hívatta házába Pétert. A pogányok iránt újfent kételyeket tápláló apostolt Istennek látomásban kellett fölkészítenie Kornéliusz követeinek fogadására. Miután a kapott leckéből megértette, hogy Isten nem személyválogató, Péter elment a római százados házába. Miközben a kereszt igéjét prédikálta, a Szentlélek betöltötte hallgatóit. Beszéde végeztével ezért Péter csodálkozva kiáltott fel: *„Vajon megtagadhatja-e a vizet valaki ezektől, hogy megkeresztelkedjenek, akik ugyanúgy megkapták a Szentlelket, mint mi?"* (47. vers)

Nem kívánok hitvitát gerjeszteni, mégis rá kell mutatnom: a pünkösdvasárnapi jeruzsálemi sokaság éppúgy, mint a Cézáreában élő Kornéliusz és háza népe a kereszt evangéliumát hallva már megkapta a Szentlélek ajándékát, még mielőtt megkeresztelkedett volna. Éppen a Szentlélek ajándéka volt a jel, amelyet látva az apostolok nem haboztak, hogy megkereszteljék őket. De legalább annyira hangsúlyos az is, hogy a Szentlélek nem általában valamilyen igéről szóló prédikáció, hanem a kereszt igéjének hirdetése nyomán töltötte be a hallgatóságot.

És ez azóta sincs másként. Nem is lehet, hogy másként legyen! Pál apostol nem véletlenül tanúsítja ezt ilyen határozottan *Első korinthusi levele* bevezetőjében: *„Mert nem azért küldött engem Krisztus, hogy keresztelje, hanem hogy az evangéliumot hirdessem, de nem bölcselkedő beszéddel, hogy a Krisztus keresztje el ne veszítse erejét. Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje. (…) És miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívottaknak, zsidóknak és görögöknek egyaránt, az Isten ereje és az Isten bölcsessége. Mert az Isten »bolondsága« bölcsebb az emberek bölcsességénél, és az Isten »erőtlensége« erősebb az emberek erejénél."* (1Kor 1,17–25) Pál ezen szavainak élő bizonyítéka mindaz, ami pünkösd vasárnapján Jeruzsálem terein és utcáin, később pedig Cézáreában, Kornéliusz házában történt.

Péter jó tanítvány volt, rögtön megértette ezt a leckét. Az egyház – történelme bizonyítja – sajnos nem mindig értette meg. És jelen – szakadásoktól és más súlyos bajoktól sújtott – állapota mutatja, hogy ma sem érti. Pedig minden időben igaz: amikor a kereszt igéje, a *„logosz sztaurou"* háttérbe szorulva vagy teljesen elnémulva másféle beszédeknek adja át a helyét, rögtön felütik fejüket és elhatalmasodnak az egyházban azok az ellentétek, amelyek pünkösd vasárnapján Jeruzsálem terein és utcáin – a Szentlélek mámorosító jelenlétében – örökre meghaladottnak tűntek.

AZ ÜNNEP IGÉJE

Pünkösd vasárnapján az események külső szemlélői mutogattak gúnyosan az Isten Lelkétől átitatva megmámorosodott apostolokra és hallgatóikra: *„Édes bortól részegedtek meg."* Félő, hogy manapság az egyház népe azokat nem tartja józannak, akik a Szentlélektől indítva a kereszt igéjét szólják, és akik ezt hittel hallgatják. Azt mondják rájuk: „Bolondok ezek? Szenvedni akarnak? Ki hallgatja ma az ilyen depresszióval sújtott, pesszimizmusba süllyedt prédikátorok beszédét? Ki akar ma arról hallani, hogy bűnös Krisztus keresztre feszítésében? Inkább arról akarunk hallani, hogy a hívők már itt a földön is sikeresek, és Isten megáldja, azaz elhalmozza őket ideig való földi javakkal!"

Az első pünkösd azonban – *Az apostolok cselekedeteiről* írt könyv tanúsága szerint – mégsem volt más, mint a nagypénteki kereszt Isten mennyei tüzének fényében való felmagasztalásának ünnepe. Ezért boldogok, akik minden gúnyolódással és kritikával dacolva az apostollal együtt tudják vallani: *„Én azonban nem kívánok mással dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjével, aki által keresztre feszíttetett számomra a világ, és én is a világ számára."* (Gal 6,14)

■ Véghelyi Antal

„Jövel, vigasztaló Szentlélek Isten!"

Énekeskönyvünk pünkösdi fejezete kivételesen gazdag tárháza az értékes szövegeknek és dallamoknak. Ünnepi írásunkban a 16. századi magyar énekeket tekintjük át.

Ha valaki követi rovatunk témáit, rögtön eszébe juthat: ha 16. század, akkor *Huszár Gál* lehet a forrás (januárban négy cikket szenteltünk énekeskönyveinek). Így is van: Huszár Gál 1560-ban kiadott gyűjteménye így kezdődik: „A Szentlélek ajándékáért való könyörgések a prédikáció előtt".

Ez a fejezet négy pünkösdi éneket tartalmaz dallammal együtt: *Jövel, Szentlélek Isten* (EÉ 230), *Jer, mi kérjünk Szentlelket* (EÉ 232 akkori fordítása), *Adj, Úristen, (nékünk) Szentlelket* (GyLK 816, „azon nótára") és *Jövel, Szentlélek Úristen, lelkünknek vigassága* (EÉ 234). Két énekről jelent meg már elemzés (EÉ 232: 2010. június 6.; GyLK 816: 2009. május 31.), a másik kettővel most ismerkedhetünk meg.

A *Jövel, Szentlélek Isten* szerzője, *Szegedi Kis István* (1505–1572) a wittenbergi egyetemen szerzett teológiai doktorátust, munkái Genfben és Bázelben jelentek meg. Hányatott élete során volt rektor, prédikátor és a baranyai egyházkerület szuperintendense; jelentős az egyházszervezői tevékenysége is.

Szegedi Kis énekei közül ez a legrövidebb, de a legértékesebb. Gondolati alapjának egy evangéliumi vers tűnik: *„A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek."* (Jn 14,26) Az öt tömör versszak (a7, a7, a7, a7) három szó híján változatlan formában szerepel mostani énekeskönyvünkben is. „Szenteld meg mi szívünket, / Világosítsd elménket, / Hogy érthessük igédet, / Tanítómesterünket! // Adj isteni félelmet / És világos értelmet; / Igéddel taníts minket, / Gyújtsd lángra mi szívünket!" (2–3. strófa)

Az ének fríg dallama csaknem azonos azzal a mintával, amely a *Melodiae Prudentianae* című – lipcsei kántorok által 1533-ban kiadott, négyszólamú kartételeket tartalmazó – kiadványban szerepel *Aurelius Prudentius Ades, pater supreme* himnuszához (énekeskönyvünk utalása helyesen tehát nem a szöveghez, hanem a dallamhoz kapcsolódik). Az első sor az alaphangtól a szextig ível; a második sor ennek az ellentéte: a csúcshangról, a szeptimről lefelé indul. A harmadik és negyedik sor fokozatosan ereszkedve éri el az alaphangot. A mi dallamvariánsunk – énekeskönyvünk adatával ellentétben – nem Huszár Gált, hanem az 1774-es és 1778-as debreceni énekeskönyv verzióját követi. *Csomasz Tóth Kálmán* összehasonlító elemzése kimutatja, hogy ennek a dallamnak távoli rokona az *Adjunk hálát mindnyájan az Atya Úristennek* (GyLK 797; *Hálaadás az evangéliumért* alcímmel).

A következő ének szerzője, *Batizi András* reformátor (1515 körül – 1546 után) *Gálszécsi István* tanítványa volt (Gálszécsitől maradt fenn az első magyar nyelvű evangélikus énekeskönyv-töredék 1536-ból és 1538-ból, Luther-fordításokkal). Kétszer jutott el a wittenbergi egyetemre; tanítóként és prédikátorként is működött.

A *Jövel, Szentlélek Úristen, lelkünknek vigassága* mintája a *Veni, Sancte Spiritus, et emitte* pünkösdi szekvencia. Batizi költeményének tíz versszakából öt került be az 1982-es énekeskönyvbe (1., 3., 7., 9., 10.), az első strófa változatlanul, a többi minimális változtatásokkal. Ez az ének az egész magyar reformátori énekköltés egyik legszebb darabja, főleg a verssorok gondolatritmusa és a kifejezett gondolatok biblikus mélysége miatt. Íme egy példa a kimaradt versszakok közül: „Világosítsd meg elménket, / Hogy hihessük a Krisztust / Egy üdvösségnek lenni, / És az áldott Atya Istent / Kegyes Atyánknak lenni, / Téged ismerhessünk vigasztalónak." (Eredeti 8. versszak.)

A dallamot legrégibb alakjában *Luther* Credo-énekének (EÉ 247) egyes részeiből, kivágásaiból állította össze az ismeretlen kompilátor (ez a módszer akkoriban nemcsak nálunk, hanem a németeknél is szokásban volt). Az idők során nagyobb mértékben átalakult, ebben a formájában már igazi magyar dallamnak tekinthetjük; keletkezése a nyomtatott hangjegyes megjelenésnél valószínűleg másfél évtizeddel korábbi. Batiziről ugyanis 1546 óta nem tudunk semmit, márpedig szerzősége kétségtelen. Versét gyülekezeti éneknek szánta, és az már igen korán általánosan ismertté vált, tehát dallammal kellett ellátni az összetett strófát: x15(8,7), x7, x15(8,7), x11(6,5).

CANTATE

Énekeskönyvünk – bár Huszár Gál 1560-as gyűjteményére hivatkozik, de – nagyrészt az 1744-es kolozsvári énekeskönyv változatát követi. Az erőteljes dór dallam első nagy sora az alaphang és a kvint közötti teret tölti ki, és eléri a felső váltóhangot, a szextet is. A második sor egy kvinttel feljebbi hangnemben zár, ezáltal a kupolás népdalok szerkezetére emlékeztet. A harmadik nagy sor egy oktávnyi hangterjedelmet jár be, a negyedik pedig egy felfelé és egy lefelé irányuló skálamenet arányos kombinációja.

A nem slágerszerűen ismert nagyünnepi énekek istentiszteleti helyzete meglehetősen nehéz – ide tartozik mindkét elemzett énekünk is. Összetettebb dallamaikhoz nem kapcsolódik más szöveg, ami jobban a köztudatban tarthatná őket, ennek pedig az a következménye, hogy – bár a Szentlélek-hívás igazán minden istentiszteleten aktuális lehetne – nem tanítják meg és nem választják őket.

De nem kell, hogy ez így is maradjon. Énekeljük most pünkösdtől fogva minél több helyen és minél gyakrabban: „Távoztasd el mi szívünknek / Hitetlen sötétségét! / Világosíts meg minket, / Hogy az Isten szent igéjét / Hallhassuk és érthessük! / Jövel, és taníts meg az igaz hitre!" (234,2)

■ Dr. Ecsedi Zsuzsa

Régi fényében tündököl Isten háza Tényőn

A Győr-Mosoni Egyházmegye egyik kicsiny gyülekezetének, a mindössze hetven főt számláló tényőinek olyan terve vált valóra, amelyet álmodni is csak félve mertek. Pályázati pénzeknek, saját adományoknak és sok társadalmi munkának köszönhetően megújulhatott az 1800-as évek végén épült templom, valamint az egykori tanítólakásból kialakított gyülekezeti ház. A hálaadó istentiszteletre múlt vasárnap került sor.

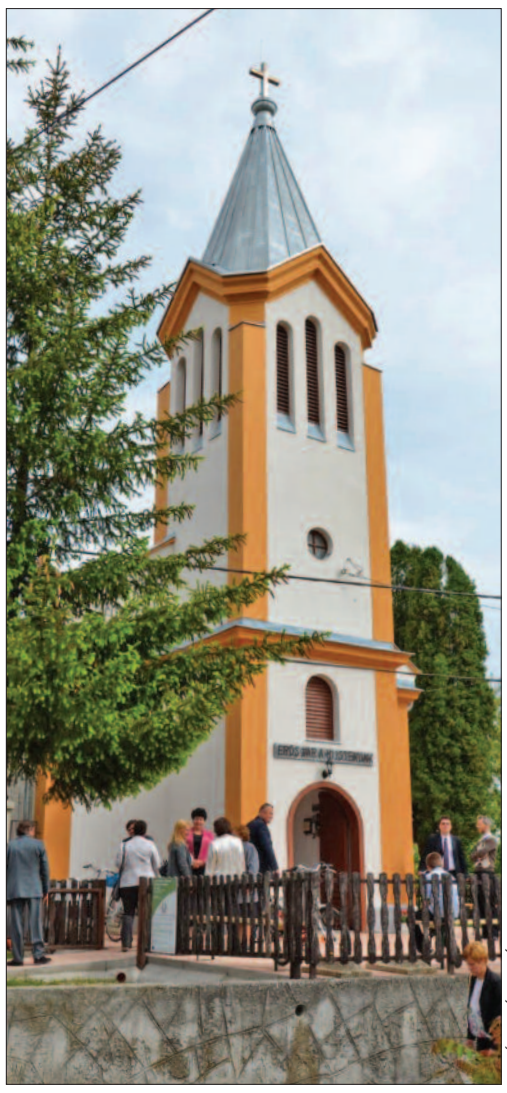

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Az igehirdetés szolgálatát *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke végezte, a liturgiában *Kiss Miklós* esperes és *Karsay Lajos* helyi lelkész vett részt.

A kicsiny leánygyülekezet az utóbbi időben egyre nagyobb gonddal szembesült. Temploma beázott, a falak repedeztek, a tető meggyengült. Világos volt, hogy a baj annál nagyobb, mint hogy kalákában, jó szándékú hívek kétkezi munkájával ki lehetne javítani a hibákat. Komolyabb felújításra volt szükség, amelyhez mindenképpen külső forrást kellett találni. Már 2012-ben tervezők, statikusok vizsgálták az épületet, hogy a felújítási pályázat kellőképpen megalapozott legyen.

Az előkészítő munkát jól végezték el, mert a gyülekezet huszonkétmillió forintos támogatást nyert el a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivataltól. A szükséges önrészt adományokból, Győrújbarát és Győrszemere társult egyházközségektől, a helyi önkormányzattól és a katolikus testvérektől tudta összegyűjteni a gyülekezet.

Szemerei János a hálaadó eseményre invitáló meghívón szereplő igéről prédikált: *„Amikor elcsüggedt a lelkem, az Úrra gondoltam, és imádságom eljutott hozzád, szent templomodba.”* (Jón 2,8) A püspök az ünnepi esemény kapcsán három olyan dologra hívta fel a figyelmet, amelyért hálásnak kell lenni Istennek. A megújított templomért, amely mögött Isten gondviselését láthatjuk, aki a templom felújításával új lehetőséget adott a tényői híveknek hitük gyakorlásához. Örökségünkért, hogy Isten még a legreménytelenebb, legnehezebb történelmi helyzetben is mindig új és új esélyt adott; hogy az evangélikus egyházban szólhatott az evangélium. Végül Isten szeretetéért, hogy elődeinktől átvehettük a stafétabotot, és továbbadhatjuk utódainknak.

Az ünnepi alkalmat színesítette a tényői hittanos gyermekekből álló kórus szolgálata. Az istentiszteletet követő díszközgyűlésen *Bóka Bernadett,* a gyülekezet pénztárosa beszámolt a felújítás menetéről, valamint köszöntések hangzottak el. A hálaadó alkalom szeretetvendégséggel fejeződött be. ■ K. M.

Tíz éve áll a gönyűi közös protestáns templom

A területileg a Győri Evangélikus Egyházközséghez tartozó Gönyűn élő református és evangélikus hívek szoros összefogással 2005-ben építették fel közös templomukat. A felszentelés tizedik évfordulóját ökumenikus istentisztelettel ünnepelték meg május 17-én, vasárnap délután. Az alkalmon *Steinbach József,* a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke és *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét.

A liturgiában mindkét felekezet képviselői részt vettek, így *Köntös László,* a református egyházkerület főjegyzője, *Kiss Miklós,* a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye és *Tóth András,* a Pápai Református Egyházmegye esperese, illetve *Kovács Imola* helyi református, valamint *Jánosa Attila* és *Berényiné Mesterházy Zsuzsanna* helyi evangélikus lelkész.

Hogyan lehet ma is az élő Istennel találkozni? – tette fel a kérdést az etióp kincstárnok megtérésének története (ApCsel 8,34–35) alapján tartott prédikációjában Steinbach József. Majd a választ is megfogalmazta: ha átéljük emberlétünk törékenységét, és keressük a biztos megoldást; ha észrevesszük Isten emberi eszközeit, akiket mellénk állított; ha járatlan utakon indulunk el; és ha a Szentírásra figyelünk. Így élhetjük meg Isten jelenlétét ebben a kicsiny templomban is – hangsúlyozta a református püspök.

Az istentiszteleti helynek ellentétek feszültségében kell betöltenie funkcióját – mondta igehirdetésében Szemerei János. Az evangélikus püspök Zsolt 136,1 alapján arról beszélt, hogy a templom küldetése az örömhír továbbadása, és ezt a feladatot idő és időtlenség, helyhez kötöttség és végtelenség, méltatlanság és méltóság kettős dimenziójában végzi.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen jókívánságait fejezte ki többek között *Major Gábor,* Gönyű község polgármestere és *Mészáros Tamás,* a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelője. *Lentulai Attila* korábbi református esperes énekkel köszöntötte az egybegyűlteket.

Az alkalom után a jelenlévőket szeretetvendégség várta a helyi Széchenyi István Általános Iskola tornacsarnokában. Ennek keretében nyitotta meg Köntös László református főjegyző a *Mátyás Lajos* nyugalmazott esperes akvarelljeit bemutató vándorkiállítást, amely a Dunántúlon található 351 református templomot – köztük a gönyűit – ábrázoló festményekből áll. ■ AM

FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

Pünkösdi szomjúság

„Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le rám…” Több hete fülembe cseng ez a gyönyörű pünkösdi ének, gyakran dúdolgatom kerti munka vagy vezetés közben, most, amikor keresztyének millióival várjuk és szomjazzuk a Szentlelket. Újra átéljük, milyen is volt az, amikor ő még nem jött el, és mindenki, aki csak szerette őt, hívta és kérte, jöjjön már, legyen köztünk, gyógyítsa meg a beteget, és tisztogassa meg a lelkeket.

Így vagyunk most magunk is: Szentlélekre várva, Szentlélekre szomjasan telik az életünk. Nélküle minden üres – még az élet örömei is csak jönnek, aztán elszállnak a semmibe. Nagy szükségünk van a Szentlélekre, Isten jelenvalóságára, aki az örök teremtő Lélek, de a Krisztus Lelke is – aki valódi és végleges létezéssel tudja megtölteni a mi nyugtalan, mindig változó emberi szívünket.

Miért szomjazunk a Lélekre, miért van szükségünk a Szentlélek eljövetelére? Mindjárt megértjük, ha arra gondolunk, üzenet rejlik már abban is, hogy a pünkösd eredetileg aratási ünnep volt. A *pentékoszté* azt jelenti görögül, hogy ötvenedik – ebből lett a magyarban a *pünkösd* szó. Húsvét után ötven nappal azon a szubtrópusi éghajlaton már beérett a gabona, és lehetett aratni. És éppen az aratási ünnep lett annak a napja, amikor háromezer ember megtért Péter igehirdetésére, mert eljött a Szentlélek, és megalakult a keresztyén egyház. *„Mindnyájan megteltek Szentlélekkel…”* (ApCsel 2,4)

A Bibliában semmi sem véletlen, és a pünkösdi Lélek eljötte is valóban valaminek a beérése, valaminek a termése és aratása volt. A húsvét óta félénk tanítványok rádöbbentek arra, hogy ezentúl nem a saját fejük után, hanem Jézus követésében akarnak élni. Ezt az ő elszánásukat, életük újraalapozását koronázta meg Isten azzal, hogy eljött közéjük, és még inkább átalakította és megszentelte életüket. Jó ennek a fényében feltenni a kérdést: merre is tartunk, mi az életünk tendenciája, hová is igyekszünk? Milyen vetés az, amely előbb-utóbb beérik majd életünkben, és aratás lesz belőle? Gondoljuk meg, hogy egyetlen búzamagból száz szem búza lehet a magvető jézusi példázata szerint. Egyetlen magból száz másik! Hatalmas ígéret. Mert ahol megvan a készség egyetlen lépést tenni Jézus felé, ott a következőt már a Szentlélek erősíti.

Pünkösd talán a legszemélyesebb ünnepünk, mert ilyenkor mi is újjászületünk, hátunk mögött hagyva a hétköznapok zűrzavarát, és csendes imádságunkban kitárjuk szívünket az Úrnak. Ha a Szentlélek szól, megérzi és megérti mindenki az Úr szeretetét és üzenetét. Amikor betölti lelkünket, és jó lélekkel újul az életünk, a kiegyensúlyozott, örömteli, boldog élet titkát élhetjük át. *„…amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.”* (Lk 6,45) Nagy erejű igazság ez, mert szavaink és tetteink mögött gondolataink állnak. Ahogyan bűnbánó imánkban is elmondjuk – „vétkeztem ellened gondolattal, szóval, és cselekedettel…” –, a gondolataink határozzák meg a szavainkat, és a szavaink formálják cselekedeteinket.

Amikor a Szentlélekkel való kapcsolatra törekszünk, az a feladatunk, hogy vigyázzunk gondolataink tisztaságára, így szavaink és cselekedeteink is tiszták lesznek. Így válunk Isten szeretetének hordozóivá.

Pünkösdhöz közeledve egyre gyakrabban gondolok gyermekkori élményeimre is, amikor népi hagyományokkal tarkítva éltük meg az ünnepet. Ezekben a népszokásokban keverednek a keresztyén és az ősi pogány elemek, amelyekben a termékenység, a nász és ezek szimbolikus megjelenítése dominál.

Az ünneplésben fontos szerepet játszanak a virágok, főleg a pünkösdi rózsa. A pünkösdi királyné fejére általában rózsakoszorút tettek. A királynéjáráshoz énekes, táncos gyermekjátékok is kapcsolódnak: „Elhozta az Isten piros pünkösd napját, / Mink is meghoztuk a királykisasszonykát, / Nem anyától lettem, rózsafán termettem, / Piros pünkösd napján hajnalban születtem.” A pünkösdi királyt ügyességi versenyek, próbák keretében választották ki (lovaglás, birkózás, futás stb.).

A királyság múló voltára utaló szólás is fennmaradt: „Rövid, mint a pünkösdi királyság.” A pünkösdölés énekes, táncos adománygyűjtés jellegű népszokás. Szövegelemei nagyon változatosak: népdal, gyermekjátékok, gyermekdalok kapcsolódnak egymáshoz. „Mi van ma, mi van ma? / Piros pünkösd napja. / Holnap lesz, holnap lesz / a második napja.”

Erre az időszakra jellemző a zöld ágak használata is. Az ablakokra, ajtók fölé frissen vágott zöld ágakat tűznek, ezek védelmet jelentenek a rontás és boszorkányság ellen.

Különböző rítusok, hiedelmek is kapcsolódnak az ünnephez: a teheneket nyírfaággal veregetik, hogy jól tejeljenek; kenyérhéjat égetnek, és a gabonaföldre szórják a hamuját, hogy jó termés, gazdag aratás legyen; van, ahol úgy tartják, hogy aki pünkösd hajnalban születik, szerencsés lesz; ha szép idő van pünkösdkor, sok bor lesz; a pünkösdi eső ritkán jó; a pünkösdi harmatnak egészség-, főleg szépségvarázsló erőt tulajdonítanak; ilyenkor nem szabad mezőgazdasági munkát végezni és kenyeret sütni.

Fontosnak tartom megemlíteni a székelység nagy ünnepét, a csíksomlyói búcsút, amelyet hagyományosan pünkösd szombatján tartanak, és amely huszonöt éve a magyar nemzet legnagyobb zarándokhelye is. Messzi földről érkeznek zarándokok a kegytemplomhoz Máriát dicsőíteni. Székelyek, csángók és magyarországi magyarok közösen imádkoznak. Az együtt imádkozás olyan a Szentlélek számára, mint egy nyitott ajtó. Az ilyen szívbe, az ilyen lélekbe betér.

ÉGTÁJOLÓ

Isten soha nem hatalommal, nem erőszakkal, nem kényszerrel, hanem egy láthatatlan szállal, Szentlelke erejével kapcsol össze bennünket, és így vezet minket. Felemel, erőt ad, vigasztal, megőriz, átformál, és megteremti az új kezdet lehetőségét. Isten Lelke megújít. Megérinti lelkünket, és hitet ad, hogy találkozzon az élet az Élettel, a lélek a Lélekkel, ember az Istennel.

Pünkösd közel hozza Jézust, megváltómat, szabadítómat. Jelenléte maga a felemelő, magához ölelő, bátorító erő. Közelségéből én is erőt meríthetek. Elsősorban lelki erőt. Szentlelke újra itt van velem, körülöttem, átjárja szívem és szám.

Ezt kívánom mindenkinek.

Zelenák József püspökhelyettes Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház

HIRDETÉSEK

Fébé-taggyűlés

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület ez évi első taggyűlését május 28-án, csütörtökön 14 órától tartja a Sarepta-szeretetotthon templomában (Budapest II., Ördögárok u. 9.).

Felhívás álláshelyek betöltésére

Az Evangélikus Pedagógiai Intézet *pedagógiai előadó, pedagógiai szakértő* munkakörökbe (elsősorban teljes munkaidőben) várja azoknak a leendő munkatársaknak a jelentkezését, akik legalább tízéves, kiemelkedő, eredményes szakmai munkával, kifejezetten jó együttműködési és kommunikációs készséggel, szociális kompetenciákkal rendelkeznek. A pedagógus-szakvizsga előfeltétele az alkalmazásnak.

Kiemelt területek: *óvodapedagógia, általános iskola.* Előnyt jelent evangélikus köznevelési vagy szakmai szolgáltató intézményben szerzett tapasztalat.

A jelentkezés határideje: *június 19., 16 óra.* Jelentkezni lehet *Majorosné Lasányi Ágnes* igazgatónál önéletrajz és motivációs levél elektronikus úton történő megküldésével. Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail cím: agnes.lasanyi@lutheran.hu.

Felvétel gazdasági referens álláshelyre

Az MEE Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztálya felvételt hirdet *gazdasági referens* álláshelyre.

Feladatok: állami támogatások igénylése, folyósítása, elszámolása; oktatási intézményekre vonatkozó analitikák vezetése; oktatási intézmények gazdasági feladatainak támogatása; döntés-előkészítési feladatok elvégzése.

Elvárások: legalább felsőfokú gazdasági végzettség; két év szakmai gyakorlat gazdasági munkakörben; magas szintű szövegszerkesztési, táblázatkezelési ismeretek; precíz munkavégzés.

Előnyök: oktatási vagy fenntartói intézményben szerzett gazdasági ügyintézői tapasztalat; Libra 3s könyvviteli rendszer ismerete; egyházismeret.

Jelentkezni lehet önéletrajz és motivációs levél megküldésével. Levelezési cím: Magyarországi Evangélikus Egyház Nevelési és Oktatási Osztály, *Varga Márta* osztályvezető, 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail: marta.varga@lutheran.hu.

Kezedben van sorsom…

Csendeshét a Budai és a Pesti Egyházmegye szervezésében

A Budai és a Pesti Egyházmegye június 29. – július 4. között csendeshetet szervez a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban.

Hisszük, életünk ideje az Úr kezében van, ő alakítja sorsunkat. De hogyan éljük meg ezt a mindennapokban? Mi a lehetőségünk és a felelősségünk? Délelőttönként különböző igék alapján gondolkodunk ezekről a kérdésekről. Az esti evangélizációs sorozat üzenete Anna története alapján szól. Délután választhatunk a lelkigondozói beszélgetés, a filmklub és a kreatív foglalkozás közül, valamint megismerhetjük egy teológushallgató Amerikában és Haitin szerzett tapasztalatait.

A gyermekeknek és fiataloknak külön programokat is biztosítunk.

Részvételi díj: 19 400 Ft (gyermekeknek: 9700 Ft).

Jelentkezni június 14-ig lehet a 20/824-3397-es telefonszámon vagy az eniko.hulej@lutheran.hu e-mail címen. A jelentkezést visszaigazoljuk.

Szervezők: *Hulej Enikő* és *Zólyomi Mátyás.* Szolgálók: *dr. Korányi András, Hokker Zsolt, Kézdy Péter, Seben Glória, Horváth-Hegyi Ádám, Tamásy Tamásné.*

Negyedszázados óvoda

Tavaly a reformáció ünnepén kapott új épületet az Evangélikus Egyházi Óvoda Soltvadkerten, idén május 17-én vasárnap már itt ünnepelték a gyülekezeti intézmény huszonötödik születésnapját *(képünkön).*

„A parókia helyett az óvodából érkeztünk a templomba” – kezdte ünnepi prédikációját *Gáncs Péter.* A püspök 1Jn 3,1 (*„Lássátok, milyen nagy szeretetet adott nékünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk! A világ azért nem ismer minket, mert nem ismerte meg Őt”;* Károli-fordítás) alapján elhangzott igehirdetésében a gyermeknevelés sarokpontjait (bizalom, őszinteség, engedelmesség…) vette górcső alá.

Az ünnepi istentiszteletet közgyűlés, majd cédrusfaültetés követte. Délután *Levente Péter* és *Döbrentey Ildikó* tartott előadást a pedagógusoknak és a szülőknek. A művész házaspár a nevelés olyan bevált eszközeit elemezte, mint a mese, az ének és a játék. Mint elmondták: a gyermeknek a mese az igazi valóság. A mi felnőtt világunk nehéz nekik: még nem igazán értik meg, ezért is szükséges a mese közérthetőbb nyelve.

■ KÁPOSZTA LAJOS *felvétele*

Bővülő együttműködés az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az Evangélikus Hittudományi Egyetem között

Együttműködési megállapodást írt alá május 13-án *dr. Mezey Barna,* az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) rektora és *dr. Szabó Lajos,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) rektora az osztatlan tanárképzésben való együttműködésről *(képünkön).* Ez biztosítja annak a lehetőségét, hogy az osztatlan képzésben részt vevő hallgatók a hittanár-nevelőtanár szak mellett egyidejűleg az ELTE valamely közismereti tanárképzésében is részt vegyenek, és a tíz-tizenegy féléves közös képzés végén kétszakos tanárokká váljanak.

2013 őszétől átalakult a tanárképzés rendszere Magyarországon: a bolognai osztott rendszerű képzés helyett egységes, osztatlan képzés keretében lehet tanári oklevelet szerezni. Az átállás a hittanárok képzésében jogilag egy évvel később vált lehetővé, vagyis az idei tanévben kezdték meg tanulmányaikat az első hittanár szakos hallgatók az osztatlan képzési rendszerben. A kiegészítő másoddiplomás tanárképzésben az átállás 2017-től lesz, addig a pedagógusok az eddig megismert módon, osztott képzésben tudnak újabb szakos oklevelet szerezni.

A kétszakos, osztatlan képzés elsősorban a tanári pályára készülő érettségiző korosztályt célozza; a fiatalok már az első évtől kezdve tudatosan készülhetnek két szakon is a tanári végzettség megszerzésére.

Az együttműködés révén a hallgatók hittanár-nevelő végzettség mellett a legalapvetőbb bölcsészettudományi és természettudományi tanár szakokat választhatják az ELTE képzési kínálatából: az angol nyelv és kultúra tanára; informatikatanár; magyartanár; a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; a német nyelv és kultúra tanára; természetismeret-környezetismeret tanár; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára; ének-zene tanár; földrajztanár; matematikatanár; biológiatanár; fizikatanár; kémiatanár; a latin nyelv és kultúra tanára; a francia nyelv és kultúra tanára.

Az ELTE és az EHE már egy évtizede működik együtt a tanárok képzésében. Az akkori együttműködés a bolognai, többciklusú rendszer (alapképzésre épülő tanári mesterképzés) szerinti oktatási formához igazodva rögzítette a két intézmény végzendő feladatait: az EHE a hittanár-nevelőtanári szakképzettség megszerzéséhez szükséges szakterületi tárgyak oktatását végzi, az ELTE a közismereti szak szakterületi tárgyait, valamint a pedagógiai és pszichológiai tárgyakat oktatja.

Az egységes, osztatlan képzés keretében a feladatok megoszlása lényegileg változatlan marad, az új struktúra mégis új feladatok elé állította az intézményeket. Szükségessé vált a tantervek újragondolása, valamint a két intézmény tanulmányi adminisztrációs feladatainak megváltozott rendszer szerinti összehangolása.

A szerződés aláírása ennek a munkának a végére tett pontot, de egyben kezdetet is jelent, egy új típusú képzés indításának és folytatásának lehetőségét. Az osztatlan, egységes képzési rendszer indítása ugyanis szakmailag új fejezetet nyithat a tanárképzésben, hiszen korábban két – esetenként három – részre tagolt képzéssel lehetett két tanári szakon is szakképzettséget szerezni, s most mindez egy képzés keretén belül válik lehetségessé. Az új rendszerben az oktatás integráltabban folyhat, a tárgyak egymáshoz igazítása, tartalmi összehangolása hatékonyabban történhet meg, mint a bolognai struktúrában. Emellett az osztatlan képzés keretében is megmarad a másoddiplomás tanárképzés lehetősége.

Az EHE továbbra is várja kiegészítő képzéseire azokat a pedagógusokat, akik szakmailag szeretnének továbbfejlődni, és már meglévő tanári diplomájukhoz újabb szakterületen is tanári végzettséget kívánnak szerezni, illetve azokat a lelkészeket, akik a gyülekezeti és iskolai hitoktatást módszertanilag megalapozottabban, tanári végzettséggel kívánják folytatni. Ők a hittanár-nevelőtanár végzettséget rövidebb képzési idővel, más képzési rendszerben, akár egyszakos képzésként is megszerezhetik.

A szerződés aláírásával bővül a hittudományi egyetem képzési kínálata, és olyan képzési formát tud nyújtani a hivatásukat kereső fiataloknak, amely a felsőoktatási tanulmányok megkezdésétől kezdve tudatosan készíti föl őket a tanári pályára, s piacképes oklevélhez juttatja a hallgatókat.

Forrás: EHE/ELTE

Szentföld – újragombolva

Állunk a sorban, bebocsátásra várva a siratófalhoz. Több irányból lehet a helyet megközelíteni, de csak szigorú biztonsági ellenőrzés után. Lassan totyogunk; én, mint mindig, zárom a sort, begyűjtöm a lemaradókat, a fényképezőket. El ne vesszen valaki.

Mögöttem izraeli iskoláscsoport zajong. Lehetnek tán nyolc-tíz évesek. Vezeti őket egy tanító néni. Hallom, amint angolul biztatja a gyerekeket: kérdezzétek meg a bácsit, honnan jött. Ők rögvest körülfognak és kérdeznek. Mondom, Magyarországról jöttünk, ez itt előttetek a sorban egy magyar csoport. „És szereted Izraelt?" – szegezik nekem a kérdést.

Keresztyén vagyok – gondolom. A választott nép története valahol az én történetem is. No meg már ötödször vagyok itt, vezettem már néhány zarándokcsoportot. Ismerős a táj, megfog a közel-keleti kavargás, eminnen a müezzin szól, amott a harangok zúgnak. Szakállas-pajeszos, fekete ruhás ortodox zsidók sietnek tán a közeli zsinagógába. Mit mondhatnék mást?

– Izrael itt van a szívemben! – mondom a gyerekeknek. Mire ők csillogó, hálás szemmel simogatják a kezemet, a karomat…

Ülünk a buszban, Galilea tájain suhanunk. Benn kellemes hűvös, kinn már a májusi nyár melege. A kukorica virágzik, a gabonát sokfelé már learatták, bálázógépek járják a földeket. Érik a szőlő a furcsa, „v" alakra nevelt karókon a madárvédő háló alatt.

Az utóbbi húsz évben nagyot fejlődött Izrael szőlő- és borkultúrája. Errefelé is szaporodnak a jó nevű pincészetek. Ezen a tájon a szőlőtermelésnek sok ezer éves hagyománya

JERUZSÁLEM ÓVÁROSÁNAK LÁTKÉPE

van, itt a károkozó fagytól nem kell tartani. A boltok polcain szinte csak helyi és minőségi borok sorakoznak. Izrael megteheti, hogy védi a saját piacát.

Nézem, hogy majd minden földet behálóznak a csepegtető öntözés vékony, fekete csövei. Napraforgóhoz, kukoricához, gyümölcsfákhoz, de a városi parkok virágaihoz is így juttatják el az éltető folyadékot. Hiába, normálisan áprilistól novemberig ebben az országban nem esik az eső. Halljuk az idegenvezetőtől, hogy Izrael élen jár a csepegtető öntözési technológia kifejlesztésében és exportjában. Ahol kevés a víz, ott az ember megtanulja takarékosan használni.

Lassan, meg-megállva ballagunk a különböző bibliai helyeken. A Szentföld nyitott történelemkönyv. Ősi kánaáni, későbbi zsidó építészeti emlékek keverednek a lovagkor és a sok száz éves török uralom még ma is meghatározó emlékeivel. A tizenegyezer éves Jerikó dombja – „tel"-je – mellett vezet el utunk, s rá nemsokára már Akkó keresztyén lovagvárát csodálhatjuk meg. Meglep, hogy Jeruzsálem óvárosának fényképekről is jól ismert falait *Szulejmán* török szultán építtette. A Via Dolorosán, a szenvedés útján járva itt-ott római kori utcaköveken tapos a lábunk – talán Jézus is járt erre valamikor?

És az emberek. Betlehemben csadoros nők jönnek szembe, csak a szemük világít a ruha hasadékából. A járdaszigeten a dugóban várakozó autósoknak török kávét árul egy palesztin fiú. A „szukban", a bazárban mindent el akarnak adni az arra járónak. Hangosan, kiabálva, de egyáltalán nem mérgesen. Lehet alkudni, még így is ők fognak jól járni.

És ott vannak a zsidók. Kik teljesen európai módon öltöznek, másoknak a fejét ékesíti a „kipa", a kis sapka, emlékeztetve a férfit, hogy fölötte mindig ott van az Úr. Aztán az ortodox zsidók, télen-nyáron, hidegben-melegben mindig ugyanabban a fekete kalapban, kaftánban – a haszidok kerek szőrmekalapban.

Jeruzsálemben ott van a szatmári zsidók által alapított Meá seárim (Száz kapu) negyed, ahol szombaton az utcákat is lezárják a véletlenül behajtó autók elől – a nyugalom napját meg ne szegje valaki is. A Genezáret-tó partján lévő, ugyancsak magyar zsidók alapította Ma'agan kibuc idős alapítója-lakója egy debreceni zsidó asszony. Aki boldog, hogy magyarul beszélgethetett velünk.

És végül a modern Izrael. Tel-Aviv és Netanya. Világvárosok, harminc-ötven emeletes toronyházakkal, kétszer öt sávos autópályákkal, épülő nagy sebességű gyorsvasúttal. Modern bevásárlóközpontok, éttermek, bárok várják a betérőt. A Földközi-tenger végtelen, homokos tengerpartja a májusi nyárban ellenállhatatlanul fürdésre csábít.

És mindemellett ott vibrál a levegőben a szinte megoldhatatlan zsidó–palesztin ellentét. Jó néhány ENSZ-tagország a mai napig sem ismerte el Izrael Államot, ahogy Jeruzsálem főváros voltát sem.

E nagyjából dunántúlnyi országban összesűrítve él együtt Kelet és Nyugat, Nyugat-Európa és a Közel-Kelet. A Mindenható egyszer úgy döntött, hogy itt, ezen a földön mutatja meg hatalmát és szeretetét egy nép sorsán, történelmén keresztül a föld minden lakójának. A zsidók Jeruzsálem felé fordulnak ima közben, imáikban folyton említik a nevét, és a húsvéti-széderesti ima immár kétezer éve minden évben ezekkel a szavakkal zárul: „Hasana haba be-Jerusalaim", azaz: „Jövőre Jeruzsálemben." Úgy legyen.

■ Lupták György

A SIRATÓFALNÁL – A SZERZŐ FELVÉTELE

Huszonöt éve láthatók egyházi műsorok a Magyar Televízióban

■ Nagy László

A rendszerváltozás új lehetőségeket jelentett a gondolkodásban, a képernyőn és az írott sajtóban való megjelenésben, egyáltalán mindabban, amit kommunikációnak nevezhetünk.

Visszaemlékezve ezekre az időkre, határozottan idézhetők fel azok az események, akkor talán lényegtelennek, ma annál fontosabbnak tűnő gondolatok, találkozások, beszélgetések, melyek alakították, valamiképpen meghatározták az elkövetkező negyedszázadot. Visszatekintve sokan csalódottak, hiszen mást vártak ezektől a rendszerváltoztató évektől. Érdekes, hogy bár jó páran vagyunk, akik megéltük, mégis vannak, akik már-már mitológiát fogalmazva szépítik, torzítják az eseményeket, vagy másképpen mondják el, mint ahogyan megtörténtek. Önmagukat állítva pozitív hősnek, saját szemüvegükön keresztül látva és láttatva az elmúlt éveket.

A szerkesztő emlékei

De hát nem volt az olyan régen, hogy ne emlékezhetnénk szinte minden pillanatára, megnyilatkozására, állásfoglalására! Ezeknek az elemzése azonban most nem az én feladatom. Szubjektív, de tényekhez kötődő visszaemlékezéseimben mindössze azokat a benyomásokat, meghatározó találkozásokat, pillanatokat szeretném összefoglalni, melyek a képernyőn nem jelentek meg, talán nem is beszéltem még róluk, mégis meghatározták mindazt, ami azután az általam szerkesztett evangélikus vagy éppen az ökumenikus műsorokba bekerült.

Elmondhatom, hogy ezek a találkozások észrevétlenül is alakították és ma is alakítják gondolkodásomat. Sok tekintetben ezért is volt ajándék számomra az elmúlt negyedszázad. Erről szeretnék írni az elkövetkező hetekben.

A kezdet

Nemeskürty István volt a Magyar Televízió elnöke azokban az időkben, amikor felvetődött a gondolat, hogy a közszolgálatiság jegyében induljanak el az egyházi, vallási műsorok, úgy, ahogyan a nyugati országokban már hosszú évtizedek óta rendszeresek voltak.

A televízió részéről *Czigány György* kapott megbízást a szervezésre. És megkezdődtek a tárgyalások az egyházakkal.

D. dr. Harmati Béla evangélikus püspök-elnök *Feyér Zoltánt* is bevonta a protestáns, elsősorban az evangélikus műsorok tervezésébe, hiszen Zoli nemcsak evangélikus teológiát végzett, de a Magyar Televízió elismert szerkesztője volt. Akkoriban éppen az *Új hullám* című műsora volt igen népszerű, melyben fiatal lelkészek többször is szerepeltek. Így például *Szent-Iványi Ilona* unitárius lelkész, aki teológiai akadémiánkon is tanult, diplomázott. Így azután a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának tagegyházai mellett talán éppen ennek a személyes kapcsolatnak is köszönhetően ott voltak az unitárius műsorok is már a kezdet kezdetén.

1990-ben létrejött az az együttműködési megállapodás, melynek alapján az egyházi műsorok 50%-a katolikus, 25%-a református, 12,5%-a evangélikus. A többi 12,5% az unitárius, a baptista, a metodista, a magyar ortodox egyházi és a zsidó felekezeti műsorok között oszlott meg. A vallási műsorok területén ugyanezeket az arányokat követték. Kimondták azt is, hogy a vallási szerkesztőség műsoridejének kétharmadát az egyházi műsorok, egyharmadát pedig konkrét felekezethez nem kötődő vallási műsorok teszik ki.

Ebben az időben a Magyar Televízió elnöke már *Hankiss Elemér* volt, egyházunk részéről pedig Harmati Béla püspök-elnök és *Frenkl Róbert* országos felügyelő vett részt az egyházi vezetők és a Magyar Televízió elnöksége között folyó tárgyalásokon.

Itt kell megemlítenem Harmati Béla lelkes, emberközeli, ugyanakkor

szakszerű hozzáállását, mellyel nemcsak a tárgyalásokon volt eredményes, de a mindennapi kapcsolatokban is elnyerte a televíziós stáb tagjainak megbecsülését. Mindig örömmel mentek hozzá. Szeretettel, barátsággal emlegetik ma is. Nagymértékben megkönnyítette ez az én munkámat. Újra és újra bizonyította, hogy normális emberi kapcsolatokkal többet lehet elérni, mint hatalmi szóval.

A szerkesztőség vezetője – Czigány György javaslatára – *Csiszér Ferenc* lett, aki tizennyolc éven át a legnehezebb időkben és helyzetekben is példás diplomáciai képességekkel, ugyanakkor kiváló szakmai ismeretekkel, kapcsolatrendszerrel irányította munkánkat.

Az első Örömhír

A *Katolikus krónika* mellett megjelenő protestáns egyházi műsorok címe, *Fabiny Tamás* javaslatára, *Örömhír* lett, alcímében pedig az szerepelt, hogy melyik felekezet műsora.

Az evangélikus műsorok szerkesztésével engem bíztak meg, a rendező pedig Feyér Zoltán legközelebbi munkatársa, *Nagy György* lett, aki nemcsak rendezte, de maga is vágta műsorainkat. Sokat tanultam tőle. Ő ma az itthoni televíziózás meghatározó személyisége. A műsor gyártásvezetője *Kiss Tibor* lett, akivel a kezdetektől a mai napig készítjük adásainkat.

1990. május 14-én, hétfőn indultam az első forgatásra.

Délelőtt az Evangélikus Országos Múzeumban forgattunk, hogy az ott felvett anyag segítségével bemutathassuk egyházunkat. Szerintem jól sikerült, ma is vállalható. Később valaki mégis maliciózusan megjegyezte, hogy már csak *Luther* zoknija hiányzott a bemutatásból. Délután Kőbányára mentünk, hogy egy kedves presbiter kertjében vegyük fel Fabiny Tamásnak, a gyülekezet lelkészének áhítatát, az ottani szenior ifjúsági tagok körében. (Találó elnevezése volt ez annak az örökifjú társaságnak.)

Itt, a lelkészi hivatalban vettük fel első műsorunk beköszöntőjét is, melyet szintén Fabiny Tamás mondott. Az „Erős vár a mi Istenünk!" köszöntés mellett megszólította azokat is, akik „Áldás, békesség"-gel, „Dicsértessék a Jézus Krisztus!"-sal vagy egyszerűen csak „Jó napot kívánok!" üdvözléssel köszöntik egymást. Hiszen műsorunkkal minden otthonba szeretnénk eljutni. Szimbolikus volt ez, meghatározva célunkat, az evangélikusság határain túlnyúló üzenetet.

Haraszti Zsolt volt az operatőr. Emlékszem, amikor kisbuszunkkal elmentünk az Üllői út 24. előtt, felelevenítette *Grunwalsky Ferenchez* és családjához kötődő baráti és az akkor éppen szomorúan aktuális munkakapcsolatát.

Haraszti Zsolt és Feyér Zoltán sincs már közöttünk. És nincs közöttünk az az *Ulbrich András* sem, aki első műsorunk egyházunkat bemutató perceinek narrációját felolvasta. (Amikor találkoztunk, ezt mindig felemlegette.) Haláluk nagyon váratlanul ért mindannyiunkat.

Másnap a fasori gimnáziumban forgattunk. *Tóth* tanár urat megkértük, hogy a fizikaórán valami látványos kísérletet mutasson be. A gyerekek legnagyobb döbbenetére be is tolta a rájuk csak pár év múlva váró kísérleti eszközöket. Mindenesetre látványos óra volt.

Az adást *Győri János Sámuel* és felesége, *Manyika* ifjúsági összeállítása tette színessé. János anyagában, felvételei közt keresgélve bukkant rá rendezőnk, Nagy Gyuri a nagytarcsai szárnyas oltár húsvéti üzenetére. Ott, azon a felvételen is kinyílt lassan az oltár szárnya, és megjelent a feltámadt Jézus alakja. Ezt vettük fel azután mi is, és lett hosszú éveken keresztül műsorunk főcíme.

1990. május 20-án, vasárnap a Magyar Televízió egyes csatornáján 16 óra 35 perckor felcsendült azután szignálunk, az *Erős vár…*, és Fabiny Tamás köszöntésével elindultak útjukra az evangélikus műsorok.

A szerző lelkész, újságíró, huszonöt éve az evangélikus egyházi műsorok szerkesztője

Slovenská príloha

Stranu zostavila: Hilda Guláčiová-Fabuľová

Sviatky pravdy

„A ja budem prosiť Otca, a dá vám iného Radcu, aby bol s vami až naveky – Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože Ho nevidí, ani nepozná. Vy Ho poznáte, pretože pri vás ostáva a bude vo vás."

(Ev. Jána 14,16–17)

Blížia sa, patria k mojim najmilším kresťanským sviatkom. Dôvod je jednoduchý – je to sviatok nehmatateľný, neuchopiteľný ľudskými zmyslami. Väčšina obyvateľov tejto krajiny často ani netuší, že také sviatky existujú. Veď predsa nemajú vonkajšie znaky. Nepečieme, nevaríme, nezdobíme príbytky, nenakupujeme darčeky, nemáme výrazné rituály (často pohanské, folklórne). Ba čo viac – neposielame si ani pohľadnice s motívom Ducha Svätého, maily, či sms-správy. Neorganizujeme koncerty, podujatia, trhy či zbierky. Poviem to priamo. Ľudia v podstate nevedia ako tieto sviatky majú sláviť. Keďže im chýba vonkajšia rozpoznateľná forma, stáva sa, že tieto sviatky neberú priveľmi vážne a dokonca ich úplne ignorujú. Ťažko nájdeme zreteľnú informáciu o týchto sviatkov v tlačených médiách či na internete. Veď akú „pútavú" fotografiu si na titulke časopisu viete v tejto súvislosti vôbec predstaviť?

Možno je to chyba kresťanských cirkví, možno slovenskej či slovanskej kultúrnej tradície, že Svätodušné sviatky sekulárna spoločnosť nevníma. Možno máme priveľkú obavu hovoriť o niečom, čo sa nedá ani umelecky stvárniť do ako tak „uveriteľnej" formy. A možno jednoducho nedokážeme tieto sviatky tak sláviť a svätiť, aby sa aj svet nad nimi zamyslel. Mám veľmi rada Svätodušné sviatky. Je to pre mňa oslobodzujúci, súkromný až intímny sviatok, z ktorého sa úprimne tením. Je dovŕšením Kristovho diela na zemi. Zoslanie Ducha Svätého – Tretej osoby Boha – hovorí o celistvosti Božieho zámeru s ľudským pokolením. Duch Svätý je osoba, ktorá sa prihovára ľudskému srdcu, ľudskému duchu a ľudskej duši – inak. Po tichu, no s istým dôrazom. Duch Svätý prichádza ku nám aj teraz, je však dôležité, aby sme dokázali rozpoznať Jeho hlas, aby sme utíšili myšlienky, emócie. Je to zvnútornenie a naplnenie Božej moci v nás. Skutky apoštolov podávajú veľmi jasné svedectvo o tom, ako Duch Svätý otriasol učeníkmi, otriasol Kristovými nasledovateľmi, ako ich zmenil. A zároveň priviedol k formovaniu spoločenstva veriacich, základov cirkvi. V kontexte Svätodušných sviatkov sa často hovorí ako o narodeninách cirkvi. To je vonkajší znak, ktorému už ľudia dokážu porozumieť. Podstatné je však to, na akom základe sa cirkev zrodila. A z čoho vyrástla. Aký to bol silný impulz, ktorý vniesol do Kristovho učenia nový smer, novú nádej a istotu Božej pravdy!

Svätodušné sviatky sú vo svojej podstate o pravde. Pravde o Bohu, o Kristovi, o človeku. O určení, ktoré kresťanstvo dostalo do svojho vienka. Je to sviatok, ktorému treba vrátiť náležitú úctu a upriamiť naň pozornosť kresťanov i nekresťanov. Isteže pravda o nás, našej duši, našom svete, spoločnosti, býva často zdrvujúca. Ale jedine pravda nás oslobí od tmy, poblúdenia, zmätenosti rozumu a srdca. Želám vám požehnané sviatky Ducha Svätého a prijatie Ducha pravdy a veľa vnútornej slobody!

■ Endre Lehoczky
farár

Daniela Horínková

Prídi, Požehnaný!

Znej Bohu chvála, Bohu sláva skvelá,
z úst cirkvi zaznej hymnus vdačnosti.
Duch Svätý ohňom pozazíhal celá
i srdcia verné mužom dvanástim,
z výsosti zoslaný.

Neohybné pery učil Slova tajom,
zapálil viery, lásky svetlá jasné,
bezbrannú hrstku vyslal k sveta krajom
plamenné semä siať, čo nevyhasne,
dar hlbky poznaní.

Osvietil umy, hladné sýtil duše
a putom Krvi spájal národy,
nádejou v radosť menil doby krusné,
k slobode ducha dvíhal z poroby
a naplňal chrámy.

Jak niekdy ožiaril hlavu Kristovu
za zvukov hromu v rieke Jordáne,
tak svieti, krstí, odvtedy vždy znovu,
dokiaľ sa Božím všetko nestane,
pred mocou zla chráni.

Nuž zlietni, zostaň, holubica biela!
Plamienkom z neba horúcim, prosím,
dnes môjho dotkni sa chladného cela,
rozvlazuj srdce čistotou rosy.
Prídi, Požehnaný!

GRAFIKA: EVA KUNOVÁ

Poznanie premieňa na osobnú skutočnosť

Vianoce, Veľká noc, Zoslanie Svätého Ducha – to sú tri hlavné okruhy kresťanských sviatkov. Spomedzi nich je zoslanie Svätého Ducha najslabšie zapísané vo všeobecnom vedomí. Je to škoda, lebo posolstvo tohto sviatku je rovnako záväzné a dôležité ako posolstvo ostatných dvoch. Menšia pozornosť je možno spôsobená tým, že si pri Vianociach a Veľkej noci vieme urobiť celkom konkrétne predstavy o ich obsahu, zatiaľ čo pri svätodušných sviatkoch

– tak sa môže zdať – ide o nie čo nenázorné, abstraktné, ťažko predstaviteľné. Túto situáciu presne opísal Pán Ježiš, keď naznačil, že pôsobenie Ducha sa podobá vetru: „Vietor veje, kam chce, počujes jeho hlas, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide." Nedokázame teoreticky uspokojivo opísať podstatu Svätého Ducha, ale výsledky Jeho pôsobenia sú konkrétne a zvrchovanie dôležité.

Biblickým podkladom svätodušných sviatkov je v prvom rade správa o zoslaní Svätého Ducha na apoštolov v 2. kapitole Skutkov apoštolov, ale okrem toho množstvo biblických výrokov o tom, čo všetko On koná, ako sa prejavuje v živote jednotlivcova živote cirkvi ako spoločenstva. Naše poznanie o Svätom Duchu by sa obohatilo, keby sme si vo svojej Biblii nejakou výraznou farbou podčiarkli každú zmienku o Ňom. Vedeli by sme, aké široké je pole Jeho pôsobenia, a zatúžili by sme, aby čím viac z neho bolo vidno aj na našom živote.

V liste Galatským je zoznam toho, čo apoštol nazýva ovcím Ducha. Ide o vlastnosti, ktoré majú charakterizovať každého skutočného kresťana. Keby stále, neprestajne pôsobili v živote všetkých, ktorí sa hlásia ku kresťanstvu, keby ich pôsobenie bolo vidno na osobnom, individuálnom správaní, keby pôsobili v našich rodinách, ale aj vo všetkých ostatných spoločenstvách, v ktorých sa kresťan pohybuje, bol by to cenný príspevok k ozdraveniu a obohateniu života v spoločnosti. A všetko toto, také dôležité, životne dôležité aj pre nás každodenný život, je odvodené od pôsobenia Svätého Ducha.

Akého rázu je toto pôsobenie? Ide azda o nejaké magické pôsobenie, ktoré by sa dalo dosiahnuť magickými praktikami a ktoré by malo vplyv na človeka bez ohladu na to, či to chce alebo nechce? To určite nie. Pán Boh berie vážne ľudskú dôstojnosť a slobodu, ktorou On sá, obdaril nás ľudí. Svätý Duch určite neláme a neponizuje osobnosť človeka, ale naopak, pomáha jej k skutočnej plnosti a slobode. V jednom liste apoštola Pavla čítame krásne slová: „Kde je Duch Pánov, tam je sloboda."

Ale ako potom vedie Svätý Duch človeka k tomu, aby sa v ňom pekné vlastnosti stali fungujúcou skutočnosťou? Čítaním a štúdiom Biblie sa môže každý do podrobností zoznámiť s tým, čo je skutočná láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, vernosť, krotkosť, zdržanlivosť. Naozaj by sme to mali urobiť, aby sme si osvojili čím presnejšie a podrobnejšie poznanie o tom, ale tieto vlastnosti chápe Sväté Písmo. Lebo láska, radosť, pokoj a všetko to ostatné je niečo celkom iné, keď o tom hovoríme bežným svetským spôsobom, a niečo celkom iné, keď pri týchto úvahách vychádzame zo zvesti Ježiša Krista, z posolstva prorokov a apoštolov. Toto všetko si môžeme a máme osvojiť usilovným štúdiom

Božia láska
Môžeme presne vedieť, čo znamená, že nás Pán Boh miluje absolútnou láskou a že nás z Jeho rúk nikto nemôže vytrhnúť. Ale ak začneme pocitovať nesmiernu radosť z toho, že sme takto milovaní a chránení, ak nás táto radosť bude sprevádzať cez všetky životné situácie, tak je ti dielo Svätého Ducha v nás.

Láska k iným
Môžeme presne vedieť, čo znamená milovať druhých ľudí: mať pre nich otvorené srdce, vedieť sa cítiť do ich položenia, vedieť ich pochopiť, a aj robiť konkrétne veci, aby sme im pomohli. Ale ak sa toto poznanie premení na skutočnosť, a my sa naozaj začneme podľa toho správať, každom stretaní s druhými, tak si môžeme byť istí, že je to dielo Svätého Ducha v nás.

Radosť
Môžeme presne vedieť, čo je kresťanská radosť: že je to radosť z Pána Boha, a to nie iba pre dary, ktoré nám dáva, ale radosť z Neho samého, radosť z toho, že sme Jeho deti a že môžeme na Neho orientovať svoje myšlienky a túžby: radosť z Pána Ježiša Krista, radosť z toho, že v Jeho spoločenstve môže človek cítiť lásku a pokoj. Ale ak sa toto poznanie stane živou skutočnosťou v našom živote a my budeme radosť prežívať vo všetkých situáciach – ešte aj v ťazkostiach a utrpení – tak si môžeme byť istí, že ona je dielom Svätého Ducha v nás.

Pokoj
Môžeme presne vedieť, čo je pokoj duše. Môžeme naspamäť poznať Ježišovú ponuku pokoja: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam: nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje." Ale ak tento pokoj skutočne pocítime a budeme ho nosiť vždy so sebou, a začne z nás žiariť aj do nášho prostredia, tak je to určite dielo Svätého Ducha v nás.

Odpustenie
Môžeme teoreticky vedieť, že druhým ľudom máme odpúšťať, ak aj nám Pán Boh odpustil a odpúšťa. Ale ak skutočne začneme odpúšťať druhým do srdca, ako to žiada Pán Ježiš Kristus, tak taký vnútorný div vnás môže vykonať jedine Svätý Duch. Toto platí aj o všetkých ostatných veciach, ktoré sa spomínajú v prečítanom zozname ovocia Ducha, ako aj o všetkých ostatných charakteristických znakoch nového kresťanského života, ktoré Biblia uvádza.

Nemali by sme si však myslieť, že sme už dosiahli cieľ svojej cesty, ak vo svojom živote môžeme zaznamenať niektoré prejavy pôsobenia Božieho Ducha. Pred sebou máme nesmierne dlhú cestu duchovného rastu. Kto si myslí, že už dosiahol všetko, čo bolo treba, ten sa nebezpečne mýli a začína stáť na jednom mieste, začína stagnovať To patrí medzi tie najhoršie veci, aké sa človeku môžu prihodiť. Našou túžbou musí byť, aby sme neprestajne rástli, pokračovali na ceste duchovného a mravného napredovania.

Uvedomili sme si, aké dôležité, nezastupiteľné, nenahraditeľné miesto má pri tom Svätý Duch. Pri každom čítaní Svätého Písma – keď si uvedomíme, čo nové cenne by malo byť pridané k nášmu duchovnému profilu –mali by sme prosiť o dar Svätého Ducha, aby sa aj to nové poznanie premenilo v nás na našu osobnú skutočnosť. Taká istá prosba by mala sprevádzať aj každú zvesť na službách Božích a pri každom inom stretnutí s posolstvom Božieho slova.

Keď vo svojom živote pocítime tento neprestajný pohyb smerom dopredu, keď sa nás zmocní radosť celkom nového typu z toho, že sa v našom živote objavujú vždy nové prvky kresťanskej existencie, potom pochopíme, aký ohromný význam má aj táto tretia výročná slávnosť cirkevného roku. Prosíme Pána Boha, aby sa aj tohtoročné slávnosti zoslania Svätého Ducha stal osobným, osobne prežitým sviatkom pre každého z nás.

■ Ján Grešo

„Micsoda dolgok történtek velem!”

Pályaösszegző interjú Balicza Iván nyugalomba vonuló lelkésszel

Római katolikus nyíregyházi orvostanhallgatóból lett evangélikus teológus Budapesten, majd miskolci, salgótarjáni és budavári lelkész. A Várban huszonöt évig szolgált, és soha nem vágyódott el. Nyugdíjba vonulása előtti portré a lelkész és a gyülekezet, valamint a szolgatársak viszonyáról, életútbeli megakadásról, élményekről és Isten munkálkodó szeretetéről *Balicza Ivánnal.*

FOTÓ: BALICZA MÁTÉ

– Huszonöt év sok idő – ha három dolgot kellene mondania róla, mi lenne az?

– Az egyik, hogy mekkora meglepetés volt számomra, amikor a budavári gyülekezet meghívott. Akkor már tizenegy éve salgótarjáni lelkész voltam, és nem is akartam onnan elmozdulni, a gyerekek is Salgótarjánban születtek, szerettük a gyülekezetet. Ha hívtak is máshová, mindig visszautasítottam, mert úgy éreztem, hogy Salgótarjánban a helyemen vagyok, és vannak ott feladataim. Amikor viszont Budavár kérdezett meg, akkor azt gondoltam, hogy ez igazi kihívást jelentene nekem, hogy itt többet tudnék kihozni magamból. Ez az első, a meglepetés élménye.

A második, hogy nagyon jó közösség alakult ki a gyülekezet és a lelkész, illetve a gyülekezet és a lelkészcsalád között. A közösség befogadó szeretetét rögtön a legelején megtapasztaltuk, amikor az első feleségem – másfél hónappal azután, hogy idejöttünk – meghalt. A gyülekezet nagyon mellettem és az akkor még egészen kicsi öt gyerekem mellett állt – a legnagyobb tizenhárom, a legkisebb hároméves volt. Visszatekintve ezért vagyok talán a leghálásabb.

Egyébként a gyülekezet és a lelkész, lelkészek közössége a drámai helyzetektől függetlenül is meghitt és barátságos. A közösség igénye a lelkész szolgálatára, igehirdetésére nagyon ösztönző volt, ez segített abban is, hogy minden igehirdetésre úgy készültem, hogy a legjobbat, a leghasznosabbat próbáljam meg előhozni. Megmaradt még a Sréter-féle ébredésben született imaközösség, ami azt jelenti, hogy a gyülekezet imaórája, ha tagjai közben ki is cserélődtek, immár hatvan esztendeje folyamatosan működik. Ez az imaközösség végig, a huszonöt év alatt óriási erőt adott.

A harmadik a szolgálattevők közössége. Többlelkészes gyülekezet vagyunk, ahol minimum két vagy inkább három lelkész szolgál. Ez komoly feszültségek, ellenségeskedések forrása lehet. Budavárra ez egyáltalán nem jellemző – és reményem szerint nem is lesz soha –, s ez egy óriási ajándék. Voltak ugyan konfliktusok – hiszen még szerető házastársak között is adódnak feszültségek –, de nem az a fontos, hogy ne legyenek feszültségek; ezt keresztény emberek se tudják megspórolni. A fontos az, hogy hívő emberként ki tudunk-e békülni, vagy meg tudjuk-e tenni, hogy elkerüljük a feszültségek eszkalálódását. Ez nekünk sikerült. *Imsivel (Bence Imre budavári lelkész – L. D.)* tizenhét éve szolgálunk együtt, és mindig is szót tudtunk érteni. Tudtuk, hogy egy gyülekezet életét a vezetői közötti feszültség tudja leginkább megkeseríteni. Ezt mindenképpen el akartuk kerülni.

– Milyen tanácsokat adna az utódjának: mire legyen tekintettel egy többlelkészes gyülekezetben és konkrétan itt a Várban?

– Az első és legfontosabb: *seid einig,* vagyis *legyetek egyek.* Ezt *Mária Dorottya,* a gyülekezet alapítója mondta annak idején, amikor *József* nádor halála után el kellett mennie Bécsbe, és a gyülekezettől ezzel a rövid mondattal búcsúzott. Ezért az egységért mindent meg kell tenni. Ha kell, még akkor is érdemes visszavonulni, ha valóban úgy lenne jó, ahogy a lelkész gondolja. Akkor is meg kell tanulnia valamilyen kompromisszumot kötni a kollégával, a gyülekezettel vagy a presbitériummal, hiszen a különvélemény ellenségeskedéshez, pártoskodáshoz, netán szakadáshoz vezethet.

Jó példa erre az új liturgikus könyv. Amikor megjelent, megpróbáltuk bevezetni. Beszéltünk róla, bemutattuk, hogyan működik az istentiszteleteken, de érzékeltük, hogy a gyülekezet néhány tagja nagyon ellenzi ezt. Úgy érezték, hogy idegen az evangélikus hagyományoktól. Mi, lelkészek pedig leültünk, és megbeszéltük, hogy bár jobbnak tartjuk az új liturgiát, nem erőltetjük rá a gyülekezetre.

Egy harmadik tanács, hogy többlelkészes gyülekezetben meg kell beszélni, kinek mi a feladata, a lelki ajándékok, képességek szerint fel kell osztani a területeket. Ugyanakkor az önállóság is fontos, hogy az előre megbeszélt munkakörben végezhesse mindenki a maga dolgát, és senki ne telepedjen rá a másikra.

– Nyíregyházi római katolikus orvostanhallgató ifjúból lett evangélikus teológus – hogyan?

– A családom görög-, illetve római katolikus. Én jó tanuló voltam, elsősorban a biológia érdekelt, egyenes út vezetett az orvosi egyetemre. A problémák akkor kezdődtek, amikor kiszakadtam a nyíregyházi családi közegből, és bekerültem egy egészen más, szabad környezetbe. Genetikai meghatározottság lehet nálam, hogy problémám van az alkoholfeldolgozás biokémiájával: viszonylag kis mennyiségű italtól is eléggé önkívületi állapotba tudtam kerülni. Ugyanakkor beindult egy függőségi mechanizmus is. A barátaimmal, csoporttársaimmal eljártunk bulizni. Ez nálam azt eredményezte, hogy alkoholfüggő lettem, ami vészesen rontotta az egyetemi teljesítményemet is.

A problémák viharos gyorsasággal szaporodtak. A folyamat természetesen anyagi nehézségeket is okozott, és ez az ismeretségi körömben, családomban is ismert lett. Mindenki megpróbált jó szándékkal segíteni rajtam. Nem ment. Senki és semmi nem segített, se az édesanyám jó szándékú kérése, se a pszichiáterek gyógyszerei.

– Mi segített végül?

– A nyíregyházi evangélikus ébredési mozgalom elkezdett utánam járni és hívogatni, imádkoztak is értem. Körülbelül két évig visszautasítottam minden közeledést. Végül beleegyeztem, hogy elmegyek egy csendeshétre. Máig emlékszem, a hét témája az volt, hogy *„a megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja el”.* Felismertem, hogy az én életem ilyen: pislog, megrepedt, nem fogom tudni így befejezni az egyetemet, nem lesz belőlem az, aki szerettem volna, hogy legyek.

Miután hallottam az evangéliumot, hogy Jézus ma is él, megbocsát, és új életet tud adni – azt mondtam: mit veszíthetek? Sőt vágytam rá: ha ez igaz, próbáljuk ki. Egy személyes imádságban együtt imádkoztunk az egyik igehirdetővel, és elmondtam, hogy bocsánatot kérek, de nem tudok mit kezdeni az életemmel. Tudom, hogy ez így nem jó, de ha te, Jézus, tudsz velem valamit kezdeni, és mindez igaz, amit itt róla hallottam, akkor én szeretnék új életet kapni tőled.

És ez működött. Az első nagy élményem az volt, hogy igazából megszabadított Jézus attól a kényszertől, hogy mindennap innom kelljen. Nem állítanám, hogy azóta soha nem voltak visszaeséseim, de ezután mindig tudtam, hogy hol van a segítség.

– Megtérése után egyenesen a teológiára vezetett az útja?

– Először visszamentem az orvosi egyetemre, a halasztás után elkezdtem újra tanulni. De úgy éreztem, hogy nem vagyok igazán a helyemen. Amit én megtapasztaltam Jézusból, orvosként is továbbadhattam volna, de egy orvosnak mégsem az a feladata, hogy nyíltan az evangéliumot hirdesse. Egyre inkább az lett a meggyőződésem, hogy lelkésznek kellene lennem, akinek az az egyetlen és fő foglalkozása, hogy tanúskodjon Jézusról. A harmadik év végén kértem a felvételemet a teológiára, és ezt soha, egyetlen pillanatra sem bántam meg. Úgy látom, hogy ha lelkészi szolgálatot bíz ránk Isten, akkor az nem fér meg másik hivatás mellett. Egy orvos lehet hívő keresztény, ami nyilván sokat jelenthet a betegei számára, de az orvosi pálya is teljes embert kíván.

– Katolikus háttere mennyire hatott későbbi lelkészi szolgálatára?

– A mai napig azzal a szabadsággal nézek a katolikus egyházra, hogy amit nem tudok elfogadni belőle, azt elkerülöm, de szeretem azt, ami pozitívum. Az nekem mindig kedves volt, hogy a katolikus egyháznak másmilyenek az énekei, más a liturgiája – nagy értékek vannak abban a kétezer év óta változatlan liturgiában. És friss, új látásmódot tud adni a Szentírás értelmezése-magyarázása.

– Tudna néhány olyan mozzanatot mondani, amelyre úgy gondol, mint lelkészi szolgálata csúcsára?

– Inkább arról beszélnék, milyen dolgok lehettek az örömeim. Örömök mindig akkor vannak, amikor lelkészként az ember úgy látja, hogy sikerült valakit elvezetni Krisztushoz. Ennél nagyobb csúcs nincsen. De néhány példát mondhatok. Egy párnak, akiket én eskettem, néhány év múlva teljesen tönkrement a házassága. Elhatározták, hogy elválnak. Még mielőtt ezt a lépést megtették volna, eljöttek, hogy ezt elmondják, vagy tanácsot kérjenek. Ezt a látogatást még sok lelkipásztori beszélgetés követte – egyenként vagy közösen beszéltek a bánatukról. A végén újra egymásra találtak, most már a Krisztus szeretetében. Ez például nagy sikerélmény.

Egyszer egy apuka hívott fel telefonon, hogy koraszülött ikreik születtek, és kétséges, hogy életben maradnak-e, meg kellene keresztelni őket. A keresztelés a Tűzoltó utcai gyermekklinika intenzív osztályán történt, a gyerekek inkubátorban voltak. Azóta a család a gyülekezethez tartozik, el-eljárnak a családos istentiszteletekre – az ikrek életben maradtak –, nemrég született meg a negyedik gyermekük.

De említhetném azt is, hogy voltak olyan kedves, hitben járó testvéreink, akiknek a halálos ágya mellett ott állhattam, és azt mondhatom, hogy én erősödtem az által a hit által, ahogy ők készültek az Urukkal való találkozásra.

Ezek kiemelkedő élmények, de nem tudok olyat mondani, ami azért töltene el megelégedettséggel, mert én ezt vagy azt milyen jól csináltam. Inkább azt mondanám: micsoda dolgok történtek velem, hogyan láthattam az Istent munkálkodni rajtam keresztül!

– Mik a tervei a nyugdíjas éveire?

– Nyugdíjasként is örömmel vállalok szolgálatot, ha az egyházam vagy a gyülekezetem megbíz vele. Van még egy tervem: hogy a budavári évek legjobb igehirdetéseiből kiadjak egy kötetet. De nem érzem önzésnek, hogy egyfajta megérdemelt pihenésre is szánjak időt, és élményeket gyűjtögessek. Ennek a legjobb módja pedig az olvasás és az utazás.

– Milyen érzésekkel távozik gyülekezeti lelkészi szolgálatából?

– Elsősorban nagyon hálás vagyok, hogy a budavári gyülekezet lelkésze lehettem. Itt valóban kiadhattam magamból azt, amire képes vagyok, ami a szellemi és spirituális kapacitásomban benne volt. Hogy itt egyensúlyra lelhettem mind a hitbeli, mind az értelmiségi-gondolkodó létben. A helyemen éreztem magam végig, és egyetlen pillanatra nem vágyódtam el.

A hálával együtt jár az öröm érzése is: örülök, hogy itt lehettem. Nem megkeseredetten megyek nyugdíjba, hanem jól megpakolva örömmel a tarisznyámat. Nagyon sok barátot találtam, ezek a kapcsolatok a továbbiakban is élni fognak. Soha nem éreztem magam egyedül, és tudom, hogy ez a közösség nyugdíjasként is körülvesz majd engem. Más lesz ugyan a helyem benne, ezt nyilván meg kell szokni, de én nagyon-nagyon szívesen fogok a gyülekezet tagjai között ülni, csakúgy, mint eddig a papi padban.

■ Laborczi Dóra

Egy szokatlan hangvételű pünkösdi vers

William Blake (1757–1827), a tizenkilencedik század első felének angol költő-polihisztora még nem irodalmár körökben is jól ismert, *Az ártatlanság dalai* és *A tapasztalás dalai* című ikerversciklusairól. Ezekhez a hitről, Isten- és emberszeretetről tanúskodó, a megbántottakkal és megszomorítottakkal szolidaritást vállaló versfüzérekhez képest a *Vers pünkösdre* egészen más világba vezet bennünket. Szeretet, megértés helyett kételkedés és keserű tagadás hatja át a vizuálisan is egyik legpompázatosabb, s tartalmát tekintve is egyik leginkább *igenlő* keresztyén ünnepnek szentelt sorokat. A pünkösdöt megjelenítő irodalmi és zeneművek – gondoljunk csak *Kodály* halhatatlan *Pünkösdölőjének* szövegére és dallamára –, bármilyen korban keletkeztek és terjedtek el, általában melegséget, reményt sugároznak, éppúgy, mint az ünnep táján virágzó pünkösdi rózsa. Ehhez képest Blake „pünkösdölője” kopár, szürke és a pünkösdi lángnyelvek erejét, üzenetét kioltó szövegnek tűnik:

Bár tűzben ég a szem,
Istent nem látja meg.
Bár tűzben ég a fül,
Nem hallja Isten szavát.
Bár tűzben ég a nyelv,
Nem mondja ki Isten nevét.
Bár tűzben ég a szív,
Istenszerelem benne nem lakik.
Bár tűzben ég az elme,
Istent nem ismeri.

(P. É. *ford.*)

Mi is ez? A költő pálfordulása, negatív irányú damaszkuszi fordulata? Netán polgárpukkasztó blaszfémia? Sem egyik, sem másik. Sokkal inkább arról van szó, hogy – metaforikusan fogalmazva – hétköznapjaink mintha át volnának itatva egy, a pünkösdi lángokat valósággal taszító anyaggal, amely megakadályozza, hogy továbbra is higgyünk e szépséges késő tavaszi, kora nyári ünnep erejében, életünket megújító hatalmában. Mi minden is tarthat bennünket távol a „tüzes nyelvek szólásának” teljes elfogadásától? Minden valószínűség szerint gondjaink, félelmeink, káros kötődéseink sokasága és a túl sok munka, túl sok nyüzsgés. Az utóbbiakat ráfoghatjuk ugyan anyagi és fizikai szorongattatásainkra, de tevés-vevéseink igazi mozgatórugója gyakran az emberi hiúság.

Fogalmazhatnánk így is: Blake verse nem egyéb, mint a hiábavalóvá tett isteni kegyelem illusztrációja. A költő-képzőművész-filozófus egyáltalán nem azért fogalmazott így, mert maga is csalódott pünkösd szépséges ünnepében, hanem azért, mert *félti* a pünkösdöt attól, hogy Isten kegyelmi ajándékait ekkor is elpazaroljuk. Tehát csak látszólag az egyhangú tagadás verse. Valójában imádság az igenlésért. A *mi* igenlésünkért.

■ Petőczi Éva

Missziói nap az északi és a déli kerületben, va

Déli arculat

A Bonyhádi Evangélikus Atlétikai Centrumban közel kilencszáz résztvevővel rendezték meg múlt szombaton a déli kerületi missziói napot. Együtt voltak tótok, svábok, cigányok, magyarok – vagy fogalmazhat úgy is a tudósító, hogy szeretetközösségben voltak Csongrádból, Tolnából, Baranyából és Bács-Kiskunból ugyanúgy, mint Budapestről vagy Békésből. Közösség formálódott, mely – Pál apostol szavaival élve – kifejezte, hogy *„Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban”* (Gal 3,28).

A *Krisztus-arcú egyház* mottóval meghirdetett missziói nap talán legfontosabb üzenete éppen az a felismerés volt, hogy jöhetünk bárhonnan – kisebb vagy nagyobb gyülekezetből, nehezebb vagy könnyebb anyagi viszonyok közül, idősen vagy fiatalon –, mindettől függetlenül megtalálhatjuk és felvállalhatjuk a magunk Krisztus-képűségét. Erre a belső keresésre, a valódi út megtalálására, a másikat testvérnek tekintő életformára hívta egybe a kerület a területén élő egyháztagokat. Ennek szellemében *Gáncs Péter* elnök-püspök köszöntőjében az egymást felvállaló és megismerni vágyó közösségre hívta fel a figyelmet.

Erről tanúskodott a nyitóáhítat is, melyben *Mesterházy Balázs* lelkész szolgálatával az istenképűség felvállalása került fókuszba. A kerületi nap két szimbólumával – a fényképekből kirajzolódó Krisztus-arccal és az ajándékba kapott tükörrel – élve az igehirdető felhívta a figyelmet arra, hogy amiként az emmausi tanítványok történetéből, ugyanúgy a golgotai keresztből is megfogalmazódik, hogy önmagunk Krisztus-arca törékeny, mely önmagában nem tud teljes lenni. „Fordulatra van szükségünk. Olyanra, mely egész életünket más nézőpontból, Krisztus mellől, a helyes távolságból szemléli. Ehhez azonban alázat, a másikra való odafigyelés, Krisztus-közelség szükséges” – fogalmazott Mesterházy Balázs.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Gáncs Péter, Radosné Lengyel Anna, Böjte Csaba, Varnus Xavér

A nyitó pódiumbeszélgetésen *Radosné Lengyel Anna* nyugalmazott rádiós szerkesztő-műsorvezető, a Déli Egyházkerület felügyelője *Böjte Csabával* beszélgetett. A ferences szerzetes által alapított gyermekotthonokban közel kétezer-ötszáz gyermekről gondoskodnak. Arra a kérdésre, hogy milyen a Krisztus-arcú egyház, Csaba testvér személyes történetek által mutatott rá, hogy elsősorban jókedvű és vidám. „Jézus a remény hangján szólt, pozitívan szólít meg minket. Nem veszekszik, nem számon kér, hanem – úgy, ahogy az emmausi étkezésnél – megkínál.”

A mai létállapottal, társadalmi normával kapcsolatban Böjte Csaba azt mondta: „Amint vezetés közben a navigációs rendszereket használjuk, ugyanúgy kéne életünkre vonatkoztatva a mennyei GPS-t is bekapcsolnunk.” Az önbecsülés kérdéséről szólva korunk kísértésének nevezte a reménytelenséget. „Isten selejtet nem teremt. Gondoljunk egy Rembrandt-alkotásra. Ha valahol találnának egy tőle származó műremeket, nem tisztítaná-e meg hozzáértő gondos kéz? Minket Isten teremtett, aki még Rembrandtnál is meghatározóbb alkotó” – fogalmazott a ferences szerzetes.

Radosné Lengyel Anna az *imago Dei* – Isten képmása – gyakorlati megélésének lehetőségeiről is kérdezte Csaba testvért, aki prioritásként az őszinteséget, a megbocsátást és az örömöt hangsúlyozta. „Jézus nem hódolókat vár, hanem olyan követőket, akik szeretnek másokkal jót tenni! Tanuljuk meg, hogy a megbocsátás Isten képére formál minket. Menjünk oda a másikhoz, és vidámítsuk fel! Ezek a valódi értékek!” – szögezte le.

Krisztus-arcunk lehetőségei – ez is lehetett volna a mottója a délutáni választható programoknak, hiszen a sokszínű kínálat magába foglalta a sokszínű egység gondolatát.

Az elcsendesedésen az imádság személyességével, önmagunk kérdéseivel találkozhattak a jelenlévők *Pelikán András* budapest-fasori evangélikus másodlelkész segítségével. A Mesterházy Balázs vezette csoport a félelmek elűzésének Istene, a rend Istene és a természetesség Istene kérdéskörrel foglalkozott.

A zenén keresztül került középpontba a kultúra mint meghatározó és formáló erő Gáncs Péter elnök-püspök és *Varnus Xavér* orgonaművész eszmecseréjén. *Az „ötödik evangélista”* címmel a háromszázharminc éve született *Johann Sebastian Bach* előtt tisztelegve beszélgettek – orgonazenével színesítve – a muzsikus géniusz művészetének sokszínűségéről, mai aktualitásáról.

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium diákjainak színpadi előadását is megtekinthették az érdeklődők. A fiatal tehetségek által előadott, *A fényevők diadala* című színmű megmutatta a reményt és reménytelenséget, a fényt és sötétséget, a paródiát és a lírát, vagyis az emberi világot más-más aspektusból.

Két beszélgetésben is előtérbe került a misszió. *Válaszúton az európai egyház* címmel a külmisszió kérdésével foglalkozott *dr. Fischl Vilmos,* a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára, valamint *Jó András,* az Interserve missziós szervezet eurázsiai régiójának igazgatóhelyettese. Beszélgetésükön többek között Kenya, a közel-keleti kérdés, az iszlám radikalizmusa és a migráció került fókuszba.

A belmisszió lehetőségeiről *Deák László* missziói lelkész *a hívő-cselekvő ember otthona* címmel – *dr. Béres Tamás,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője volt hivatott intonálni. Az egyetemi tanár igazán nem könnyítette meg az utána szólók dolgát, amikor előadásában kijelentette: „Krisztus-arc nincs. Az egy elvont fogalom, amely akkor jöhet létre, hogyha az emberek – egy-egy közösségben – vállalják és megélik a küldetésüket. Ha hagyják, hogy hitük cselekvéssé váljon…”

Északi arculat

Lutheránusok százai foglalták el múlt szombaton a kálvinista Rómaként emlegetett Debrecen református Nagytemplomának padsorait. Az előzetesen regisztráltak száma valószínűsítette, hogy a *Krisztus-arcú egyház* címmel hirdetett missziói napon ezúttal akár ezernél is többen fogják képviselni az Északi Evangélikus Egyházkerület gyülekezeteit. Környékbeli közösségek mellett néhány országos hatáskörű intézmény, illetve szervezet – így hittudományi egyetemünk és a Luther Kiadó is – sátrat állított a cívisváros jelképének számító Isten háza előtti Kossuth téren. Az „evangélikus lehetőségek vásárán” tehát már a 10 órai hivatalos kezdés előtt gyakorolhatták sokan a nap „ökumenikus” alapigéjét: *„Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt”* (Fil 2,5).

Hogy az evangélikusok szívesen látott testvérek a református hajlékban, arról a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke biztosította az egybegyűlteket. Teológiai mélységű köszöntőjében *dr. Fekete Károly* hangsúlyozta, hogy nem csak közös protestáns gyökerünk, a reformáció születésének közelgő ötszázadik évfordulója apropóján kívánatos demonstrálni összetartozásunkat…

Debrecen más vallási felekezetek felé is megmutatkozó nyitottságát *Komolay Szabolcs* alpolgármester taglalta, méltatva a létszámában csekély (jelenleg mintegy nyolcszáz fős), mégis jelentékeny hatással bíró helyi evangélikus közösséget. Szavait meggyőzően illusztrálta az a videó, amellyel – az egyházkerületi rendezvény kiváló előkészítésével és gördülékeny lebonyolításával jelesre vizsgázott – házigazda gyülekezet mutatta be önmagát. (A rendezvény moderátora *Molnár Lilla* helyi lelkész volt.)

A missziói nap központi témáját – *Krisztus-arcú egyház,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője volt hivatott intonálni. Az egyetemi tanár igazán nem könnyítette meg az utána szólók dolgát, amikor előadásában kijelentette: „Krisztus-arc nincs. Az egy elvont fogalom, amely akkor jöhet létre, hogyha az emberek – egy-egy közösségben – vállalják és megélik a küldetésüket. Ha hagyják, hogy hitük cselekvéssé váljon…”

Akadémikus színvonalú teológiai eszmefuttatásokra késztető feladat elé állította egy-egy képzőművészeti alkotás azt az öt lelkipásztort, akiknek öt-öt percben kellett (volna) közvetíteniük „megfejtésüket” a maguk választotta Krisztus-képekről. Bár öt percen belül ez egyiküknek sem sikerült, a hallgatóság számára mindenesetre igazi különlegességgel szolgáltak a kiváló evangélikus lelkészek – *Cserhátiné Szabó Izabella, Bartha István, Balicza Iván, Asztalos Richárd* és *Pángyánszky Ágnes* – „műelemzései”.

Az igazsághoz tartozik, hogy nem mindegyiküknek sikerült felmérnie a Nagytemplom akusztikájának sajátosságait, amely leginkább egyébként az egyházkerületi gyülekezetek – karzatról megszólaló – egyesített kórusának kedvezett. (Az olykor a *Bach kamarazenekarral* kísért énekkar – a többi között – *J. S. Bach 37. kantátáját* is előadta *Pazár István* karnagynak, a Debreceni Evangélikus Egyházközség kántorának vezényletével.)

A Debreceni Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze, *Réz-Nagy Zoltán* református szerzőtársszal, *Csorba Dáviddal* írta azt a darabot, melyet – *Tamási Melinda* tanárnő betanításában – a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium színjátszó köre adott elő. A protestáns gályarabok történetét összefoglaló jelenetsor illő folytatásaként az Északi Egyházkerület elnöksége, *dr. Fabiny Tamás* püspök és *dr. Fábri György* felügyelő a Nagytemplom mögötti emlékkertbe vonult a korhű jelmezt viselő fiatalokkal, hogy – a református egyházi elöljárók társaságában – koszorút helyezzen el a gályarabok oszlopánál. (A hitükért 1673-ban törvény elé idézett, majd 1675-ben gályarabnak eladott negyvenegy református és evangélikus lelkész nevét megörökítő oszlopon az életben maradottakat 1676. február 11-én kiszabadító *Ruyter Michel Adriaanson* holland tengernagy neve is olvasható.)

Ha a templomban nem lehetett is mindent hallani a koszorúzás után elmondott püspöki szavakból, a digitális technikának köszönhetően vélhetően semmiről sem maradtak le azok az internetes kapcsolattal rendelkezők, akik – mintegy virtuális közösséget vállalva a gyülekezettel – számítógépük monitorán kísérték figyelemmel otthonukban vagy másutt a missziói nap történéseit az *Evangélikus.hu* portálon.

A délelőtti együttlétet a mandabokori ifjúsági kör zárta, és a tudósító által megkérdezettek döntő többsége számára ez a bizonyságtevő szolgálat volt a missziói nap legfontosabb, egyúttal legreménytelibb „programpontja”…

Mindez azért is figyelemre méltó, mert ebéd után ugyanakkor híven tükrözte az érdeklődés, a „kegyességi irányultság” megoszlását a különböző témák feldolgozására invitáló kiscsoportos alkalmak látogatottsága. A mandabokori fiatalokkal való személyes be-

ALAMINT HÁROM DUNÁNTÚLI EGYHÁZMEGYÉBEN

vezetésével zajlott eszmecsere. *Baráthné Tóth Eszter, Bakay Péter,* egyházunk cigánymissziói referense és *Herkely János,* az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért titkára a babamama körök életéről, a hátrá-

KISS TAMÁS FELVÉTELE

nyos helyzetűek között végzett misszió lehetőségeiről, illetve a bibliaiskolák szolgálatáról szólt.

Az egész napos kerületi programon énekben és zenével is megfogalmazódott a közösség. Maradandó élményt nyújtott a *Közel* együttes, Varnus Xavér, a *Pécsi Gospel Kórus* és a *Mezőberényi evangélikus rézfúvósegyüttes.*

A hagyományoknak megfelelően idén is a missziói napon adták át a Déli Egyházkerület díjait.

Tessedik Sámuel-díjat vehetett át *Homoki Pál* soltvadkerti lelkész. Az Év Pedagógusa Díjjal *Himerné Duló Erikának,* a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda tanítójának munkáját ismerte el a kerület, Az Év Diakónusa Díjat *Szőcs Hajnalka,* a Bolla Árpád Evangélikus Szeretetotthon ápolási részlegének vezetője kapta.

Az Ordass Lajos-emlékplakettet *Szabó Vilmos Béla* paksi lelkész, a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese, míg a Prónay Sándor-emlékplakettet *Csete Imréné,* a Tótkomlósi Evangélikus Egyházközség felügyelője vehette át.

Hűségéremmel *Kránitz Józsefet,* a Tolna-Baranyai Egyházmegye számvevőszéki elnökét, *Kepenyes Györgyöt,* a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség presbiterét, *Schäffer Miklóst,* a mezőberényi gyülekezet tagját, *id. Bakai Imrét,* a soltvadkerti gyülekezet tagját és *Schukkert Katalint,* a pestszentlőrinci gyülekezet tagját tüntette ki a Déli Egyházkerület vezetése. A díjátadót követően Radosné Lengyel Anna vezetésével rövid beszélgetés zajlott a díjazottakkal.

A missziói nap offertóriuma idén is karitatív célt szolgált. A 622 500 forintot a kerület a Kismányokon működő ifjúsági ház felújítására, valamint a Dévai Szent Ferenc Alapítvány tevékenységének támogatására fordítja.

A Krisztus-arcú egyház valós közösséggé az úrvacsorai közösségben formálódott. Az ünnepi istentiszteleten *Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettes hirdetett igét ApCsel 3,1–10 alapján. Egyes társadalmi problémákkal – így a hajléktalanok negatív megkülönböztetésével, a menekültkérdéssel – kapcsolatban hangsúlyozta: „Beteg az a közösség, amely kilöki magából azt, aki szükséget szenved! A hit feltételezi, hogy érzékenyekké válunk a mások nyomorúságára, és nem megyünk el mellette, hanem észrevesszük az egyes ember problémáját, és tevékenyen részeseivé válunk a másik megsegítésének."

Szabóné Mátrai Marianna figyelmeztette a jelenlévőket, hogy mai korunkban könnyen tárgyiasítjuk reményeinket, miközben Jézus a valódi hiány, a belső szükségletek enyhítésére jött közénk. „Jézus megadta a felegyenesedés lehetőségét a mi számunkra is" – hangsúlyozta a püspökhelyettes, és buzdította a jelenlévőket a Krisztust dicsőítő, másokat megsegítő közösség megélésére.

„Jó evangélikusnak lenni!" – hangzott fel többször is Bonyhádon a közel kilencszáz résztvevővel zajlott missziói napon. Az emberek örültek egymásnak, az evangélikus közösség megélésének ott, ahol közösségeinknek és egyenként önmaguknak tették fel az építő kérdést: vállalod-e, hogy önmagad csak a Krisztus-arc felvállalásával lehetsz?

■ Galambos Ádám

Forrás: Evangélikus.hu

---

szélgetés lehetőségén kívül még hét szekció közül lehetett szabadon választani. Kettőben igetanulmány jegyében folytatódott az elmélkedés a Krisztus-arcú egyházról, négy szekció a Krisztus-arcú külmisszió valamely kérdésével foglalkozott a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának Péterfia utcai épületében, egy pedig közösségeink közvetlen környezetük iránti felelősségével.

A missziói napot záró áhítatra ismét a református Nagytemplomba sereglett az Északi Evangélikus Egyházkerület gyülekezeteit képviselő „kemény mag". Fabiny Tamás a Málta partjainál hajótörést szenvedett Pál apostol tapasztalatait felelevenítő igeszakasz (ApCsel 27,42–28,2) alapján emelte ki a „barbárok" – menekültek iránt tanúsított – befogadó emberségét, rámutatva, hogy Isten a maga képmására teremtette az embert. Az *Újszövetség* viszont már arról tudósít, hogy „Jézus megszentelte az emberarcot, és ezért az ember már nem csupán Isten képmását hordozza, hanem Jézus képmását is". Ezért fedezhetünk fel a másikban krisztusi vonásokat, és ezért lehetünk „egymás Krisztusává".

Igehirdetése végén a püspök – napjaink menekülthullámára is utalva – leszögezte: „A Krisztus-arcú egyház befogadó egyház, a Krisztus-arcú egyház nyitott és mások szenvedését hordozó egyház." Búcsúzásképpen pedig nemcsak a padtársakkal való testvéri kézfogásra szólított fel az egyházkerület lelkészi vezetője, de – mintegy útravalóul – az egymásnak mondandó köszöntést is megfogalmazta: „Legyen békesség közöttünk a Krisztus-arcú egyházban!"

■ T. Pintér Károly

BALICZA MÁTÉ FELVÉTELEI

A gimnázium tetőterének előadójában a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet mutatkozott be. A szervezet nemzetközi programjainak vezetője sokak kérdésére igyekezett válaszolni: hogyan is lett ez a háború itt a szomszédban? *Bálint Gábor* 2013 decemberéig pergette vissza az eseményeket, a kijevi Majdan téren békésnek indult, de véres összetűzésekbe torkollt demonstrációig. Mára 6200 áldozatot követeltek az ukrajnai háborús események, 1,2 millió embernek kellett elhagynia az otthonát, közülük mintegy 800 ezer a környező országokban keres menedéket.

A válság szükségszerűen begyűrűzött Kárpátaljára is – sorolja a szikár tényeket a katasztrófahelyzetek kezelésében edződött fiatalember. A segélyszervezet – melynek Beregszászon és Dnipropetrovszkban is van irodája – Ukrajna tíz régiójában működtet komplex programot, mellyel nyolcezer embernek már segítettek…

Bálint Gábor szerint azonban nem kell mindent a segélyszervezetre bízni: a testvér-gyülekezeti, testvér-települési együttműködések sokféle jótékonysági akciónak adhatnak keretet, felekezeti hovatartozástól függetlenül.

■ V. E.

A debreceni missziói nap offertóriuma (358 660 forint és 25 euró) a kárpátaljai magyar reformátusok családi csendesnapjának megrendezését támogatja.

Nyugati vonások

► Kivételesen elmaradt idén a missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben, mivel a kerület népe szeptember 27-én nagyszabású, úgynevezett *artikuláris napra,* az 1681 és 1781 közötti egyháztörténeti időszak megidézésére készül. Emiatt tavasszal egyházmegyei szinten szervezték programokat, május 16-án pedig a Győr-Mosoni, a Soproni, valamint a Somogy-Zalai Egyházmegye területén élő gyülekezeti tagok jöttek össze három helyszínen.

FOTÓ: TUBÁN JÓZSEF

A győr-mosoni régióból érkezők Győrött, a nádorvárosi templomban tartották meg a találkozót. Az alkalom házigazdája *Koháry Ferenc* lébényi lelkész, az egyházmegye missziói felelőse volt. Nyitóáhítattal *Percze Sándor* győr-ménfőcsanaki lelkész szolgált.

Gregersen-Labossa György tartott ezután tartalmas és érdekfeszítő előadást *A rendszerszemlélet az egyházban és a misszióban* címmel. A szombathelyi gyülekezet lelkészi vezetője elmondta, hogy a rendszerszemlélet olyan sajátos látásmód, amellyel a szervezet vagy az egyén a kapcsolati rendszerek feltérképezésére és a problémák holisztikus megoldására törekszik. Csak az egészséges identitással rendelkező közösség tud másokat is bevonzani – állapította meg –, ezért a missziónak saját gyülekezetünk megerősítésével kell kezdődnie.

Ebéd után *Váray Tamás,* a győri egyházközség vezető kántora adott rövid orgonakoncertet. Végül *Jánosa Attila* helyi igazgató lelkész áhítata zárta a napot.

* * *

A Soproni Egyházmegye gyülekezeteiből érkezett mintegy száz testvér Beledben gyűlt össze Ézsaiás próféta kijelentésének mottója alatt: *„Eredményes lesz szolgám!"* Az egyházmegye missziói lelkésze, *Tubán József* bevezetőjében úgy fogalmazott: „Az egyház számára mindenkor és ma is legégetőbb és leginkább aktuális kérdésről, Jézus Krisztus személyének és váltságművének titkáról elmélkedni, tanulni vagyunk most együtt."

A nap előadója *Ittzés János* nyugalmazott püspök volt *(képünkön),* aki három oldalról járta körül a kérdést. Jézus Krisztust mint az Isten országa titkait hirdető prófétát, a Golgotán az egyetlen igazi áldozatot bemutató főpapot és az egyháza révén elrejtetten, de ma is uralkodó királyt mutatta be.

Az egyházmegyei missziói napot a büki fiatalok *Sziklák és kövek* című bábelőadása tette még színesebbé. Az alkalom istentisztelettel zárult, amelyen a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium iskolalelkésze, *Kovács László* hirdette Isten igéjét.

* * *

A somogy-zalai evangélikusok missziói napjukat *„Itt állok, másként nem tehetek"* címmel rendezték meg Kaposváron. A programot ifjúsági énekkel nyitotta meg *Sikter János* porrogszentkirályi lelkész és fiatal kísérői, majd *Smidéliusz Zoltán* nyugalmazott esperes nyitóáhítatát hallgathatták meg a jelenlévők. Az igehirdető többek között arról is szólt, hogy próbáljunk meg őszintén imádkozni a másik emberért. Azt is kérte, hogy legyenek a hívek olyan „hátországa" a lelkészeknek, akik elé valóban ki tudnak állni, és tudják az evangéliumot hirdetni.

Dr. Lackner Pál püspök, egyházunk püspöki tanácsának titkára *Hitvallások szerepe, jelentősége a kezdetektől napjainkig* címmel tartott előadást. A több mint százfős gyülekezet érdeklődve figyelte a beszámolót arról, hogy milyen hitvallások születtek a kezdeti időkben, melyek a kifejezetten evangélikus hitvallások, milyen modern hitvallásokat fogalmaztak meg a közelmúltban, és végül hogyan néz ki egy-egy személyes hitvallás.

Az alkalom egyik legmeghatóbb részét a személyes történetek jelentették. *Arató Eszter* hatodéves teológushallgató, *Dobri Eszter* középiskolai tanuló, *dr. Teke Ilona* gyógyszerész, *dr. Koch Béla* orvos, *dr. Hári Tibor* jogász, *Szmodics Zoltán* vállalkozó és *Ábrahám Imréné Kovács Erzsébet* pedagógus vállalkozott arra, hogy őszintén beszéljen hitéről és arról, hogyan élik meg a mindennapokban. Mind a heten teljesen más emberek, teljesen más ritmusban élik az életüket, egy dolog azonban összekapcsolja őket: az Istenbe vetett feltétlen bizalom.

A bizonyságtételek után a gyülekezeti teremben a kaposvári *LéleKvár együttes* zenélt. A már jól ismert dalok mellett újabb szerzeményekkel mozgatták meg a népes gyülekezetet. Ezzel párhuzamosan az udvaron már készült az ebéd. A jó előre meghirdetett főzőversenyre öt csapat nevezett.

A délután folytatásaként *Papp Tibor* kaposvári zenetanár *Johann Sebastian Bach* zenei tanúságtételét mutatta be. A nap zárásaként pedig *Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna* esperes vallott hitéről.

* * *

A győr-mosoni, a soproni és a somogy-zalai régió mellett a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület másik három egyházmegyéjében is tartanak missziói napokat a későbbiekben. A fejér-komáromi gyülekezetek tagjai május 25-én, pünkösdhétfőn jönnek össze Pusztavámon. A Veszprémi Egyházmegye az idén ősszel tartja majd meg hagyományos találkozóját, a vasiak pedig a bevezetőben is említett artikuláris napra hívják és várják a testvéreket az ország minden gyülekezetéből Nemescsóba szeptember 27-én.

Tubán József és Pongráczné Győri Boglárka beszámolójának segítségével összeállította:

■ Adámi Mária

KAPOSVÁRI ANZIKSZ – FOTÓ: POTYONDI KATALIN

Deutsche Anlage

Redakteurin: Pfarrerin Eszter Heinrichs

Veni creator spiritus – komm Schöpfer Geist

Das Kirchenjahr ist für viele wie eine Bahnlinie, mit bekannten und vertrauten Stationen. Wenn die Station auftaucht, wissen wir Bescheid. Wir halten an und steigen aus, für zwei oder mehrere Tage. Dann geht es auf der bekannten Strecke weiter.

„Pfingsten“ lesen wir auf dem Stationsschild. Diese Station bringt uns in Verlegenheit. – worum geht es an diesem Fest? Zu Ostern und Weihnachten fällt uns etwas ein, da haben wir unsere Bräuche und wissen, was wir feiern. Aber Pfingsten? Bei Bertold Brecht heißt es dazu:
Pfingsten sind die Geschenke am geringsten,
während Ostern und Weihnachten etwas einbrachten.

Wird nicht in Brechts Vers unsere ganze Unsicherheit in Bezug auf dieses Fest deutlich?

Wenn wir intensiv nachdenken, fallen uns vielleicht doch noch zwei Stichworte ein, die uns aus der Verlegenheit helfen: Geburtstag der Kirche und Heiliger Geist. Heiliger Geist – dabei stellt sich jeder von uns etwas anderes und meist Unkonkretes vor. In der Bibel hat Heiliger Geist immer etwas mit Überraschung und kraftvoller Bewegung zu tun. In der Pfingstgeschichte des Evangelisten Lukas kommt der Geist mit Brausen und Feuerflammen vom Himmel. Bei ihm ist der Heilige Geist nicht nur eine Sache des Herzens und des Intellekts, sondern auch der Augen und der Ohren, um anzuzeigen, wie ganzheitlich dieser Pfingstgeist wirkt. Von daher wird der Heilige Geist am besten mit der Aussage umschrieben: Wir dürfen ein neues Leben beginnen!

Vielleicht tun wir uns mit Pfingsten deshalb so schwer, weil wir zu rational und nüchtern sind. Der Geist des Pfingstfestes wird unter uns kaum sichtbar, unter uns geschieht kein Brausen und Brennen, obwohl wir uns alle wünschen, ein neues Leben anfangen zu dürfen. Zumal, wenn Traurigkeit und Verlust über uns kommen, wenn Müdigkeit und aufgestaute Schuld uns überfallen. Nie war der Heilige Geist so nötig wie heute.

Der Heilige Geistes, von dem Paulus im Römerbrief (Kapitel 8) spricht, möchte auch in uns und unser Leben einziehen. Werden wir ihm Raum geben? Werden wir ihm unser Leben zur Verfügung stellen? Welche Konsequenzen hätte das?

Wir müssten an Pfingsten aller Haltung absagen, die die Entfaltung und Entwicklung hemmt. "Alles soll so bleiben, wie es ist" – gilt dann nicht mehr. Eine solche Haltung erstickt auch das Leben in einer Gemeinschaft. Eine Gemeinschaft, eine Kirchengemeinde ist etwas Lebendiges, das sich nach den Gesetzen des Lebens entwickelt, und zur Entwicklung gehört Veränderung.

Die Sache Jesu wäre im Sande Palästinas verlaufen, hätte sich die antipfingstliche Haltung, dass alles so bleiben soll, wie es ist, durchgesetzt. Lukas schildert uns seine Erfahrung von Bewegung und Veränderung, und wir erleben, wie Petrus den Raum der Angst verlässt und in der Öffentlichkeit für alle verstehbar redet und die anderen Jünger es ihm gleich tun.

Menschen der Angst werden mutig, Schweigende werden zu überzeugenden Botschaftern, eine geschlossene Gesellschaft öffnet sich und wird zur weltweiten Bewegung. Pfingsten ist also ein Fest der Veränderung, bewirkt durch den Heiligen Geist.

Auch an diesem Fest hat Gott wie an Ostern und Weihnachten die Initiative ergriffen und Menschen in Bewegung gebracht. Gott findet sich mit der Haltung, dass alles so bleiben soll, wie es ist, nicht ab. An Pfingsten werden wir heraus gerufen und aufgefordert, aus Vertrautem heraus zu treten, Schritte ins Freie und Offene, nach vorn zu tun.

Wenn wir den Heiligen Geist mit der Aussage umschreiben: Wir dürfen ein neues Leben beginnen!, sollten wir es ausprobieren und wir werden Überraschungen dabei erleben. Das könnte unter anderem bedeuten: Ich habe Mut und kann anderen Mut machen; ich kann lachen und andere in meine Freude einbeziehen; ich habe Zeit und nehme mir diese Zeit für andere; ich habe Hoffnung und stecke Hoffnungslose mit meiner Hoffnung an. Am Geburtstag der Kirche bekommen wir also ein Geburtstagsgeschenk. Dieses Geschenk soll nicht eingesteckt oder weggesteckt werden, mit diesem Geschenk sollen wir leben und es weitergeben. Pfingsten ist Geburtstag und Geburtstagsgeschenk, der Heilige Geist schenkt uns neues Leben.

Wir bekennen an Pfingsten: Gott, von Anfang an hat dein guter Geist die Erde begleitet, verwandelt, erhalten.

Wir bitten dich um diesen Geist, dass wir hören lernen auf die Stimmen der Schöpfung, auf die Stimmen unserer vielen Geschwister, ob es nun Bäume oder Tiere oder andere Menschen sind. Dein guter Geist berühre uns, hauche uns an, fülle uns und verändere uns.

Lass uns heraus gehen aus unseren Gewohnheiten, schließe uns auf für neue Erfahrungen und Begegnungen, mach uns neugierig auf Unbekanntes und Fremdes und lass uns in allem dich entdecken durch Jesus Christus, den Mensch gewordenen guten, schöpferischen Geist.

Wir verlassen jetzt die Station „Pfingsten“. Wir gehen weiter, ermutigt und beschenkt, denn Heiliger Geist bedeutet für uns: Wir dürfen ein neues Leben beginnen!

■ Pfarrerin
i. R. Franziska Schrimpf
(Berlin)

Es ist Raum

Ein leichter Windhauch weht mir durch das Haar und streicht mir übers Gesicht, als ich langsam und ruhig die St. Matthäuskirche am Kulturforum in Berlin betrete. Ich lasse mich hineinnehmen in den hellen dreischiffigen Kirchenbau und genieße die Stille des Raumes. Mein Blick fällt zum Altar. Über dem Altar entdecke ich kein Kreuz, sondern ein großformatiges Bild mit dem Titel „Wind“ des Künstler Markus Weis. Es zeigt das letzte Bild der dreistufigen Installation - Öl auf Leinwand – mit dem Titel „Es ist Raum“.

Die St. Matthäuskirche ist seit 1999 die Kunst – und Kulturkirche der Kulturstiftung der Evangelischen Kirche Berlin – Brandenburg – schlesische Oberlausitz. Aufgabe der Stiftung St. Matthäus ist es, den Dialog zwischen Kirche und Künstlern zu ermöglichen. Jahr für Jahr lädt sie Künstlerinnen und Künstler zur Gestaltung des Kirchenraumes ein. Passend zum Kirchenjahr wechseln die Ausstellungen und das Altarbild unter dem Titel „ Das andere Altarbild“.

Ich lasse meine Gedanken schweifen und erinnere mich an das Passionsbild, das erste Altarbild der dreistufigen Installation von Markus Weis mit dem Titel „Passion“. Es zeigt einen schweren, aus vierzig Falten bestehenden, sehr plastisch, fast fotografisch gemalten Vorhang. Der geschlossene und in der liturgischen Farbe der Passionszeit Violett gehaltene Vorhang nimmt die gesamte Bildfläche ein und lässt keinerlei Blick dahinter. Das Bild lädt zur inneren Stille und zur Meditation ein und macht neugierig auf das Verborgene hinter dem Vorhang.

So oft, wie wir an der Unsichtbarkeit Gottes leiden, ähnlich dem geschlossenen Vorhang des Passionsbildes, so deutlich sind doch Gottes Spuren in der Welt. Dies zeigt Markus Weis auch in seinem Osterbild mit dem Titel „Licht“. Für das Fest der Auferstehung Jesu hat er ein Strahlenbild aus 100 Strahlen geschaffen, ein Symbol für die Begegnung mit Gott und das neue Leben.

Das Motiv des Vorhanges verwendet der Wahlberliner Markus Weis auch in seinem Pfingstbild „Wind“. Es zeigt nun nicht mehr den geschlossenen Vorhang der Passion, sondern ein – scheinbar durch Wind - leicht zur Seite gewehten Vorhang in unterschiedlichsten Rottönen, der liturgischen Farbe des Pfingstfestes, und in einigen Violett - und Grüntönen.

MARKUS WEIS: WIND (210 × 210 CM, ÖL UND ACRYL, LEINWAND 2014)

Auf der linken Seite des Bildes, es ist die Herzseite des Betrachters, gibt die leere rosafarbene Fläche Raum, die der Betrachter mit eigenen Erfahrungen von „Geist“, „Wind“ und „Feuer“ füllen kann.

Markus Weis hat seinem Pfingstbild „ Wind“ die Bibelstelle: 1. Könige 19, 11-13 zu Grunde gelegt. Elia klagt Gott sein Leid: „Der Herr sprach: Geh heraus und tritt hin auf den Berg vor den HERRN! Und siehe, der HERR wird vorübergehen. Und ein großer, starker Wind, der die Berge zerriss und die Felsen zerbrach, kam vor dem HERRN her; der HERR aber war nicht im Winde. Nach dem Wind aber kam ein Erdbeben; aber der HERR war nicht im Erdbeben. Und nach dem Erdbeben kam ein Feuer; aber der HERR war nicht im Feuer. Und nach dem Feuer kam ein stilles, sanftes Sausen. Als das Elia hörte, hüllte er sein Gesicht in den Mantel, trat hinaus und stellte sich an den Eingang der Höhle.“

Menschen von damals und heute fragen nach Gott: Warum hältst du dich verborgen? Gottes Antwort fällt anders aus als wir es erwarten. Der Prophet Elia hat es erfahren. Nicht im gewaltigen Sturm ist Gott zu finden, sondern im leisen Hauch, im zarten Säuseln, im Geringen, im Unerwarteten, in der Stille - in der Stille der Wüsten und auch in der Stille unserer Kirchen - können wir Gott erfahren.

■ Teresa Bohm
Gemeindepädagogin (Berlin)

Deutsche oder zweisprachige Gottesdienste zu Pfingsten

22. Mai
Szőkedencs ..... 17 Uhr

24. Mai
Ágfalva ..... 9 Uhr
(zweisprachig)
Balatonboglár ..... 9.30 Uhr
Budavár ..... 10 Uhr
Hévíz ..... 11 Uhr
Sopron ..... 10 Uhr
(zweisprachig)
Sopronbánfalva ..... 15 Uhr
(zweisprachig)

25. Mai
Ágfalva ..... 15 Uhr
(grenzübergreifender ökumenischer Gottesdienst in der katholischen Kirche)
Budavár ..... 10 Uhr
Bonyhád ..... 10 Uhr
Egyházaskozár ..... 14 Uhr
Sopron ..... 9 Uhr

A Szentlélek munkája

Vannak bizonyos „kegyelmi eszközök”, amelyeket engedelmesen el kell fogadnia és hálásan fel kell használnia annak, aki azt akarja, hogy a Szentlélek munkája valóság legyen az életében.

A keresztyén életet Pál apostol sokszor hasonlítja épülethez, amelynek alapokkal kell bírnia, s a kövek egybeilleszkedésével kell mind magasabbra emelkednie, hogy Istennek alkalmas lakóhelyéül szolgálhasson; másrészt növényhez, amelynek gyökerekkel kell megfogódznia a talajban, és a növekedésben kell megmutatnia az erejét, hogy meghozhassa gyümölcsét.

Ezzel a hasonlatpárral arra utal az apostol, hogy a keresztyén életnek két oldala van. Az egyik oldaláról nézve emberi munkának is tekinthetnénk, a másik oldaláról nézve a Szentlélek munkája. Valami belső titkos erő működik itt a maga szuverén tetszése szerint, s az ember csak utólag észlelheti hálás csodálkozással, hogy mi történt.

A keresztyén élet épület, mert nem lehet tudatos, tervszerű munka nélkül. Semmire sem megy benne az, aki világosan ki nem tűzi a terveit, és megfeszített igyekezettel nem váltja fokozatosan valóra őket. Nem lehet eléggé a lelkünkre kötni a felelősséget, amely a mi vállunkon nyugszik mindezekben. De növekedő palánta is a keresztyén élet, mert van egy másik oldala is. Van benne valami, ami kiszámíthatatlan: ez a Szentlélek munkája életünkben. Legfőbb javaink és legfőbb eredményeink ajándékok – a Szentlélek végzi ezekben a maga munkáját.

Jöhetnek ajándékai váratlan meglepetésként is. Ilyenek a hitünk bizonyosságai. Isten, bűn, kárhozat, bűnbocsánat és mind a többi régi, jól ismert és belénk nevelt dogmatikai fogalom milyen üresen hangzik sokáig. De ami korábban érthetetlenül közömbös volt számunkra, az eleven, személyes ügyünkké válik a Szentlélek segítségével. Ami ellen felsorakoztattuk érveinket, most lefegyverez, és hatalmában tart.

Legszembeszökőbb változás a Jézushoz való viszonyunkban következik be. Alakja mindig vonzó, tiszteletet parancsoló, példaként serkentő mindaddig, amíg egyszer új látásunk nem nyílik meg. S akkor megnő az alakja úgy, hogy ha lehetne, még többet szeretnénk mondani róla, mint amennyit valaha is állítottak és vallottak a hívei. Leborulunk, és dadogva mondjuk: „Én Uram és én Istenem!” Nem test és vér jelentette meg nekünk ezt a megismerést. Ajándékba kaptuk.

Így vagyunk erkölcsi győzelmeinkkel is. Hiába vettük fel a harcot kísértéseinkkel. Ha szembeszálltunk velük, előbb-utóbb elernyedt a karunk, és kihullott kezünkből a fegyver. De voltak tapasztalataink győzelemről és szabadságról is. A hosszúnak ígérkező harc hamar véget ért, mintha mögöttünk meglátott volna valakit az ellenfél, akitől megfutamodott. Vagy meg sem támadott, hanem észrevétlenül meglapult. Láthatatlan védőpajzs vett körül, hogy a közelünkbe se férkőzzék az ártalom. Nem mi győztünk. Valaki más harcolt érettünk. A legfőbb javaink mind nem a mi vívmányaink, hanem az ő ajándékai.

Ami a Szentléleknek általunk másokon véghezvitt munkáját illeti, abban is ugyanez a helyzet. Az eredmények nem akkor mutatkoznak, amikor mi terveink szerint elvárnánk, hanem a számításainktól függetlenül. Néha sokkal előbb, máskor sokkal később. És mégis kitűnik, hogy nem volt hiábavaló a fáradozásunk és az imádságunk, mert megszületett belőle valami, amire álmunkban sem gondoltunk.

Sokszor nagyon elégedetlenek vagyunk elvégzett munkánkkal. Ügyetlenül szóltunk és cselekedtünk. Nem jól képviseltük a szent ügyet. S ugyanakkor – magunk sem tudtunk róla – valahogyan mégis kellő súllyal esett latba a fellépésünk, mégis megragadott valakit a komolyságunk, s utólag, meglepetésünkre, mégis előttünk áll az örvendetes eredmény. Ajándékba kaptuk. A Szentlélek munkálkodott általunk.

Hogyan tudhatnánk mi azt, hogy a munkánk szikrái hol hullnak gyúlékony anyagba? Váratlan meglepetések érik az embert, amikor megtudja, hogy hol, mikor mely elejtett szava vagy tette bizonyult jelentősnek valakire nézve! Nem vívmányok ezek, hanem ajándékok a Szentlélek általunk végzett munkája nyomán. A mi munkánk döntő része sem a mienk, hanem a bennünk munkálkodó Szentléleké.

■ Szenczi László

Mi fán termek?

CrossSound-konferencia a Rézkígyó kávéházban

A SZERZŐ FELVÉTELE

Folytatja a pörgést a *CrossSound fesztivál* csapata: május 16-án tartották a *Mi fán termek?* című konferenciát, melyen a keresztény identitás kérdését járták körbe a meghívott előadók és a kreatív workshopok.

A konferencia alapigéje (Jn 15,5) a szeretetben gyökerező és a jó gyümölcsöket termő éntudatot állította középpontba, de a keresztények önazonosságát nem csak az individuum felől közelítették meg. Az előadások három blokkban – egyéni, társas és közösségi vonatkozásban – taglalták az identitás összetett kérdését.

Nem az alkoholból vagy egyéb szenvedélyekből töltekeznek, hanem a Szentlélekből, valamint helyesen látják önmagukat Istenben – foglalta össze a tudatos és sikeres keresztények ismérveit a CrossSound főszervezője, *Németh Bálint.* Az ítélkezést és a félelemben gyökerező énképet, amelyek az embereket elválasztják Krisztus szeretetétől, meg kell változtatni, hogy a fiatalok felszabadultan tudjanak szembenézni saját gyengeségeikkel és bűneikkel – mutatott rá a rendezvény által elérni kívánt hatásra Németh.

Az interaktív műhelyek keretében – többek között – kreatív randikurzuson, szabad improvizációs festésen és kortárstánc-órán vehetett részt a mintegy félszáz fiatal.

A felekezetközi szimpóziumon egyházunkat *Szeverényi János* országos missziói lelkész, a Magyar Evangéliumi Szövetség – Aliansz elnöke *(képünkön)* képviselte.

■ Walkó Ádám

Életünk pünkösdje

■ Marosi Nagy Lajos

Pünkösd előtt Jézus tanítványaira a csendesség és a visszahúzódás volt jellemző. A felházban együtt voltak, szívükben igyekeztek feldolgozni azokat az eseményeket, amelyek a Mesterrel történtek. A Golgota, a feltámadott Jézus megjelenése és a mennybemenetel…

Azt tudták, hogy egymáshoz tartoznak, hiszen mindnyájukat Jézus hívta el tanítványául, együtt tanultak a Mester iskolájában, és együtt eszméltek a kábulatból is, amikor megjelent számukra a Feltámadott. Együtt vették Jézus parancsát: *„…tegyetek tanítvánnyá minden népet…”* Szívükben ott visszhangoztak a Krisztus-szavak, de hiányzott egy késztetés, egy belső erőtartalék ahhoz, hogy a missziói parancsot elkezdjék megvalósítani.

Pünkösd volt az a pillanat, amikor belső erőre kaptak az addig félénk tanítványok. A szívükben levő elhagyatottság Isten felé kiáltott, és az első pünkösdön a Szentlélek szívükbe költözésével nem maradtak egyedül. A Szentlélek Isten töltötte be lényüket, és vele együtt a félelem helyett bátorság költözött a szívükbe. A hallgatás helyett készek voltak a bizonyságtételre.

Pünkösd fordulóponttá lett az életükben. Állandósult az Istennel való kapcsolatuk azáltal, hogy a szívükben immár maga az Isten lakozott. Ettől kezdve más emberekké lettek. Az Istennel való szoros kapcsolat tette mássá az életüket. Ekkor váltak igazán alkalmassá arra a munkára, amelyre Jézus elhívta őket.

Pünkösd ma is fordulópont a hívő ember életében. Azoknak, akik megismerték Istent, elfogadták Jézus Krisztus váltságát, találkozniuk kell személyesen is a megelevenítő Lélekkel, hogy mindennapi életüket átformálja.

Megkülönböztetünk tehát pünkösd előtti és pünkösd utáni életeket. Nem feltétlenül kapcsolódik ez az évenként megismétlődő emlékünnephez. Pünkösd együtt járhat a megtéréssel, együtt járhat egy szent elhatározással, egy őszinte bűnvallással, amikor engedelmesen engedjük, hogy Lelke által szívünkbe költözzön az Isten, és irányítsa az életünket.

Pünkösd, a Szentlélek bennünk lakozása nem szükségszerűen jár együtt eksztatikus állapottal, nem azonos valamiféle könnyű lebegéssel. Pünkösd nem az érzések sokasága, pünkösd reális valóság! Belső erővel ruház fel arra nézve, hogy mindazt, amit megtanultunk Jézus lábainál, a gyakorlatban is megvalósítsuk.

A Szentlélek tesz képessé mindarra, amit Jézus az ő „újszövetségi törvényében” a szeretetről tanított. Pünkösd egyenlő a lélek egészségével, napi kapcsolatot jelent Istennel. Egy erős „kézfogás”, amely soha, semmilyen körülményben nem hagyja elengedni Isten kezét, és egymását sem. Benne valósul meg az a szent egység, amely Istennek kezdettől fogva elképzelt akarata.

A szív pünkösdi újulása nélkül nem léphetünk tovább. Mindazt, amit pünkösd után tehetünk csak meg, hiába próbáljuk pünkösd előtt megtenni. Kudarcok halmaza lesz az. A pünkösdöt nem lehet megspórolni. Az isteni küldetést csak pünkösd bátorságával végezhetjük el. A tanítványok is csak azután voltak tettekre képesek, *„minekutána a Szent Lélek eljött”* rájuk.

Ma sincs ez másként. Ha azt tapasztaljuk, hogy nincs előrehaladás, ha egy helyben topogunk, és kudarccal teli az életünk, ha végezzük ugyan a missziót, de annak nincs látszata, ha versengés van közöttünk és nem egyetértés, ha bántás van, de nincs megbocsátás, akkor még pünkösd előtt járunk. Az őszinte megbánás, a buzgó szolgálat, az eredményes misszió, a testvéri szeretet megvalósulása viszont már a pünkösd utáni élet biztos jelei.

A szerző a Baptista kalendárium szerkesztője

Venyercsán László

Pünkösd nélkül

Pünkösd nélkül nincs győzelem,
nem működik a kegyelem.
Életerő a Szentlélek,
újjá, mássá tehet téged.
Nélküle minden hiába,
Ő az Ige lángja, szárnya.

HETI ÚTRAVALÓ

„Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel! – mondja a Seregek Ura.” (Zak 4,6)

Pünkösd hetében az *Útmutató* reggeli és ünnepi igéi a Szentlélek kitöltetéséről és a keresztyén egyház megszületéséről adnak hírt. Isten ad Szentlelket ajándékul ma is. „Én a lelkemet adom belétek – ezt mondja az Úr –, és azt cselekszem, hogy az én törvényeimet megőrizzétek és betöltsétek.” (Ez 36,27; LK) A Szentlélek a Krisztusban való hitet teremt. „Maga a Lélek tesz bizonyságot a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.” (Róm 8,16; LK) „Ez az a nap, mit az Úr szerzett nékünk.” (GyLK 751) Jézus nekünk is elmondja: *„A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő megtanít majd titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek. Békességet hagyok nektek…”* (Jn 14,26–27) A húsvét utáni ötvenedik nap *„eljött a pünkösd napja, és… zúgás támadt az égből… Majd valamilyen lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel…”* (ApCsel 2,1–4) Ez Péter vallástétele: *„Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.”* S Jézus ezt mondta: *„Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem majd fel egyházamat…”* (Mt 16,16.18) Pál a kegyelmi ajándékok sokféleségét és a Lélek egységét tanítja: *„A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele.”* (1Kor 12,7) *Luther* szerint: „A Lélek ezt a kettőt akarja elérni s megteremteni minden keresztyénben: Először bizonyosodjék meg a szívük, hogy kegyelmes Istenük van; aztán legyenek képesek maguk is segíteni másokat.” Az apostolok leírt cselekedetei tudósítanak az ő – Jézusról szóló, pünkösd utáni – tanúskodásukról (lásd ApCsel 1,8). Az első gyülekezet Jeruzsálemben egy szívvel-lélekkel kiáltott Istenhez, és: *„Amint könyörögtek…, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét.”* (ApCsel 4,31) Fülöp Krisztust hirdette a pogányoknak Samáriában; Péter és János is lement, s imádkoztak a megkereszteltekért: *„Akkor rájuk tették a kezüket, és részesültek a Szentlélek ajándékában.”* (ApCsel 8,17) Péter így számolt be Jeruzsálemben a pogányok megtéréséről Cézáreában: *„Amikor pedig elkezdtem beszélni, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben. (…) Amikor mindezt hallották, megnyugodtak, dicsőítették Istent, és így szóltak: Akkor… a pogányoknak is megadta Isten, hogy megtérjenek és éljenek!”* (ApCsel 11,15.18) Barnabás Pált is magával vitte; *„…egy teljes esztendőt töltöttek együtt a gyülekezetben, és igen nagy sokaságot tanítottak. A tanítványokat pedig Antiókhiában nevezték először keresztyéneknek.”* (ApCsel 11,26) S Pál Korinthusban *„bizonyságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus. Amikor azonban ellene szegültek, és szidalmazták…, ezt mondta: (…) Mostantól fogva a pogányokhoz megyek.”* (ApCsel 18,5–6) Ma is minden christianus, aki misszionárius (lásd Mk 16,15–16), kéri: „Mennyi pogány vár még a hívó szóra – / Gyűjtsd össze népedet, Szentlélek Isten!” (EÉ 245,3)

■ Garai András

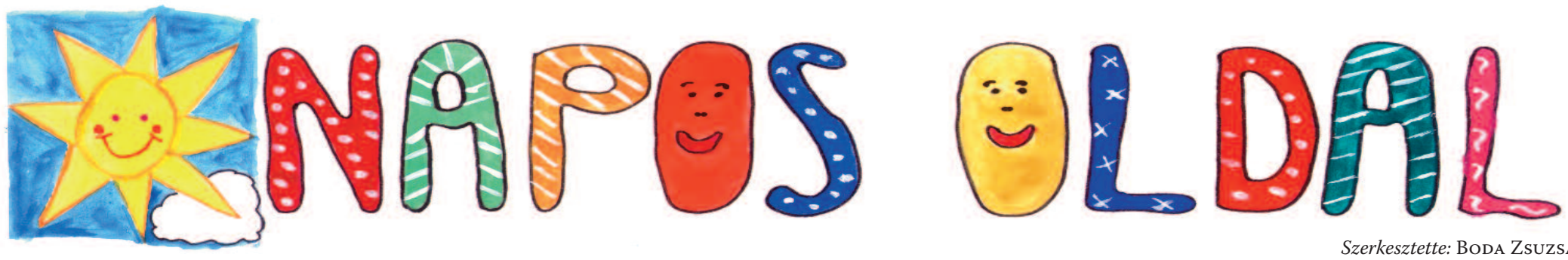

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

Nyaktekercs

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Furcsa nevét onnan kapta, hogy a például gyűrűzés közben kézbe vett madár a fejét jellegzetesen ide-oda tekergeti.

Hazánkban elterjedt, gyakori madár. Ligetes erdőkben, gyümölcsösökben, szőlőhegyeken, parkokban, de kertekben is megtelepszik.

Rendszertanilag a harkályokhoz tartozik, de több tekintetben is eltér tőlük. Míg azok állandóak, nem vonulnak, és egész évben láthatók, a nyaktekercs ősszel Afrika trópusi tájai felé repül. A harkályok maguk készítette üregekben költenek; a nyaktekercs – bár maga is odúlakó – mások készítette lakást foglal el, és

RAJZ: BUDAI TIBOR

onnan néha az ott már megtelepedett cinegéket is kilakoltatja.

Áprilisban érkezik, ettől kezdve lehet hallani jellegzetes „vi-vi-vi-vi” kiáltását. A párok néha duetteznek, felelnek egymásnak. Magát a madarat tulajdonképpen csak ebben az időszakban látni, amikor a gyümölcsfa kinyúló ágán, néha villanyoszlopon ül hangadás közben. Egyébként csendes, rejtett életet él, ebben a környezetbe beleolvadó tollazata is segíti.

Sokat tartózkodik a talajon, ahol a fű között hangyák után kutat. Meglékeli a bolyokat, és hosszúra kinyújtható, ragadós nyelvével szedi ki a bábokat. Hangyák mellett egyéb rovarokat és pókokat is fogyaszt.

A párok évente egyszer, májusban költenek. Az odúba, akár a harkályok, fészekanyagot nem hordanak, tojásaik az üreg alján feküsznek.

Kotlás közben hím és tojó váltja egymást. Ha a madarat ilyenkor háborgatás éri, fejtollait kissé felborzolja, és sziszegő hangokat hallat. Ez már sok kíváncsi gyereket riasztott el attól, hogy az odúba nyúljon, mert a sziszegő hang kígyót sejtetett, ezért gyorsan lemásztak a fáról.

A nyaktekercsek fiókáikat főleg hangyabábokkal etetik. Mulatságos látvány, amikor az odúhoz érkező madár csőre annyira tömve van, hogy a bábok mindkét oldalon kilógnak belőle. Visszafelé ürülékcsomót hoznak ki, amelyet aztán elpottyantanak.

Szeptemberben indulnak dél felé.

A nyaktekercs védett, természetvédelmi értéke ötvenezer forint.

■ Schmidt Egon

Kérdések

1. Vajon milyen színűek a tojások?
2. Hány van belőlük egy-egy odúban?
3. A pár hányszor etet naponta?

Válaszok
1. Fehérek.
2. Hét-tizenkettő.
3. Több mint kétszázszor.

Pünkösd ünnepén

Tíz nappal Jézus mennybemenetele után elérkezett a zsidók aratási hálaadó ünnepe, a ..... Időközben a tanítványok Júdás helyére Mátyást választották tizenkettedik apostolnak.

Amikor az ünnepen a tanítványok együtt voltak, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló ..... támadt az égből, és az egész házat betöltötte. Azután váratlanul ..... jelentek meg előttük, amelyek szétoszolva rájuk szálltak. A Szentlélek volt az, amely átjárta őket belülről, és furcsa ..... éreztek a tanítványok: békesség és bátorság szállta meg őket, és különféle nyelveken kezdtek el beszélni.

Az ünnepre sokfelől érkeztek emberek, hogy a ..... templomban töltsék a pünkösdöt. Amikor hallották a nagy zúgást, ... a házhoz, amelyben Péterék voltak. Csodálkozásuk határtalan volt, amikor mindenki a maga nyelvén értette, amit Jézus tanítványai mondtak nekik.

Voltak, akik azt hitték, hogy részegek, ezért ..... kezdték őket. Péter azonban így szólt hozzájuk:

– Hallgassatok rám! Nem ..... részegedtek meg ezek az emberek. Az történt, amit Jóel próféta már régen megmondott: az ..... elküldi majd Lelkét, és csodák fognak történni. Ezt látjátok most, és ezért érti itt mindenki a maga nyelvén az üzenetet.

Majd Jézusról, a ..... prédikált nekik.

– Térjetek meg, és keresztelkedjetek meg Jézus Krisztus nevében! – kérte őket.

Szavára a hallgatóságból ..... keresztelkedtek meg. Utána is együtt maradtak. Mindenüket eladták, a pénzt pedig szétosztották egymás és a ..... között. Egy nagy családként éltek, közösen imádkozva és sok jót téve. Ők alkották az első gyülekezetet.

Írjátok be a képen olvasható szavakat a szöveg megfelelő helyeire!

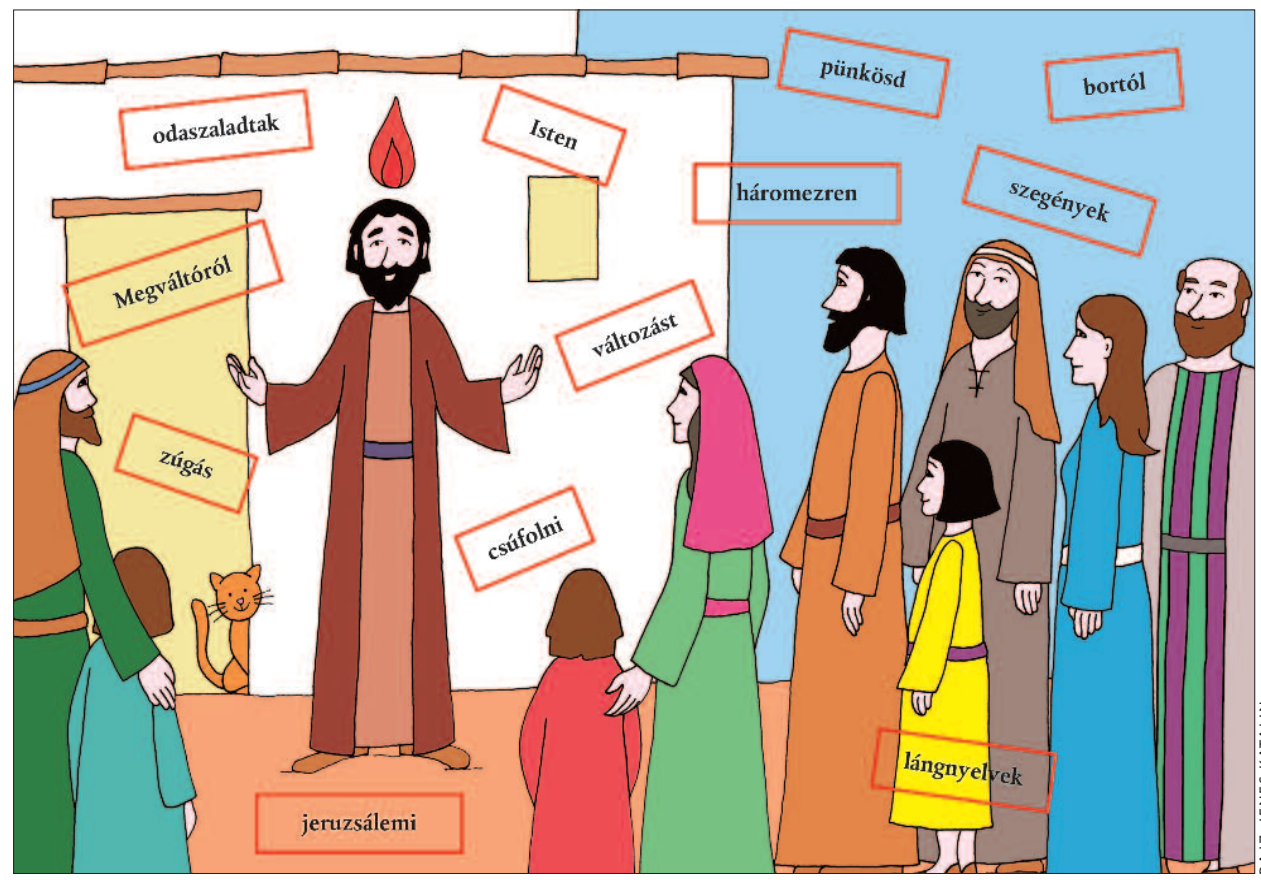

RAJZ: JENES KATALIN

Isten olykor hallgatja az orgonamuzsikát

Szekszárdi beszélgetés Németh Pál kántorral

Hetvennégy éve, hogy egy fiatalember kántor lett a szekszárdi evangélikus templomban. Édesapja, a helyi gyülekezet alapító lelkipásztora kérte meg erre a szép és áldozatos szolgálatra. És azóta minden alkalommal ott van az istentiszteleteken, a keresztelőkön és a temetéseken – ma már túl a kilencvenedik életévén…

Sok mellőzés után jogtanácsosként ment nyugdíjba, de gazdag élete napjait, óráit a zene tölti ki. Az örök adakozás. Úgy, hogy akik hallják, ne is tudjanak róla, maradjon a névtelenségben. Talán ezért szereti annyira hatalmas zengésű orgonáját.

A nyarat idéző délelőttben a régi időkről kérdeztem, és a szálfaegyenes férfi szeretettel beszélt mindenről.

– Édesapámat 1908-ban idehelyezte a püspök Szekszárdra – kezdi az emlékezést –, ő pedig fölkereste a közeli falvakat, a családokat. A hívek régi vágya volt, hogy legyen egy önálló közösség, és ez teljesült. Akkor került ide egy fiatal református pap, akivel apám jó barátságba került, s később ő lett a keresztapám. Különös, szép kapcsolat volt az övék: apám sokszor orgonált a református istentiszteleten, sőt helyettesítették is egymást. Apám 1951-ig szolgált; öcsém lett az utódja. A gyülekezeti teremben a záróimádság közben halt meg! A hívek csendben, egy-két imaszó után hazamentek…

– Édesanyjáról milyen emlékeket őriz?

– A legnagyobb szeretettel beszélek róla, áldott jó asszony volt. 1928-ban, mikor felépült a templom, végleg megtalálta a helyét. Az oltárterítőtől a virágcsokorig mindent elkészített az istentiszteletre. És amit nem felejtek el soha, mikor megjelent egy új hívő, és el akart távozni, akkor ő utánaszaladt, hogy megismerje, újból meghívja a gyarapodó közösségbe.

– Ön hogyan került a zene közelébe?

– Édesapámnak volt egy tizenhét regiszteres harmóniuma, amelyet Németországból hozott, amikor ösztöndíjas volt. Ezt én örököltem. Azt hiszem, ennek köszönhetek mindent; ma is ott van a lakásunkban, ezen szoktam gyakorolni. 1939. október elsején kezdtem a szolgálatot a kóruson, s ugyanott ülök most is vasárnaponként. Jöhet tél, forró nyár, háború, forradalom, rendszerváltozás, én mindig ott vagyok… Öten voltunk fiúk, minket édesapám állandóan foglalkoztatott. Harangoztunk, fújtattunk, énekeket adtunk elő. Zongorán már tanultam, az orgonát is szerettem, és amikor az elődömet, egy tanárnőt elhelyezték, rám esett a választás, és én vállaltam a kántori szolgálatot.

– Merre kanyarodott aztán az életútja?

– Pécsett lettem joghallgató. 1944 őszén elvittek katonának. Alakulatunk a Dunántúlon maradt, majd

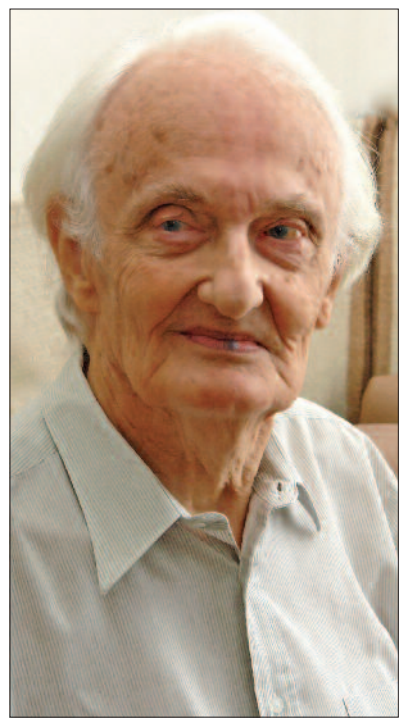

Bécsen át Wrocławig jutottunk. Kényszerű vándorlásunkban keresztül-kasul bejártuk a szétbombázott Németországot. Jöttek az oroszok, bevagoníroztak bennünket, de meglepetésünkre nem egy szibériai hadifogolytáborba kerültünk, hanem Kárpátalján keresztül hazavitték a lerongyolódott csapatot. 1945 nyarán érkeztem vissza, és a következő vasárnap már orgonáltam a gyülekezetben. A kibontakozó zsarnoki rendszerben „klerikális befolyásoltságom” miatt nem kaphattam megfelelő állást. Évtizedeken át egy téglagyárban dolgoztam, majd az illetékhivatalban mint adminisztrátor. 1967-től kerültem végre jogtanácsosi beosztásba.

– Milyen város Szekszárd?

– Megyeszékhely, a háború előtt tizennégyezer lakosa volt. A svábokat kitelepítették, nagyon sok ember pedig beköltözött… A hívek kitartottak, visszajöttek, ha jól tudom, most öt-hatszáz hívőből áll a gyülekezetünk, szépen látogatják a templomot. Lelkészünk fiatal, kedves ember, 2001 óta van itt, és sokat fáradozik a közösségért. Rám bízta, hogy a prédikációhoz én válasszak éneket; úgy látom, örül, hogy „fiatal” kántora van, aki ismeri a mesterségét.

– Egy idős férfi azt mondta nekem, azért büszke rá, hogy evangélikus, mert Johann Sebastian Bach is az volt.

– Én is nagyon szeretem és játszom is. Kantátáiból van egy gyűjteményem, ez elég egész évben. A családban ha valami ajándékkal lepnek meg, akkor kottát hoznak, különösen a gyerekeim. Három fiam van, a legidősebb Mohácson lelkész, a másik kettő középiskolai tanár Budapesten.

– Mikor találkozott Istennel?

– Kétségtelen, hogy a kántori munkám vezetett el Istenhez. A lélekemelő zene. És mindenekelőtt a környezetem, a szülői behatások. Ennek ellenére sokáig úgy éreztem, hogy ez nem elég, csak kereső vagyok. Észrevétlenül jutottam el odáig, hogy éreztem közelségét. Engem is számon tart, olykor hallgatja a fölcsendülő orgonamuzsikát.

– Nemrég ünnepelte a kilencvenedik születésnapját.

– Az ünnepet nem szeretem. Inkább köszöntöttek, a legnagyobb szeretettel. Imádsággal és énekkel. Természetesen a családban is összejöttünk, nagyon szép volt és megható. Az, hogy a fiaim megjöttek, és ott ültek kedves templomunkban. Naponta kapom a boldogságot, sokszor meg is kérdezem magamtól, lesz-e erőm elviselni a sok figyelmességet…

– Készített-e valamilyen számvetést?

– Visszapergettem az időt, honnan indultam, és hová jutottam. Nagy utat tettem meg Isten segítségével. Mikor köszöntöttek, sok szép gondolatot hallottam. Akkor fogalmazódott meg bennem, hogy ez a szolgálat életcél. S amíg Isten és az egészségem engedi, addig csinálom. Igyekszem a régi szívvel játszani az *Erős vár a mi Istenünket, Luther Márton* himnuszát… Bach *Máté-passiójából* és *Karácsonyi oratóriumából* az ismert korálokat.

Azt is megemlítem, ahogy enyhült a politikai klíma, egyik barátommal elkezdtük Szekszárdon a zenei élet újjászervezését. A templomban tartott orgonafélórákat, Bach-kantátáik, -korálfeldolgozások, prelúdiumok bemutatását, a kórus megerősítését. Végezetül megjegyzem, hogy a zene mellett egyszerű dolgok is vannak az életemben. Sokat sétálok, bevásárolok a feleségemnek. Ő díszítőművészettel foglalkozik, a népművészet mestere, szakkört vezet, kiállításra készül. Mindig elkísérem, közben elnézek az evangélikus templom felé, hogy megvan-e, ragyog-e a délelőtti fényben.

■ Fenyvesi Félix Lajos

„A napot minden reggel imádkozással kezdtük”

Nyolc évtizedes konfirmandusjubileum

„Hálát adok Istennek, az én Teremtőmnek, hogy engem a keresztség által gyermekévé fogadott. Hiszem, hogy Jézus Krisztus az én Uram és Megváltóm, aki nekem is bűnbocsánatot szerzett a kereszten. Vallom az evangélikus keresztény egyház tiszta és igaz tanítását, és hozzá hűséggel ragaszkodom. Kérem a Szentlélek világosságát és erejét, hogy a bűn ellen harcoljak, a szeretetben növekedjek, és a hitben megálljak mindhalálig. Ámen.” Olvasóink közül is bizonyára sokan emlékeznek még a konfirmációjukkor elmondott hitvallásra. *Svirzsovics Istvánné Dudás Erzsébet* és *Bagyánszki Mihály* személyében a csömöri gyülekezet két olyan kilencvenhárom éves tagjával beszélgettem, akik nyolcvan, illetve nyolcvanegy évvel ezelőtt élhettek először a bűnbocsánat kegyelmével.

Bagyánszki Mihály: Én 1921 márciusában születtem, és 1934-ben konfirmáltam. Heten voltunk fiúk, és huszonkét lány volt a csoportban abban az évben.

Svirzsovics Istvánné: A mi évfolyamunkban pedig több volt a fiú – ők tizenheten voltak, mi, lányok nyolcan. *Galát György* tisztelendő úr volt a lelkészünk, akit nagyon szerettünk.

– Egy fekete-fehér fotót tartok a kezemben. Fehér ruhás, főleg népviseletbe öltözött lányokat, illetve ünneplőbe öltözött fiúkat látunk a csoportképen egy lelkész és egy öltönyös úriember társaságában. A fénykép hátulján pedig gyöngybetűkkel ez olvasható: „Emlék, Dudás Eruska, Csömör, 1935. év május 30-án.” Milyen ünnepre esett ez a konfirmáció?

S. I.: Abban az időben mindig áldozócsütörtökön, azaz mennybemenetel napján volt. A tiszteletes úr mellett a képen *Klaudinyi Lajos* tanító ül. Egy istentiszteleten belül volt a vizsga és az úrvacsora is. A vizsgán kérdésekre kellett válaszolnunk, ezekre a kátéból készültünk fel, és sokat énekeltünk is.

B. M.: Az első úrvacsoravétel előtt nemcsak a szüleinktől kellett bocsánatot kérnünk, hanem el kellett mennünk a nagyszülőkhöz, keresztszülőkhöz is. Galát tiszteletes úr nagyon szigorú volt, de nagyon szerettük őt, mert nagyon sokat tanultunk tőle.

A konfirmáció után az ifjúsági bibliakörbe jártunk. Az ő vezetésével működött egy ötvenfős kórusunk, és sokat hívtak minket a környező gyülekezetekbe is énekelni. Emlékszem, hogy lovas kocsikkal mentünk át a cinkotai, a nagytarcsai vagy a rákospalotai templomba.

S. I.: Ebben a bibliakörben színdarabokat is betanultunk, majd előadtuk őket. Én a konfirmáció után templomlány is voltam. Így hívták azokat a lányokat, akik a templomot takarították. Hatan voltunk, és hármasával kéthetente szombatonként kerültünk sorra. Csak hajadonok lehettek templomlányok; amikor én férjhez mentem, a húgom állt be helyettem.

– Miska bácsi évtizedeken keresztül volt a gyülekezet pénztárosa. Jól gondolom, hogy mindannyiuknak egy életre szóló lelki útravalót adtak a hittanórái, vasárnapi iskolai, konfirmációi, majd ifjúsági bibliakörös alkalmak?

S. I.: Mi még evangélikus iskolába jártunk. A napot minden reggel imádkozással kezdtük – felállva elmondtuk a *Miatyánkot* –, és délben, amikor hazamentünk, imádsággal zártuk a tanulást. Ötödikben és hatodikban Klaudinyi Lajos volt a tanítónk. Volt egy kis harmóniuma, és az evangélikus énekeskönyvből tanította az énekeket.

– Melyik volt Erka néni kedvenc éneke?

S. I.: Mindegyik!

– Mindkettőjüknek igen érdekes foglalkozása volt, amíg még aktívan dolgoztak. Mesélnének röviden erről is?

B. M.: Én kovács voltam. Későbbi apósomnak kovácsműhelye volt, nála voltam inas két évig. Így ismertem meg a feleségemet. Aztán a nősülésem után én is ott dolgoztam; főleg én patkoltam a falu lovait.

– Amennyire én tudom, nem csak a lovakat… Az egyik kedves történet szerint egyszer az egyik utcájabelinek begipszelték a lábát; még a régi, fémsarkas fehér gipsz volt ez. Ám ez sem tartotta őt vissza a sok munkától, így a fémsarok elkopott. Elment hát a kovácshoz, hogy „patkolja” meg. Az akció közben azonban meggyulladt a gipsz, a tulajdonos ijedtében pedig bedugta a lábát a hideg vizes vödörbe… Amikor később a kezelőorvos megtudta, mi történt, és miért néz ki a gipsz úgy, ahogy, szörnyülködve mondta: „Sok mindent láttam már az életemben, de ilyet még nem!” Emlékszik erre, Miska bácsi?

B. M.: Csak nagyon halványan. Bennem sokkal elevenebben maradt meg az, amikor *Staub Elemér* méltóságos úrnak a bakancsát patkoltam meg. Ő nemcsak helyettes államtitkár volt, hanem sok országos mezőgazdász-szövetségnek az elnöke is. Vicces ember volt, úgy jött hozzám a kérésével, hogy azt kérdezte: „Mester úr, patkolt már ilyen szamarat?” „Nem, de majd most fogok” – válaszoltam neki. Amikor elkészültem a sarkalással – patkó alakú sarkot kellett csinálnom –, viccesen megdicsértem őt: „Méltóságos úr, az a jó, hogy nem rúgott.” Nagyot nevettünk ezen.

S. I.: Én húszéves koromtól nyugdíjba menetelemig üvegcsiszoló és tükörkészítő üzemben dolgoztam. A tükrök foncsorozása volt a feladatom, azaz a méretre szabott és megcsiszolt üvegek hátoldalát higanyötvözettel vontam be. Nagyon veszélyes munka volt, hiszen mérgező vegyi anyagokkal dolgoztunk. Egész nap védőszemüvegben, gumicsizmában, hosszú gumiköpenyben, gumikesztyűben voltunk. Még ma is van egy-két ott készült tükröm.

– Erka néni is, Miska bácsi is mind a mai napig hűséges templomjáró – nemegyszer gyalog mennek az istentiszteletre. Az idei csömöri konfirmációkor újra odatérdelhettek az oltár elé mint jubilánsok, nyolcvan éve konfirmáltak. Hogy tekintenek vissza az eltelt évtizedekre?

S. I.: Nagyon sok mindenen átmentünk az életben, de a Jóisten kegyelméből még mindig itt vagyunk.

■ Boda Zsuzsa

FOTÓ: SAXA ANNAMARIA

HIRDETÉS

Felvétel a protestáns szakkollégiumba

A Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány felvételt hirdet Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumába (1121 Budapest, Eötvös út 35.) református és evangélikus hallgatók számára. A felvételi időpontja: június 29. Információk a szakkollégiumról és a felvételi feltételekről a *www.mpta.hu* honlapon vagy az 1/391-9050-es telefonszámon hétfőtől csütörtökig 9–13 óra között. A jelentkezés beérkezési határideje június 12.

Istentiszteleti rend • 2015. május 24.

Pünkösd ünnepe. Liturgikus szín: piros. Lekció: Jn 14,23–31; 4Móz 11,11–17.24–29. Textus: ApCsel 2,1–13. Énekek: 229, 239.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv., konfirmáció) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 12. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantátazenés istentisztelet) Smidéliusz Gábor; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.); de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. (úrv.) Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (gyermekistentisztelet) dr. Blázy Árpádné; du. 6. Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Gáncs Tamás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv., konfirmáció) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv., konfirmáció) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv., konfirmációi jubileum) Kulcsár Márton János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Kulcsár Márton János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv., konfirmáció) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7-9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Gyurkáné Urbán Eszter; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Törökbálint, József Attila u. 31. (református templom)** de. fél 9. (úrv.) Endreffy Géza.

Istentiszteleti rend • 2015. május 25.

Pünkösd második napja. Liturgikus szín: piros. Lekció: Jn 3,16–21; 1Móz 11,1–9. Textus: ApCsel 10,34.42–48. Énekek: 234/231.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 12. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Missura Tibor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (Megálló nevű ifjúsági istentisztelet) Mesterházy Balázs; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv., konfirmáció) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. (úrv.) Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Rezessy Miklós; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamásné; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv., konfirmáció) Nagyné Szeker Éva, Darvas Anikó; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv., konfirmáció) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuelné; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Hokker Zsolt; **Biatorbágy, Faluház, Baross Gábor u. 1.** de. fél 9. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Herceghalom, Gesztenyés u. 28. (ökumenikus templom)** du. 3. (úrv.) Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Solymár (református templom)** de. 10. (úrv.) Fodor Viktor.

Összeállította: Balla Mária

A közmédia pünkösdi műsorai

A Szentlélek eljövetelét a közszolgálati csatornák méltósággal ünneplik, a palettán a jeles naphoz illő műsorok szerepelnek.

Az ünnepi felkészülést szolgálja a *Pünkösdi gondolatok* című sorozat. A hétköznapi történetek mindegyikében felfedezhetjük a Szentlélek közösségformáló erejét a szeretet és az emberség jegyében. Az egyenként háromperces összeállítást május 18-ától pünkösd hétfőjéig naponta háromszor sugározza a Kossuth rádió.

A piros betűs ünnep gazdag műsorkínálatát szombaton a Duna Televízió csíksomlyói közvetítése nyitja meg (Duna, május 23., 11.00, műsorvezető: *Mucsányi János, Barlay Tamás* és *Banner Géza*). A jeles nap idén különösen kedves a katolikus zarándokok számára: a csíksomlyói kegyszobor elkészültének ötszázadik évfordulóját ünnepelhetik együtt. (A szentmise végén *Jakubinyi György,* a Gyulafehérvári Főegyházmegye érseke, a búcsú szónoka – a Szentszék megbízásából meghirdetett jubileumi Mária-évre való tekintettel – a híveket teljes búcsúval járó pápai áldásban részesíti.)

Szent Borbálát legtöbben *Jókai* regényéből, *Az arany emberből* mint hajónévadót ismerik. Pedig – a legendájához köthető csodás események miatt – a bányászok, a kohászok, a tüzérek, a tűzszerészek, az ágyú- és harangöntők is védőszentjükként tisztelik. A 4. században élt, jámbor életű lány történetét egy olasz tévéfilm dolgozta fel (Duna Tv, 00.20).

A *Vasárnapi újság* is megemlékezik a keresztény egyház születésnapjáról. A reggeli műsor – a pünkösdi témák mellett – az egyik legősibb egyházzal, a kopttal foglalkozik. A nyolcmillió tagot számláló közösség – akárcsak a görög nyelvű alexandriai ortodoxia – az alexandriai patriarchátus leszármazottjának tartja magát. Utóbbi a *Szent Márk* alapította ötök egyike. A magukat ősi egyiptominak valló, saját nyelvet beszélő koptok az arab világban jórészt elnyomatásban éltek és élnek. 21. századi mártírjaik sorsa nem ért véget a lefejezésnél, a média azt is megmutatta, hogy a meggyilkoltak rokonai valóban keresztényi módon, megbocsátással – mi több, hálával – reagáltak (Kossuth rádió, 6.00–8.30).

A pünkösdvasárnapi evangélikus istentiszteletet a közmédia Szarvasról közvetíti. „Napjainkban pünkösd is egzisztenciálisan megélhető ünnep, amikor a Szentlélek itt és most személyesen megtapasztalhatóvá teszi Jézus jelenlétét az életünkben – hangsúlyozza *Gáncs Péter* elnökpüspök. – Az isteni szeretet ujjának ez az érintése kiűzhet a szívünkből minden félelmet, és élő közösséget kínál Teremtőnkkel és teremtménytársainkkal” (Duna Tv, 11.00).

A rádióhallgatók lélekben Kárpátaljára látogathatnak; a református istentiszteletet a Borzsa és a Tisza összefolyása mentén elterülő Mezőváriból közvetíti a rádió. *Zán Fábián Sándor* püspök igehirdetésének alapgondolata: „A Lélek megelevenít, és szabaddá tesz a hitre, a szeretetre és a szolgálatra” (Kossuth rádió, 11.04). Ezután a rádióban az újfehértói református templom harangja kondul meg (12.00).

Az esti tartalmas szórakozásra két film a garancia. *Franco Zeffirelli Rómeó és Júliája* immár a filmtörténet klasszikusa, s az 1968-ban készült alkotást olyan neves színészek tették halhatatlanná, mint *Leonard Whiting* és *Olivia Hussey* (Duna Tv, 21.40). A *Holdfény királyság* című amerikai film a megértésről szól. Tizenkét éves főhősei, Sam és Suzy maguk mögött hagyják szeretetet nélkülöző közegüket, s nyakukba veszik a világot. Újdonság számukra a párbeszéd, hogy meghallgatják a másikat (Duna Tv, 00.00).

A hétfői, *Isten és az ember lelke* című összeállítás a világvallásoknak a lélekről alkotott képét teszi közkinccsé. A műsorban megszólal *Markovics Zsolt* szegedi főrabbi, *Benyik György* teológus és *Németh Pál* református lelkész, iszlamológus (Kossuth rádió, 9.06).

■ Cs. Z.

CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ (2014) – FOTÓ: MTVA

HIRDETÉS

Tanulás a főzésen keresztül

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Mindennapjainkban a bevásárlás általában rutinszerű. A globalizáció egyik áldása, hogy az év bármely szakában hozzá lehet jutni minden zöldséghez és gyümölcshöz, legfeljebb az ízük nem olyan zamatos, mint amikor tényleg szezonjuk van. *Frances Mayes* írta a *Napsütötte Toszkánában,* hogy mennyire felszabadítóan hatott rá, hogy itálai második otthonukban a közeli kisváros piacára jártak vásárolni, így mindig azt ették, ami éppen akkor termett. Lehet, hogy az előző héten nagyon ízlett egy bizonyos étel, de könnyen előfordult, hogy a következőn már más volt kirakva a pultokra. A szupermarketek polcain egész évben van például paradicsom, és ez arra csábítja az embert, hogy a megszokott ízekhez ragaszkodva ugyanazokat az ételeket készítse el.

Ugyanazokat főzni szintén rutinszerű eljárás, és valljuk be: a legtöbb esetben pusztán letudandó feladat, amelyre a legritkább esetben tekintünk szórakozásként vagy kihívásként. A megszokott ételek begyakorlott elkészítése könnyen és gyorsan megy, ahogyan számítógép-felhasználóként is azokat a programokat szeretjük, amelyeket korábban is használtunk.

Már lassan tíz éve annak, hogy *Timothy Ferriss 4 órás munkahét* című könyvében arra csábította az olvasókat, hogy forgassák fel az életüket, és lépjenek ki abból a mókuskerékből, amely a legnagyobb gátja annak, hogy ott és úgy éljenek, ahol és ahogyan akarnak.

A szerző azóta két újabb bestsellert is írt, legutóbbi könyve a *The 4-Hour Chef,* azaz *A 4 órás séf* arra vállalkozik, hogy bárkit megtanít professzionális szinten főzni rendkívül csekély idő alatt. Illetve nemcsak erre, ugyanis a gyors tanulás technikáival hetek alatt lehet elsajátítani idegen nyelveket – Tim Ferriss hét nyelven beszél – vagy egy perc alatt memorizálni például egy pakli kártyát.

Az új ételek elkészítése kiváló eszköz arra, hogy a komfortzónánkon kívül helyezzük magunkat. Egy-két óra alatt tehetünk szert olyan élményre, amellyel – siker és kudarc esetén is – érdemes elbüszkélkedni. Nem véletlen, hogy Észak- és Nyugat-Európában piaci résként tekintenek a kényelmes otthoni főzésre. Ha elmegyünk a piacra, és mindent megveszünk, az sok időbe telik, készételt rendelni pedig túl kényelmes dolog, de sokan vannak, akik szívesen főznek, ha a hozzávalók rendelkezésükre állnak.

Éppen ezért többen gondolták úgy, hogy érdemes olyan internetes vállalkozást alapítani, amely egy adott recept elkészítéséhez szükséges dolgokat szállít házhoz – nem többet. Viszont ha valamelyik ételhez például egy kanál tejfölre is szükség van, a csomag azt a kis mennyiséget is tartalmazza. Az előkészített hozzávalók és az egyszerű, de alapos receptek birtokában a főzés és sütés ideje pedig már csak legfeljebb fél órát vesz igénybe.

E sorok írója nagy rajongója annak az elképzelésnek, hogy a technológiai fejlődés egyik pozitív hozománya végső soron az, hogy a különféle gépeknek és informatikai eszközöknek köszönhetően több szabad időnk lesz. Ugyanakkor ha alaposan utánanézünk, hogy húsz évvel ezelőtt hogyan éltünk, és most hogyan élünk, akkor valójában kevés különbséget látunk. A metrón utazva most nem könyvet és újságot olvasnak az emberek, hanem az okostelefonjaikat nézegetik, viszont a reggeli és a délutáni csúcs pont ugyanúgy reggel kilenc előtt és délután öt óra után van. Még most is úgy élünk, hogy amit nagyon szeretnénk, arra nagy odafigyeléssel kell időt szakítanunk.

A *Plated,* a *Blue Apron,* a *Gousto,* a *Shuttlecook* vagy a *SimplyCook* az otthoni kulináris kalandozások élményét hozza el – egyelőre csak külföldön. A szakácsművészettel való próbálkozás azonban jótékony hatással lehet kísérletezőkedvünkre az élet egyéb területein is. Ha valaki eddig csak *Internet Explorert* használt, akkor telepítsen *Firefoxot;* ha ez utóbbit, akkor *Chrome-ot.* Ha csak *Wordöt* vagy *Libreoffice-t* használt, próbáljon ki egy on-line szövegszerkesztőt. Kipróbálni valami új dolgot igazán felemelő.

■ N. B.

Határtalanul!

Beszámoló egy nyertes pályázatról

Múltunk, jelenünk a Vajdaságban – Írók, festők, hadvezérek címmel az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium ötvenhárom 7. évfolyamos diákja a *Határtalanul!* program keretében kapott 1 949 830 forint támogatás segítségével többnapos kiránduláson vett részt március 26–29. között a Vajdaságban (Szerbia).

Célunk az utazással az volt, hogy a diákok megismerjék a határon túl élő magyarok életét, bővüljenek ezzel kapcsolatos ismereteik, személyes tapasztalatokat szerezzenek a külhoni magyarságról. A kirándulás lehetőséget adott arra, hogy találkozzanak az ottani magyarokkal, korosztályukhoz tartozó fiatalokkal, kapcsolat szövődjék közöttük.

A kirándulás előtt négy előkészítő órát tartottunk a magyart, történelmet, éneket és rajzot tanító kollégákkal és az osztályfőnökökkel. Az érintett tanulók irányított, egyéni kutatást végeztek a kirándulás úti céljairól, valamint a helyszínekhez kötődő történelmi, irodalmi, kulturális eseményekről. Az összegyűjtött anyagokból kiállítást készítettek az iskola többi diákja részére. Így háttértudással, előzetes ismeretekkel felvértezve indulhattak a tanulmányi kirándulásra.

Az út rendkívül gazdag volt programokban. Az első nap délelőttjén Zomborban az egykori vármegyeházát látogattuk meg, ahol az alpolgármester fogadott, és beszélt a városról tanulóinknak. Itt láthattuk a Délvidék legnagyobb festményét: *Eisenhut Ferenc A zentai csata* című művét. Ezután a helyi múzeum gazdag kiállítási anyagát tekinthettük meg. Innen Bács várának – ahol kétszer is tartottak egykor országgyűlést – megmaradt romjaihoz vezetett az utunk.

Szállásunk Tóthfaluban volt, mely a határtól mindössze harminc kilométerre található, színmagyar falu. A helyiek a falusi turizmus keretében rendkívüli szeretettel, finom falatokkal vártak bennünket.

Másnap Zentára utaztunk, ahol megnéztük és megkoszorúztuk a zentai csata emlékművét, majd a városházára látogattunk. Felmentünk ötven méter magas tornyába, és megtekintettük a zentai csata kétezer darabból álló makettjét, majd a városi múzeumban a csatában használatos fegyvereket vehettük szemügyre.

Mire visszaértünk, szállásadó falunkban már befűtötték a kemencét: ebédre fokhagymás kenyérlángost süthettünk a helyi tájház udvarán. A helyi fociakadémia labdarúgói ellen játszott barátságos mérkőzésen ugyan kevesebbszer találtunk a hálóba, de ez nem szegte kedvünket.

Este közös társasjátékokkal múlattuk az időt.

Másnap délelőtt Szabadkára látogattunk, útba ejtve a Palicsi-tavat, amely a magyar arisztokrácia kedvelt üdülőhelye volt. A városban sétát tettünk a csodálatos szecessziós sétálóutcán, körbejártuk a városházát, Szabadka szimbólumát és *Kosztolányi* gimnáziumát, ahol a költő édesapja igazgatóként dolgozott hajdanán. Azután megtekintettük a 44-es főnixmadár-emlékművet, a magyarság siratófalát, ahol koszorút helyeztünk el.

Délután felmentünk a Bergel-dombra, megnéztük a faragott kopjafákat, megemlékeztünk a helyi csatáról, gyönyörködtünk a csodálatos lankás, dombos panorámában.

A záróesten diákjaink előadták a helyi vendéglátóknak a zentai csatáról szóló „színdarabot". Az utolsó napon utaztunk a legtávolabbra, a Vajdaság fővárosába, Újvidékre, majd a Dunán átkelve megtekinthettük a csodálatosan megszerkesztett pétervárdi erődöt, ahonnan páratlan kilátás nyílt a Dunára.

A pályázat lezárásaként április 17-én témanapot tartott a két osztály az iskolában: diáktársaiknak és szüleiknek előadták a díszteremben *A zentai csata* színművet, illetve prezentációk bemutatásával élménybeszámolót tartottak az útról.

■ Celuskáné Csepregi Alícia *projektmenedzser*

Pünkösdi futóverseny

A *Megújuló közösségek – reformáció 500 éve* projektzáró rendezvényeire kerül sor pünkösd első napján. Pünkösdi futóverseny lesz május 24-én, 14 órakor Sonkádon, a gátnál. A tömegfutóversenyre mindenkit szeretettel várnak a rendezők. Nevezni a helyszínen lehet. A pünkösdi futóversenyt kenuverseny követi. A bátrabbak 15 órakor indulnak a sonkádi kis bukótól, és leeveznek a kölcsei Pap Túrjához. A kenuverseny közös vacsorával és áhítattal fejeződik be.

A *Megújuló közösségek – reformáció 500 éve* projektet a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet támogatásával a Kölcsei Evangélikus Egyházközség szervezi. További információkat lehet olvasni az interneten a *szatmarifiatalok.blogspot.com* címen.

NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET

EVÉL&LEVÉL

Halálbüntetés – „Roma locuta, causa finita"

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége elutasítja a halálbüntetést címmel jelent meg az *Evangélikus Élet* május 10-i számában egy rövid közlemény. A közlemény rövidségével nincs is bajom – bár hasonló rövidséget magam itt nem ígérhetek –, részbeni tartalmával, egyoldalúságával és tévedhetetlenséget hirdető stílusával viszont vitatkozom. Megjelenése éppolyan fölöslegesnek, elsietettnek és átgondolatlannak látszik, mint amilyen fölöslegesnek, elsietettnek és átgondolatlannak tűnik az ország miniszterelnökének megszólalása a tárgyban néhány nappal előbb.

Nem tudhatom, hogy az egyházban lesz-e vita a halálbüntetésről, de a közlemény – s ugyanazon az oldalon *Prőhle Gergely* országos felügyelő írása, valamint *Lengyel Anna* országosfelügyelő-helyettes különvéleménye – mindenképpen gondolatokat ébreszt, köztük kérdőjeles gondolatokat is.

A közlemény – már legelső mondatával – a vitát eleve kizárja: „A halálbüntetés a Magyarországi Evangélikus Egyház – hitvalláson és a keresztyén etikán – alapuló meggyőződése szerint elfogadhatatlan." Magyarul: erről vita nem lehet. Ezért írtam a címben: „Roma locuta, causa finita" – „Róma szólt, az ügy elvégeztetett". Ebből az következik, hogy a kérdésről – nyilván az egész egyházat átfogó, gyülekezeteket megmozgató széles körű vita konklúziójaként (e vitát valószínűleg átaludtam) – a Magyarországi Evangélikus Egyház egészében konszenzus van.

Jómagam azonban erről a vitáról és a konszenzusról (miután nem voltam elég éber) sajnálatos módon nem értesültem, így hát gondolkodni kezdtem a következőn: mely hitvalláson alapul az a meggyőződés, amely szerint a halálbüntetés elfogadhatatlan? Az *Apostoli hitvallás* és a többi egyetemes hitvallás ezzel a kérdéssel nem foglalkozik, az *Ágostai hitvallás* a XVI. hitcikkében pedig így fogalmaz: „A keresztyéneknek szabad hivatalt viselniük, bíráskodniuk (…), jogos halálos ítéleteket hozniuk (…)."

Luther a *Nagy káté* ötödik („Ne ölj!") parancsolatról szóló magyarázatában egyértelművé teszi: „Ez a parancsolat… nem vonatkozik sem Istenre, sem a felsőbbségre, azt a hatalmukat sem vonja meg tőlük, hogy öljenek. (…) Amit tehát itt megtilt, azt az embereknek egymás között tiltja, de nem a felsőbbségnek."

A hitvallási szövegek és a közlemény szövege közt feszülő ellentmondásból következik, hogy egyházunk elnöksége szerint Luther csapnivaló etikus volt…

A reformátorok etikájuk kialakításakor – a közlemény szelleme szerint nyilvánvalóan tévesen – föltehetőleg az alábbi bibliai szövegeket is figyelembe vették: *„Ha pedig valaki szándékosan tör felebarátja ellen, hogy azt orvúl megölje, oltáromtól is elvidd azt a halálra."* (2Móz 21,14; Károli-ford.)

Vagy másutt így szól az írás: *„Ha azonban a rosszat teszed, akkor félj, mert nem ok nélkül viseli a kardot, hiszen ő Isten szolgája, aki az ő haragját hajtja végre azon, aki a rosszat teszi."* (Róm 13,4)

Hibának látom, hogy az egyház elnöksége a „Roma locuta, causa finita" mentalitásával az egyházban az elnökség véleményétől eltérően gondolkodókat (sőt akár Pál apostolt és a reformátorokat is) a közlemény erős szavaival „a jézusi szeretettanítással összeférhetetlen ösztönökre" apelláló, „a bosszúállás és elrettentés hamis ködképével" élő lélekmérgezőkkel helyezi egy sorba.

Prőhle Gergely *Az élet védelmében* című írásában megjegyzi, hogy „évszázadokon át zajlott az emberi életek kioltása a Jóisten és az egyházak nevében, aminek voltaképp csak az a felvilágosodás vetett véget, amelyet egyébként oly sokszor kárhoztatunk az elvallástalanodás aggasztó elterjedéséért".

Nos, valóban: az európai kultúrkörben a „Jóisten és az egyházak nevében" folyó öldöklés lényegében megszűnt. És láss csudát: a „felvilágosodás" torzszülött gyermeke – a jakobinus diktatúra – már az *ész* nevében nyakaztatott tízezreket guillotine-nal a nagyvárosokban, és gyilkoltatott százezreket minden eszközzel Vendée-ban és másutt. Úgy vélem, a „felvilágosodásnak" a halálbüntetés büntetőjogból való törléséhez nincs köze, a bolsevik típusú diktatúrákhoz viszont annál inkább.

A Prőhle Gergely által idézett *Tóth Zoltán* jogtudós – az interneten is fellelhető – *A halálbüntetés története, filozófiája és kortárs jogelméleti kérdései* című értekezésében írja: „A fentiekből is látszik, hogy valójában a 20. századig senki sem volt, aki a halálbüntetést minden körülmények között, tehát még rendkívüli helyzetekben is elutasította volna; ehhez egy olyan kataklizmára volt szükség, mint a II. világháború és a náci és sztálini népirtás, amely az emberi jogok tiszteletét abszolút sérthetetlen elvvé tette. Csak a 20. század második felétől jelenik meg (ekkor viszont már elsősorban nem a filozófiai, hanem részben az irodalmi, részben a büntetőjogi gondolkodásban) a totális abolíció mint elérendő cél, és folynak le azok a viták, amelyek a halálbüntetés feltétlen és visszavonhatatlan eltörlésének kérdését járják körül."

Nem tudom, hogy az egyházban kell-e a halálbüntetés kérdéséről vitát folytatni. Magam harmincnyolc éve járok bibliaórákra, hallgatok igehirdetéseket, levelezőn végzett „mezei teológusként" vezetek is bibliaórákat, de ez a kérdés még soha nem került elő. Egyszerűen senki közülünk nem gondolta időszerűnek, húsba vágónak. (Még a saját véleményemet sem alakítottam ki, s egyelőre nem is fogom, mert időigényes, de nem időszerű; ugyanakkor hajlok arra a gondolatra, hogy senkinek a halálában nem szeretnék részes lenni, s úgy látom, hogy egyelőre nem fenyeget olyan erőszakhullám, amely csak kivégzésekkel való fenyegetettséggel volna megfékezhető.)

Ha viszont bárki komolyan szólni kíván a halálbüntetésről, nem látom jó megoldásnak, hogy a fenti gondolatok – és még sok más megfontolás – mellőzésével egyfajta aufklärista attitűddel kinyilatkoztassuk az egyház egyszerű népének, hogy mit is gondoljon e kérdésről, szemben mindazzal, amit történetesen a Bibliában is olvashat, vagy amit a reformátorok is leírtak.

A reformátorok nemcsak Isten gyermekei, hanem koruknak is gyermekei voltak. Tartok attól, hogy egyházunk elnökségét az uralkodó korszellemnek való megfelelés éppúgy nem hagyta érintetlenül, mint reformátor elődeinket.

Drüszler Ferenc *presbiter (Pesterzsébet)*

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

HIRDETÉSEK

Hálaadó istentisztelet Bakonyszentlászlón

„Uram, szeretem házadat, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét!” (Zsolt 26,8)

Isten iránti hálával és örömmel értesítjük, hogy május 30-án 14 órakor hálaadó istentiszteletet tartunk az Árpád-kori, felújított bakonyszentlászlói evangélikus templomban. A hálaadó istentiszteleten igét hirdet *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke.

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját az istentiszteletre és a szeretetvendégségre. Cím: Bakonyszentlászlói Evangélikus Egyházközség, 8431 Bakonyszentlászló, László király u. 1. Telefon: 20/8244-372, e-mail: csaba.szakos@lutheran.hu.

A gyülekezet presbitériuma

GYÁSZJELENTÉS

Szula Istvánné, konferenciák és találkozók ragyogó arcú, elmaradhatatlan résztvevője 97. életévében visszaköltözött Teremtőjéhez és Megváltójához. Temetése a pesterzsébeti evangélikus templomban lesz május 22-én, pénteken 11.30-tól.

A gyászoló család

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu
és info@harangontode.hu.

Az EKME nyári konferenciája Piliscsabán

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) 2015. évi nyári konferenciáját július 9. és 12. között rendezi Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). Téma: *Tanítatva és tanítva Jézus nyomán* (Mt 28,19–20). Részvételi díj július 9-étől 12-éig felnőtteknek: 12 000 Ft, az ifjúsági konferencia résztvevőinek 10 év fölött: 10 000 Ft, 10 év alatt: 5000 Ft. Részvétel egy-egy napra is lehetséges. Jelentkezési határidő: június 20. Jelentkezés: margit.szirmai@lutheran.hu vagy 20/824-2790, illetve marta.pinter@lutheran.hu vagy 20/824-2791.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 24-étől május 31-éig

VASÁRNAP

6.40 / Duna Tv
Biblia és irodalom
9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
9.30 / Bartók rádió
Musica Sacra (egyházzenei magazin)
11.00 / Duna Tv
Pünkösdvasárnapi evangélikus istentisztelet Szarvasról
17.00 / Duna Tv
Isten kezében – Csíksomlyó története
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
(credoradio.hu)
22.30 / Pax Tv
Valahol Európában (magyar színházfilm, a soproni dESZKa Társulat közreműködésével)

HÉTFŐ

9.00 / Pax Tv
Pünkösdi istentisztelet a budavári evangélikus templomból
9.15 / Duna World
Csángó szentmise Csíksomlyóról
10.10 / Pax Tv
„Szolga csak egy van, az Isten” (zenés ifjúsági műsor dr. Fabiny Tamás püspökkel és Gryllus Vilmossal)
16.40 / Duna World
Ámos Imre – az Apokalipszis festője (magyar portréfilm)
20.00 / Pax Tv
Kút (élő interaktív műsor)
Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész
22.25 / Duna Tv
Magyarok nyugati hadifogságban (magyar dokumentumfilm)

KEDD

13.35 / Bartók rádió
Székely István zongoraestje
13.00 / Pax Tv
A titok nyitja második rész (riportfilm)
16.45 / Duna World
Anyám levelei Sztálin elvtárshoz (Mészáros Márta dokumentumfilmje, 2015)
17.00 / Pax Tv
Fény 2015
A gyertyafénytől a LED-ig *(riportfilm az evangélikus iskolák kutató és alkotó tanárainak III. konferenciájáról a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumból)*
21.20 / Pax Tv
Nagy Gyula (emlékműsor)

SZERDA

11.30 / Pax Tv
Fény 2015
Idegsejtek és idegpályák a fény szolgálatában *(riportfilm az evangélikus iskolák kutató és alkotó tanárainak III. konferenciájáról)*
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
18.00 / Pax Tv
A Pécsi Gospel Kórus hálakoncertje
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
(credoradio.hu)
23.55 / Duna Tv
Angyalok a porban (brazil filmdráma, 2006) (92’)

CSÜTÖRTÖK

05.55 / Duna Tv
Rondó (Kisebbségi magazin)
14.30 / Bartók rádió
Népzene – újragombolva
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Nyitott ajtók (egyházi magazin)
(www.credoradio.hu)
20.57 / Bartók rádió
A Berlini Filharmonikus Zenekar hangversenye
20.45 / Duna World
Ybl 200 (magyar dokumentumfilm-sorozat)
Az Unger-ház
23.10 / Duna World
Élő egyház (vallási híradó)
23.25 / Duna Tv
Kult.hu (kulturális magazin)

PÉNTEK

5.50 / Duna Tv
Hajnali gondolatok
10.35 / Duna Tv
Család-barát (magazinműsor)
15.45 / Duna World
Szabadság tér ’89 (történelmi magazinműsor)
12.45 / Duna Tv
Jamie 30 perces kajái (gasztronómiai műsor)
15.45 / Duna World
Önkéntesek (magyar dokumentumfilm, 2012) (26’)
19.25 / Kossuth rádió
Tetten ért szavak
Balázs Géza műsora
22.00 / Bartók rádió
Útlevél nélkül – az igazi crossover
23.15 / M3
Pattogatott kukorica (magyar játékfilm, 1999) (70’)

SZOMBAT

10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus magazin
(www.credoradio.hu)
11.00 / Film Mánia
Legyetek jók, ha tudtok (olasz ifj. film, 1983) (111’)
13.10 / Pax Tv
Én vagyok a világ világossága
A Zákeus Médiacentrum evangélizációs műsora
13.35 / Duna Tv
Don Camillo (ff. olasz–francia vígjáték, 1952) (100’)
20.00 / Bartók rádió
Kocsis Zoltán születésnapi hangversenye
23.30 / Duna World
Kult.hu (művészeti magazin)
00.25 / Duna Tv
MüpArt (koncertfilm)

VASÁRNAP

9.00 / Pax Tv
Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
10.30 / Duna Tv
Evangélikus magazin
11.25 / Duna World
Ízőrzők
Pusztavám
14.00 / Pax Tv
Luther-konferencia
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely)
Evangélikus istentisztelet
(www.credoradio.hu)
20.00 / M2
Fonogram – Magyar Zenei Díj 2015
21.10 / Bartók rádió
Rimszkij-Korszakov: Sehezerádé-szvit
21.47 / Kossuth rádió
Rádiószínház
Találkozás egy fiatalemberrel

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 24.)
Amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra. Jn 16,13 (Zsolt 27,14; Jn 14,23–27; ApCsel 2,1–18; Zsolt 118,1–14) Nem szeretjük, ha vezetnek minket (főleg az orrunknál fogva), de mi másokat annál szívesebben vezetnénk. Még Isten vezetése sem kell (sőt nagyon sokszor főleg az nem!), bezzeg költünk életvezetési könyvekre és kurzusokra – ezzel is elismerve (de magunknak nem bevallva), hogy igenis vezetésre szorulunk. Isten vezetni akar: hol keményen fogva kezünket, húzva, tolva a cél, a jó felé, hol a Szentlélek finom leheletével. Megérkezés csak vele, az ő vezetésével lehetséges!

Hétfő (május 25.)
Azon a napon Isai gyökeréhez fognak járulni a nemzetek, mert ő lesz a zászlaja a népeknek. Ézs 11,10 (Lk 2,30–32; Mt 16,13–19; 1Kor 12,4–11; Zsolt 51,12–14) Jézus a tájékozódási pont, jól látható, azonosítható és összekeverhetetlen, mint egy vártoronyba, országhatárra kitűzött vagy csatában büszkén hordozott, a csapatmozgásokat irányító zászló. Jézus egyedülálló jel ebben a világban. Az igénkben szereplő „azon a napon” időmeghatározás a fogságból hazatérő izraelitáknak az újrakezdés eseményét jelentette. Jézus a szabadító, aki nagypéntek és húsvét napjától zászlóként mutatja minden embernek a biztonság „helyét” (közösség vele), a menekülés (bűnből, halálból), a kibontakozás (épülés, építés), a gyökeresen új (Isten országa), a győzelem (kísértés, önzés, pusztulás felett) útját.

Kedd (május 26.)
Nem az Úr keze rövid ahhoz, hogy megsegítsen, nem az ő füle süket ahhoz, hogy meghallgasson, hanem a ti bűneitek választottak el titeket Istenetektől, a ti vétkeitek miatt rejtette el orcáját előletek, és nem hallgatott meg. Ézs 59,1–2 (Róm 6,19; ApCsel 4,23–31; 1Móz 24,1–28) Mindig azok a kifogások! Mindig a másikban keresni az okot az én kudarcaimra, az én bukásaimra, az én bűneimre! És bizony a „másikban” benne foglaltatik maga az Isten is! A felelősség rátolásával csak eltoljuk a megoldást (de az életünket is). A hiba nem az ő, hanem az ön/én készülékében/készülékemben van. Nem ő a gyönge, hanem én bízom a magam erejében, nem ő a süket, hanem én nem hallom meg a szavát. Nem ő a bűnös, hanem én…

Szerda (május 27.)
Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Mt 5,7 (Zak 7,9; ApCsel 8,/9–11/12–25; 1Móz 24,29–49) Mennyire boldog, akinek elengedték tartozását, jogosan kijáró büntetését! Igénk mégsem erről az evidenciáról szól – ebben nincs semmi újság, üzenet –, hanem azokról, akik az elengedés, megbocsátás, feloldás pozíciójában vannak. Éljenek ezzel, hogy boldogok lehessenek! Ráadásul mindannyian irgalomra szorulunk. Nemcsak az ember-ember viszonyrendszerben az embertárs irgalmára (mert bizony a kocka fordulhat – és fordul is), hanem Istenére is, sőt elsősorban az övére. Ám ebben a relációban a kocka – az alapkondíciókból kiindulva – sosem fordulhat!

Csütörtök (május 28.)
[Isten], aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ne ajándékozna nekünk vele együtt mindent? Róm 8,32 (Zsolt 23,6; ApCsel 11,1–18; 1Móz 24,50–67) Isten bizonyított! Nekünk úgyis mindig mindenre és mindenben bizonyítékra van szükségünk! Azt bizonyította, hogy ismeri szükségeinket, tehetetlen vergődésünket, szélmalomharcunkat, magányunkat, egzisztenciális kilátástalanságunkat. Azt bizonyította, hogy velünk van (Róm 8,31). Azzal bizonyította, hogy Jézust odaadta mindnyájunkért. És ha ezzel megtette a legnagyobbat, amit csak tehetett, és megoldotta az ember legnagyobb gondját (Isten és ember kapcsolatának helyreállítását), akkor mi az neki: minden mást megadni (például ami a földi hétköznapjainkhoz kell), és mi az nekünk, ha azt a „minden mást” nem úgy és nem akkor kapjuk, ahogy és amikor várjuk?

Péntek (május 29.)
Bizony, őtőle, őáltala és őreá nézve van minden: övé a dicsőség mindörökké! Róm 11,36 (Ézs 6,3; ApCsel 11,19–26; 1Móz 25,19–34) Ennek az Isten szeretetével átfogott, szeretetéből és szeretetének önmagába érkezéséért teremtett világnak vagyok a része. De igénk nem egy elvont, életidegen, filozofálgatásra alkalmas alap – bár nagy a csábítás, hogy ekként kezeljük! A leggyakorlatiasabb és leginkább elevenünkbe vágó kérdést rejti magában: Isten dicsőségére élek-e, szabad akaratomból belesimultam/belesimulok-e az ő akaratába, teremtettségi rendjébe, lényébe?

Szombat (május 30.)
[Jézus] bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógáikban, hirdette a mennyek országának evangéliumát, és gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget a nép körében. Mt 4,23 (Jer 33,6; ApCsel 18,1–11; 1Móz 27,1–29) A feltámadt Jézus bejárja az egész földet, így az egész Magyarországot is. Tanít templomainkban, iskoláinkban, otthonainkban; mindenhol, ahol a nevében jönnek össze, és mindenhol, ahol készek meghallgatni: úton és börtönben, betegágyon és betegágy mellett, étkezés előtt, közben és után, de akkor is, ha nincs mit enni; erdőben és horgászás közben, bárhol és bármily időben, és hirdeti a mennyek országának evangéliumát, meggyógyít mindenféle betegséget és erőtlenséget magyar népünk körében is. Csak ne kerüljük el…

■ Bakay Péter

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja** a kiadó. **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.